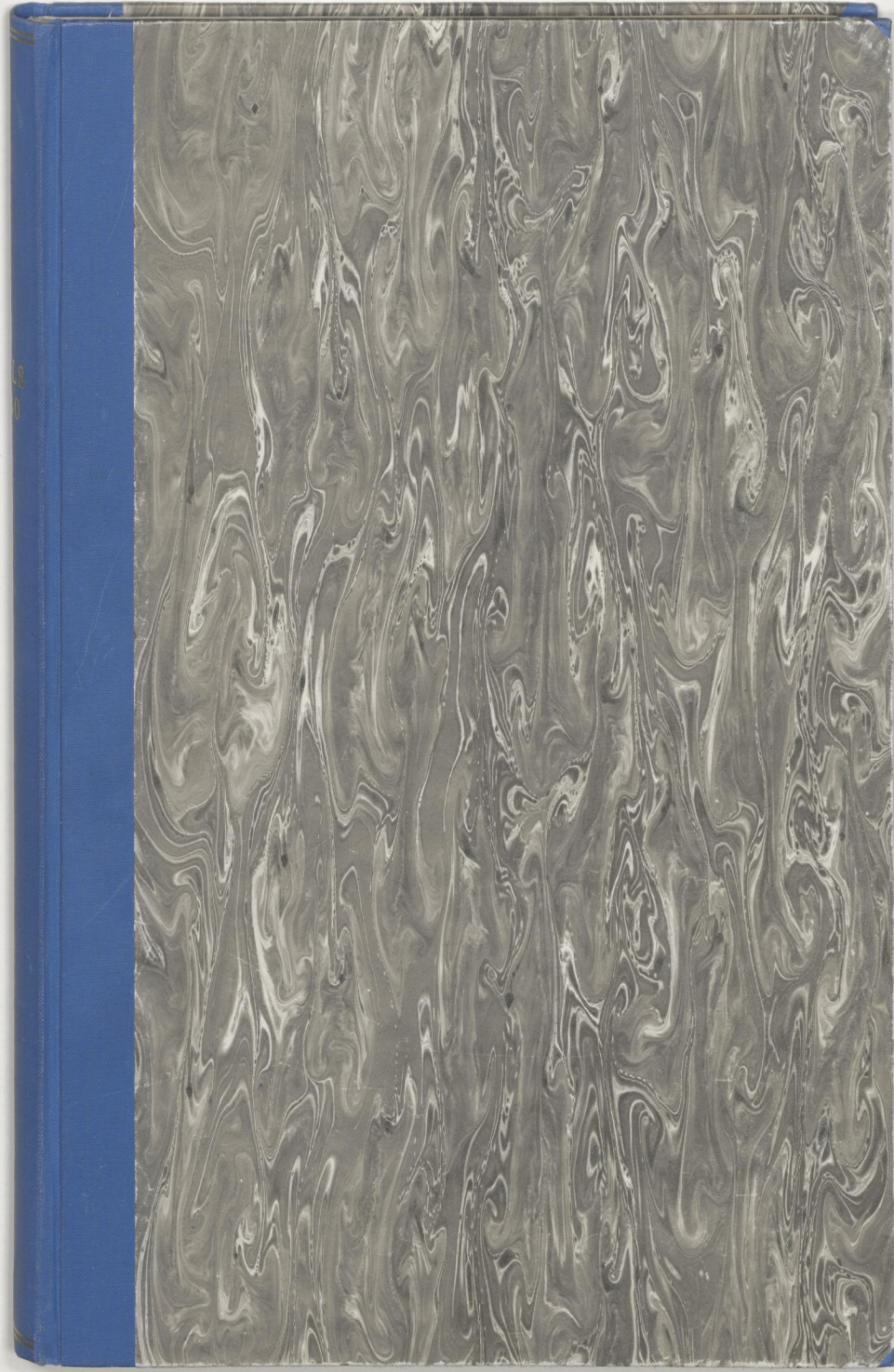
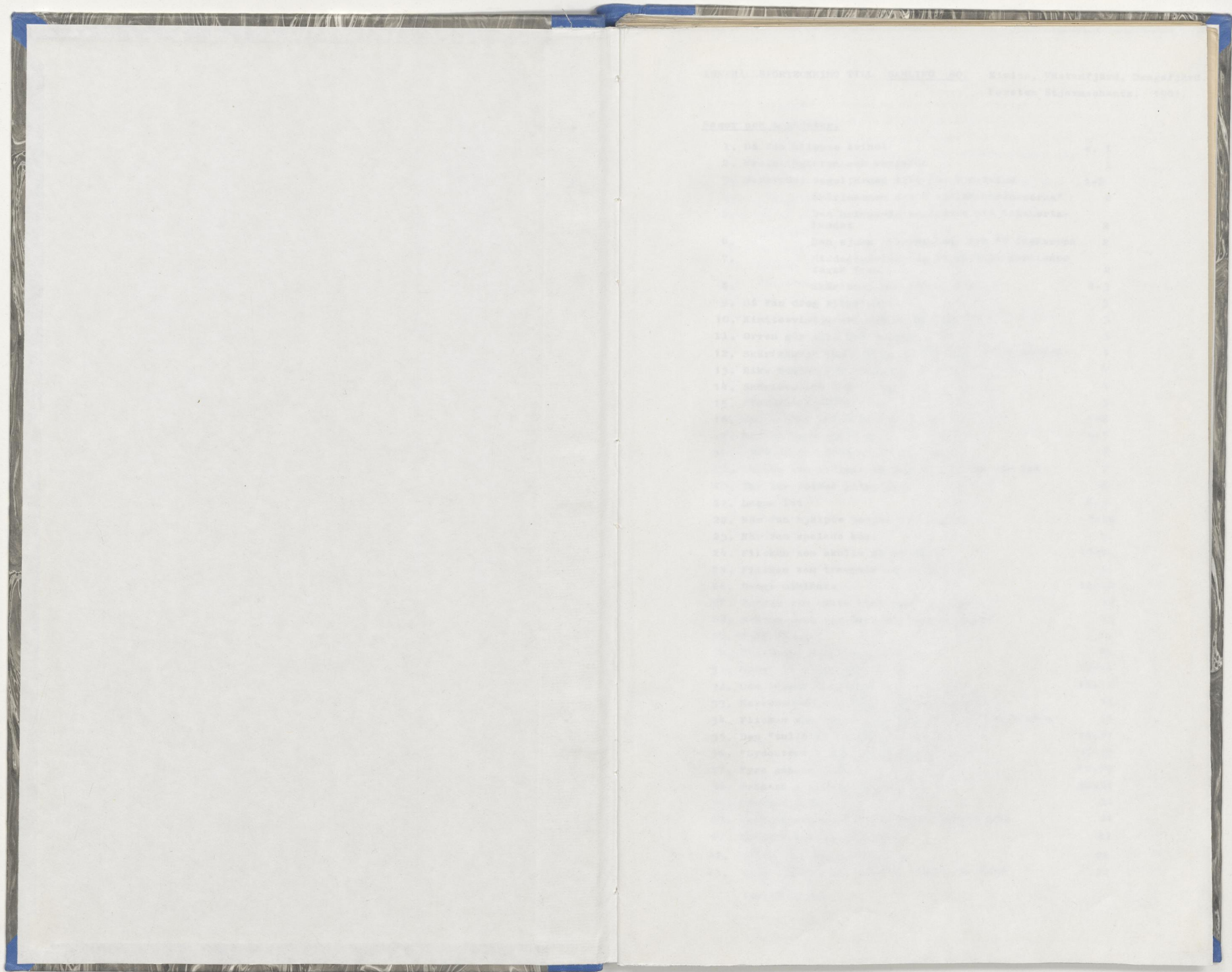

Sager och anekdoter.

1. Då Fan klippte svinet	s. 1
2. Wretatigglaren och vargarna	1
3. Skärimän: Segelfärden till Åbo i motvind	1-2
4. Skärimannen och "själskinnstossorna"	2
5. Den brinnande kollasten vid Kaks kertalandet	2
6. Den sjuka skärimannen, som åt fisksoffa	2
7. Middagsgästen som åt väldiga portioner färsk fisk	2
8. Skärifon, som lånade häst	2-3
9. Då Fan drog slipstenen	3
10. Kimitosvintjufven och pargaskorfven	3
11. Orren går till knä i vatten	3
12. Skärimännen som voro på "själjakt" söndagmorgon	4
13. Rika bonden och fattiga	4
14. Skärifan som köpte gård	4
15. "Torsbälalnakkon"	5
16. När kaffet kom till bondstugan	5-6
17. Bellman och prästen	6-7
18. Prästen som fick en brokig kalv	7
19. Gubben som grälade på gumman att hon var lat	7
20. Tur lur lefver liten än	8
21. Lagom lat	8-9
22. När Fan hjälpte bonden att stjåla	9-10
23. När Fan spelade kort	10
24. Flickan som skulle gå på dans	10-11
25. Flickan som trampade på brödet	11
26. Bengt mjölnare	11-12
27. Bonden som bytte häst med den onde	12
28. Skärifannen som åkte på fimmerstången	13
29. "Korpogunous"	13
30. "Täringän emout strokan"	13
31. Röret åt tjärtunnan till	13-14
32. Den lurade talmannen	14-15
33. Herremannen som sprang efter flickor	15
34. Flickan som gifte sig med den enfaldiga bonden	15
35. Den "tollota" fästman	16-17
36. "Sydoutran o eiji doutran"	17-19
37. Fyra gånger dödad	19-20
38. Prästen som bara rakade sig	20-21
39. "Bokkatjyvä"	21
40. Skärifannen som skulle till Kimito kyrka	21
41. Skärifännen och kvarnen	21
42. Båten som var fullastad	22
43. Lika mycket, kan säga ha varit där ändå	22

fortsättning

Fortsättning	
1. Minett	(KI) 49
2. Sälaskutt'n	" 49-50
3. Sälaskutt'n	" 50
4. Skvaller-Ülla	" 51
5. Sigare	" 51-52
6. Klappdansen	" 52
fortsättning	
1. Den lilla kyrkan	22
2. Den lilla kyrkan	22
3. Den lilla kyrkan	22-23
4. Den lilla kyrkan	23
5. Den lilla kyrkan	23
6. Den lilla kyrkan	23-24
7. Den lilla kyrkan	25
8. Den lilla kyrkan	25-27
9. Den lilla kyrkan	27-28
10. Den lilla kyrkan	28-30
11. Den lilla kyrkan	30-33
12. Den lilla kyrkan	33-35
13. Den lilla kyrkan	35
14. Den lilla kyrkan	35-36
15. Den lilla kyrkan	36
16. Den lilla kyrkan	36
17. Den lilla kyrkan	37
18. Den lilla kyrkan	37
19. Den lilla kyrkan	37
20. Den lilla kyrkan	37
21. Den lilla kyrkan	37
22. Den lilla kyrkan	37
23. Den lilla kyrkan	38
24. Den lilla kyrkan	38
25. Den lilla kyrkan	38
26. Den lilla kyrkan	38
27. Den lilla kyrkan	38-39
28. Den lilla kyrkan	39
29. Den lilla kyrkan	40
30. Den lilla kyrkan	40-41
31. Den lilla kyrkan	41-42
32. Den lilla kyrkan	42-44
33. Den lilla kyrkan	44-45
34. Den lilla kyrkan	45
35. Den lilla kyrkan	46
36. Den lilla kyrkan	46
37. Den lilla kyrkan	46-47
38. Den lilla kyrkan	46
39. Den lilla kyrkan	47
40. Den lilla kyrkan	47-48
41. Den lilla kyrkan	48

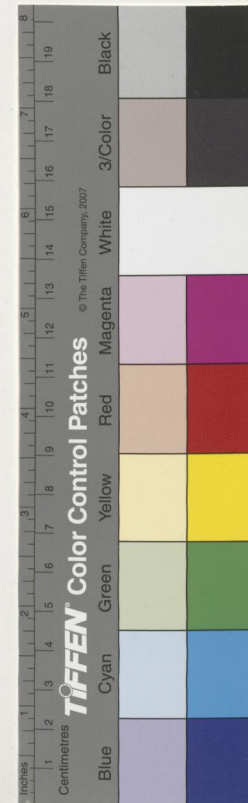
Fortsättning på innehållsförteckning till SAMLING 80.

44. Anekdot: Skärismannen och nattvardsvinet	s. 22
45. " Prästen och kyrkvaktaren	22
46. " Skärismannen som kommo för sent till kyrkan	22-23
47. " Två skärismän som för första gången såg en ångbåt	23
48. " Skärifön som gav sin häst en kur mot "löss"	23
49. Gåsägget	23
50. Om en rik man och hans söner	23-24
51. Käringarna från Ryssland	25
52. De fyra kalffötterna	25-27
53. Bonden och hans svartsjuka gumma	27-28
54. Vingelsmäck	28-30
55. Den kloke torparen	30-33
56. Torparsonen som inte fick lära sig någonting	33-35
57. Kyrkoherden som ej ville predika	35
58. Bonden och drängens måltid	35-36
59. När bombölingarna sku hugga brunnsvipa	36
60. Polycarpus	36
61. Orren och katten	37
62. Prästen som höll för långa predikningar	37
63. Prästen som hade svårt att börja sin predikan	37
64. Den dåliga prästen	37
65. Den fulla skärismannen i julkyrkan	37
66. Torparen som skulle betala sin skuld	38
67. Om den döfa gubben som sålde fisk i Åbo	38
68. Ramsa: "Mitjil o mäs hold ätt talås "	38
69. Anekdot: om en fältväbel	38
70. Skärismannen och tysken på läsförhör	38-39
71. Fårtjufvarna på Kimito-prästgård	39
72. Ett gammalt auktionsplakat	40
73. Kungen som ville att soldaterna skulle göra ett skälmstycke	40-41
74. Drängen och hans lön	41-42
75. Styfdottern och ägna dottern	42-44
76. Trevandrande doktorer	44-45
77. Den döva prästen	45
78. Drängen som om julnatten fann den nya grepen	46
79. Skogsjungfrun vid milan	46
80. Flickan, gossen och skogstrollen	46-47
81. Den rödklädda tomten i ladan	46
82. Ladugårdspigan som fick vantar av tomten	47
83. Tomten och det rika folket på "Kassärbyggis"	47-48
84. Flickan som reds av maran	48

Dansmelodier:

1. Minett	(KI) 49
2. Sälaskutt'n	" 49-50
3. Sälaskutt'n	" 50
4. Skvaller-Ülla	" 51
5. Sigare	" 51-52
6. Klappdansen	" 52

fortsättning

Fortsättning på innehållsförteckning till SAMLING 80.

7. Tippan: Vill du så vill ock jag	(KI)	s. 53
8. Ålandsflickan	"	53-54
9. Vackra svägerskan	"	54
10. Engelska	"	55-56
11. Pers-Evas visa: Då jag minns min ungdom änn	"	56

Rim, Ramsor och räkningar.

1. Jag har ännu en liten höna att sälja	57
2. Hvert skall du gå lilla tjilen ?	57
3. Nu är särken sönder	57
4. Tror du att jag går här och friar	58
5. Skål upp min vän, dansa rundt omkring	58
6. Måndag och tisdag spann gumman en ten	58
7. <u>Räkningar vid lekar:</u> Mina små gråa höns, ga i ladan	58
8. Apollo me, solla me, skinka me, dus	58
9. Ut gick en gång vår stackars gumma	58
10. Jag är ensam i mitt hus	59
11. Det var en gumma som hade en kjol	59
12. Kom Pelle då, mig skall du få	59
13. Men hvad skall jag tänka	59
14. Tänk, o Gud, på flickor alla	60

Visor:

1. "Rissbakskaisas viso ": Jäitän ä än lit'n mågär tassa	60
2. Pers-Evas visa: Då jag mins min ungdom än	61-63

Rim, Ramsor, Räkningar:

15. Ja sittär haer i mosalaggän	64
16. Tuss lullililulull, kòk grytan full	64
17. I fjoul i jul so va ja brùd	64

Fastlagsrim:

18. Saer hamppo o lagt lin voran mour	64
19. Lin o lin o lagtoga, lagt lin ott voran mour	64
20. Mjölnaren i kvarnen, han står i rök och damm	64
21. <u>Fastlagsrim:</u> Fiskar i maskon o pängar i taskon	65

22. Så ville vi begynna igen-gen	65
23. När du har ätit och druckit dig mätt	65
24. Vi ska snusa så bli vi feta	65
25. Alla flickor bjuder jag god natt	65
26. Per Nilsson och jag vi rökte tobak	65
<u>3 visdomsregler:</u> En man skall ej fria långtifrån	65
En man skall låna häst åt sin granne	65
En man skall ej ofta gästa en vän	65

27. Svalan sitter på ladgårdstak	65
----------------------------------	----

<u>Öknamn och Ramsor.</u>	Öknamn på pargasbor, nagubor, ålänningar, korpobor, hitisbor, sagubor, kvinnor	66
---------------------------	--	----

28. "Ja kann int, o ja vil int,"(Labbis oxän i VF)	66
29. Om bönderna i Lammala by : Labbu tu klabbu	(VF) 66

fortsättning

Fortsättning på innehållsförteckning till SAMLING 80.

30. Kok gröten sa Labbis	s. 66
31. Vad Öllmo ytterbys rusthållsdagsvärsklocka säger	66
32. Norrgården och Nergården	66
33. Vad Västansfjärds kyrkklockor säga	66
34. Om Helgeboda bönderna: Pängar, pängar sa Norrgåln	67
35. Helgeboda vördinnorna: Fis i näsan på däj (KI)	67
36. Om bönderna i Norrlångvik: Jag har gjort då själf	67
37. Om Sunnanå torparen: Hä va hä	67
38. När det tröskas säger ljudet	67
39. Om Påvalsbyböndernas rior: Stora fördärfve	67
40. Om Ölmobönderna: Årulla och pårulla	68
41. Om Hyxörabönderna: Poron Hedda sa Lillörn	68

Öknamm på kimitobor, hitisbor samt på "hela världen" 68

Dialektord (samt namn på fåglar, blommor m.m.) 69-71

Ordspråk, Talesätt och Djurläten
(ordspråk 203 st. talesätt 24 st. djurläten 10 st. 71-86

Gåtor: fr. Kimito, Dragsfjärd, Västansfjärd

1. Löfkärven	87
2. Ägget	87
3. Rågåkern	87
4. Fönsterrutorna	87
5. Dörrlåset	87
6. Klockan	87
7. Ärtgrytan	87
8. Brefvet	87
9. Borren	87
10. Kvarnen	87
11. Kvarnen	87
12. Fars våta handskar på mors väf	87
13. Knåda deg	87
14. Tröskeln	88
15. Mun	88
16. Bakugn	88
17. Ugnskvasten	88
18. Att gifva ett barn di	88
19. Mor för gröt åt far på åkern	88
20. Plogen	88
21. Skatan	88
22. Klockan	88
23. Jonas i hvalfisken	89
24. Mån	89
25. Grytan på elden	89
26. Handkvarn	89
27. (?)	89
28. Dörren	89
29. Smultron	89
30. Att väfva	89

fortsättning

Fortsättning på innehållsförteckning till SAMLING 80.

7. Tippan: Vill du så vill och jag	(KI)
8. Ålansalliskan	"
9. Vackra svägerskan	"
10. Kåglåka	"
11. Pats-Rövs vras: Då jag minns min ungdom	"

Nim, Namnor och Riksnamnet.

1. Jag har Kunn en liten häns att skilja	27
2. Hvert skali du så lilla tjilen ?	27
3. Nu är säcken sönder	27
4. Trov du att jag går här och letar	28
5. Skäl upp min vän, dansen rundt omkring	28
6. Måndag och tisdag spanns Kunnan en ten	28
7. Riksnamnet vid lekarn: Minns vad Kunnan sa i ledan	28
8. Apollo me, solia me, skinka me, dus	28
9. Ut gick en gång vår stackars Kunnan	28
10. Jag är enans i mitt hus	29
11. Det var en Kunnan som hade en Kjol	29
12. Kom följ då, mig skali du då	29
13. Men hvad skali jag tänka	29
14. Tänk, o Gud, på flickor alla	30

Visori:

1. "Riksbokskalkula visor": Låsten i en lit'n måkär tress	60
2. Pats-Rövs vras: Då jag minns min ungdom	61-62

Nim, Namnor, Riksnamnet:

13. Ja att det har i mossa-lågen	64
16. Toss lullilullilull, kók grötten lull!	64
17. I tjoni i juli se va ja brud	64

Fästfästam:

18. Gær hampe o laft lin voten mont	64
19. Lin o lin o laftog, laft lin o't voten mont	64
20. Mjörsten i kvarnen, han står i rök och damm	64
21. Fästfästam: Vikar i masken o pänkar i tasken	65
22. Så vilje vi begynna igen-gær	65
23. När du har ätit och druckit dig mått	65
24. Vi ska annars så bli vi föta	65
25. Alla flickor bjuder jag god natt	65
26. Per Nilsson och jag vi rökta tobak	65

Vadomarsvrasier:

En man skali länna häst åt sin granne	65
En man skali ej ofta skata en vän	65

27. Svaren efter på ledgårdstak

Öknamm och Namnor. Öknamm på parkabor, nergård, ålänningar, korgabor, ålänningar, segubor, kvinnor

28. "Ja Kunn lnt, o ja vil lnt" (Labbis oxen i VF)	66
29. Om bönderna i Lammala på : Labba tu Klappa	66

fortsättning

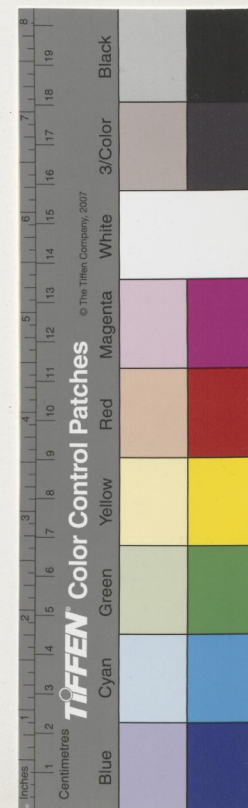
Fortsättning på innehållsförteckning till SAMLING 80.

31. Svagdrickstunnan	s. 89
32. Att kärna	89
33. Ögat	89

Ringdanser: (meddelade af folkskolläraren Frans Österblom, Vestlax.)

1. Fragment av ringlek: Höga bärg och djupa dalar	s. 90
2. " " " Aj,aj, aj mitt hjärta är borta (ord och melodi Nyland 272 a)	90
3. Det brinner en eld, den brinner så klar (melodi Nyland 283 b)	90
4. Fragment av ringlek: Visst är det litet skam att stå i ringen (ord och mel. Nyland 433 a)	90
5. Kom ska du få en sväng utaf mej (mel. Nyland 375)	90-91
6. Fragment av ringlek: Skära, skära hafre (ord och mel. Nyland 414)	91
7. " " " Bladena hafva vi plockat (ord och mel. Nyland 278 a)	91
8. Att bygga bo uti lunden gröna (mel. obekant)	91
9. Och hur du vänder dej och hur du svänger dej (mel. obekant)	91
10. Fragment av ringlek: Kom, kom fager ungersven (ord och mel. Nyland 372)	91
11. Kom vännen, kom, kom sväng (ord och mel. Nyland 379)	91
12. Bocken som du gaf mig så har jag	92
13. Fyra gossar (flickor) i en ring	92
14. Tå o sök opp din kusin (mel. obekant)	92
15. Stäikta harar o jydä svin (mel. obekant)	92
16. Det kom ett herrskap ifrån en ö fadderalla (mel. obekant)	93
17. Det kommo två herrar från skogen	93
18. Och jungfrun hon går i ringen med röda gullband (mel. Nyland 397)	93
19. Kom vännen kom (ord och melodi Nyland 379 a)	93
20. Jag gick mig ut i den lunden gröna (mel. obekant)	94
21. Jag gick mig ut i en örtagård (mel. Nyland 351 a)	94
22. Uti ringen vill jag stånda för att söka mig en vän	94-95
23. Vi hissa upp våra hvita segel	95
24. Tag i hand min rosa, tag i hand min blomma	95
25. Tvänne flickor (gossar) i ringen gå	95
26. Flickornas hjärta är skönt, men falskheten bor där inne	95-96
27. Rragment av ringlek: Vi ska ställa till en roligers dans (ord och mel. Nyland 429 a)	96
28. Aldrig nånsin må du dig inbilla	96
29. Fragment av ringlek: Inte vill jag ha dej men nog kan jag ta dej) ord och mel. Nyland 348)	96
30. Fragment av ringlek: Medan man lefver i världen säll (ord och mel. Nyland 385a, strof. 1, 2, 4,	96
31. Tag en annan, tag en annan, tag en annan som jag (mel. Nyland 420)	96
32. Fragment av ringlek: Häj, säj, så får du mej (ord Nyland 324a, mel. obekant)	96
33. Gossar och flickor kommen med fröjd	97
34. Upp och dansa och vara glad	97

fortsättning

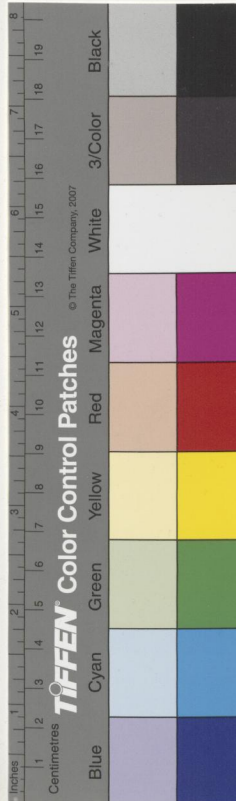

Fortsättning på innehållsförteckning till SAMLING 80.

34. Upp och dansa och vara glad	s. 97
35. Viljen I nu veta och viljen I förstå (ord Nyland 432)	97
36. Nigir du så bockar jag (mel. den allmänt kända nigarmaja)	97
37. Skall jag ensam stå i ringen	97
38. Före går du med herrar dina efter kommer jag med damerna min	98
39. Nu är det jul igen	98
40. Pelle skulle ut att åka, spände för en kråka	98
41. Anders Pärssons stuga stod i ljusan låga	98
42. Fragment av ringlek: När Sofia skall hålla bröllop (ord Nyland 394 a, strof 1)	98
43. Tippan: Vill du så vill jag (fragment)	98
44. Nu så dansar jag med lilla vännen min	98-99
45. Du min lilla täcka ros (ord Nyland 291 a)	99

Väderleksmärken:

Matiasdagen	100
Förebud om mycket snö	100
Förebud om tidig vinter och kort vår	100
Kallt och varmt julväder	100
Förebud om kall vinter	100
Förebud om lång vår	100
Förebud om is	100
Tecken på nordlig vind och regn	101
Tecken på blida och kyla	101
Tecken på stormig höst	101
Förebud om dålig hösbärgning	101
Tecken på kall nordlig vind	101
Tecken på lång vinter och tidig vår	101
Förebud om tidig vår	101
Tecken på regn	101
Förebud om gott år	101
Vassen ska skäras då månen är ny	102
Tecken på regn	102
Förebud om gott år	102
Tecken på att hälften av vinterns snö fallit	102
Förebud om islösning	102
Påskdagens vind blåser till Johanne	102
Förebud om frost	102
Förebud om storm och regnväder	102
Tecken på god blomstringstid	102
Tecken på regn	102
Tecken på illväder och långvarigt regn	102
Förebud om eldsvåda	102
Drömma om silverpenningar och ägg betyder förargelse	102
Förebud om död och oäkta barn	102
Skrock om mjölk, smör och bröd, kniven, tvålkokning och stöpnig av ljus, om potatisen, vattnet och 60 st mörka loppor på snön	104
Vidskepliga seder på fastlagstisdagen fortsättning	105, 106

Fortsättning på innehållsförteckning till SAMLING 80.

Vidskepelse om julen	s. 105-106
Övriga seder: vid notöl, skördekalas, vallbarnens kalas på Larmsmässdagen	107
Bröllops seder	107
Solen på påskmorgonen, om ett nyfött barn och plåsterkokning	107
Vidskepelse om midsommarnatten, midsommaraftonen	107, 108
Skrock om döden, skärtorsdagen, "hästtombo", rikedom erhållen på övernaturligt sätt	108
Hur man får veta sjukdomens ursprung	109
Hur man botar ett sjukt kreatur	109
Bot mot dålig hörsel	109
Bot mot "trossi" (munsjukdom hos barn)	109
Bot mot "ris'n" (engelska sjukan?)	109
Bot mot styvhet i lederna	109
Bot mot vårtor	109
När kon är sjuk	110
Skärtorsdagsmorgonen i ladugården	110
Vad som bringar otur för folk och få	110
När kalvarna släpps ut om våren	110
Hur tjänaren får veta vart han skall flytta	110
Blir ej gift på det året	110
Hur man prövar om en person är argsint	110
Snö i brudkronan	110
Förebud om stora rågskyllar	110
Förebud om stora mäns död	110
Skrock om ormar	111
Om maran och trolls-kott	112
Modstulan djur	112
Bot mot mörkräds-la	112
Att ta reda på om kniven är stulen	112
Tecken på om mannen blir elak eller god mot sin hustru	112
Tecken på långväga främmande	112
Hur tjänstefolk på nyårsaftonen får reda på om de kommer att ta tjänst hos någon annan	113
Hur man får reda på om man dör inom årets slut	113
Hur en flicka får gossen kär i sig	113
Förebud om att lammalflickorna blir brudar	113
Om hur man kommer att vara den första på höängen	113
Tecken på om tjänaren blir kvar på gården eller flyttar	113
Höra en sommarfågel på grutlös mage	113
Förebud om sorg och lycka	113
Förebud om många öakta barn	113
Bot mot vårtor	114
Offerkällor i Kimito	114
Driva bort frossan	114
Bot mot knakandet i lederna	114
Hur gossen får flickan kär i sig	114
Hur nyfödda flickor och gossar får tur hos det motsatta könet	114
Varför man ej får berömma andras kreatur	115
Bot mot vägghyry	115
fortsättning	

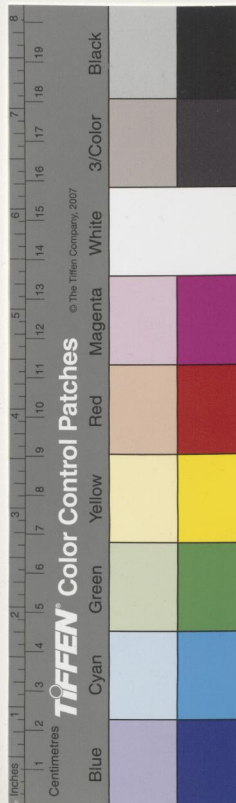

Fortsättning på innehållsförteckning till SAMLING 80.

Hur man får god sur mjölk och ladugårdslycka	s.	115
Flyttblock och kyrkklockorna		115
Förebud om dödsfall		115
Hur en ny bössa gjordes träffsäker		116
7 svavelplättar under kärnan och 5 under mjölkstävän		116
Bärkons dryck		116
Vargspår gör mjölken oduglig		116
Hur man blir svartsjuk		116
Att möta gamla gummor eller ogift mor		116
Orsak till fallandesot		116
Träskkärningarna och mjölkflaskorna		117
Bergtagna djur		117
Då fan gråter		117
Fan och seglarna		117
Träskkärningarna i Svartträsk och i Lemnäs		117
Trollkärningarna i "dymbälväskan"		117
Trollkärningar som förvandlades till skator under skärtorsdagsnatten		117
Tala med en skogsjungfru		117
Att döda en trollkärning		117
Tur och otur vid brännvinsbrygden		117
När man om sommaren för första gången släppte ut hästarna		118
Lycka vid köp av en ko		118
När man skor en häst		118
Trollkärningar under vattnet		118
Förebud om då räfsorna bådar regn		118
Lämnar arbete åt tomten i rian		118
Då hästen spännes ur redet		118
Hur en nyssbliven mor släcker eldsvådan		118

Sägner:

1. Kimito kyrkklockor	119
2. " Brändkulla" eller Galgbacken	119
3. Byggandet av Kimito kyrka	119
4. " Ryssbacken" i Makila by	119
5. Hur namnen Koustar, Lamkulla, Båtkulla och Kårkull uppstått	119
6. Prov på vantro och råhet i Hitis socken	119
7. Gravar på Sandö i Dragsfjärd	120
8. Ugnar i Öllmoskogen i Dragsfjärd	120
9. Orientaliska kriget	120
10. 1808-1809 års krig	120
11. Sankt Laurentius, Kimito kyrkans helgon	120
12. Bonden som liknade Gustaf Mauritz Armfelt	120
13. Buxhövdan på Västankärr egendom	120

genomsigra af L. Lager. 22. III. 02. Flapiga!
" " Finska 28. III. 02.

Folkloristiska samlingar
upptecknade i Kimito socken och Västafjärds samt
Dragsfjärds kyrkor som maren 1901
af
Torsten Stjernschantz

Indämnad för tryck för grund af misstänkt!
nr. = kop. för FKA:s folkminnesreg.

1. Då Fan klippte svinet.

Det var en gång en bonde, som hade gjort kontrakt med den onde, att fan skulle hjälpa honom i hans frättningar här på jorden och skaffa honom rikedom samt i stället uphålla af bonden i ärlig skatt ullen från ett får. När fan sedan en gång kom för att fördraga skatten af bonden, förde denne honom till lodugården för att anvisa hvilket får han skulle få klippa. Men fan kunde inte skilja mellan svin och får, och bonden gaf honom därför ett svin att klippa. Då fan sedan klippte svinet och det skrek, sade fan: "Stå stort i mum o litat i ullen".

2. Wretatiggarna och vargarna.

Då Tiggargubben från Wreta en gång var på hemväg från Åbo, for han genom natten öfver stora Demarfjärden och i mörkret hörde han vargarna tjuta. Vargarna kommo allt närmare och gubben funderade hur han skul slippe undan dem. I släden hade han endast ett trol brädbotten och beslut att ta bort det och sätta sig själf på hästryggen. Då kommo vargarna och hoppade i släden för att åka, men gubben juskade hästen och hörde riktigt hårdt på. Då tog det ordt i vargarnas fötter, och alla vargar hoppade bort ur släden och gubben slapp helskinnad hem.

3. Skärmanen

En skärman var seglande på färd till Åbo, men fick sådan motvind att han måste lägga i land vid en udde. När han sedan satt där och väntade på bättre väder uppmärksade hans båtlag honom att bli till Gud ~~att~~ annan vind. Men skärman svarade: "Hå va tjäna hä, do grammas Matta ligger bakt andra uddan o bär om monsat ~~and~~ ^{skär} väder".

4. Då skärman var en gång till sjöss upptod en stor storm. När skärman böjdes då till för hvar att stormen skulle stillas. Till gengäld loppade han gifva Gud

det kände, som han tagde sina själskinnstossor. Stora
lade sig märkligen ^{skärman} ~~och~~ ^{hållte}, då han väl hade kommit
i land, sina tossor mot hunden. Efter en stund
sade han: "Var är du röpt int där ännu".

7. Några skärman för till sjö med kollast. Men
den färden började kollasten brinna af sig själv, för
skärmanen visade att hvad de odlade för att
nå en för dem bekant källa på Kalkskärta-landet.
Här var stranden så långgrund att båten ej
fick i land. Då hoppade en af skärmanerna
med sina själtossor i vattnet. Nu förl kom
ihåg, att de hade vatten omkring sig öfverallt
och ropade glad: "Li här ha vi ju vatten!"

8. En gång var en skärman sjuk och hans hustru
kokade till sjukkost åt honom soppa på färsk fisk. Sop-
pan smakade den sjuke så väl att han åt af den
jag fulla fat. När han ätit sig mätt frågade han
af hustrun: "Stina vamm här du fiska de?" - "Nej
är du ja glymmande där i pytsan vi dörran".

9. En skärbo hade ljudit en upplandsbo (Kinnitbo) till
sig på middag. Till middagen bjöd han färsk fisk,
som upplandsboen fann så lättnad, att han åt
af den väldiga portionen. Skärbons granne, som
hade fått höra, att så stort frammande hade an-
ländt till traktten, kom för att se det. Då han
kommit innanför dörren frågade han: "Fin
ta ännu du här frammande, min vamm ä ännu
nu"? Hårtill svarade värden: "Lär du int vamm
ä sitta, båk bänhyggen".

10. En skärbo kom en gång till upplandet, som
han als inte ~~hade~~ kände till. Här ville han laga
häst för en resa. Han fick också häst, men måste
gå att hämta den från hagen. Men emedan
han ej därhemma lärt sig handskas med sådana

djur, var han rädd för hästen och ställde sig utanför
gårdsgården vid hästhagen och skakade bålet öfver
gårdet sägande åt hästen: "Lå bittul, lå bittul".
Hästen blef skrämmande och började springa undan,
så gårdspolket ^{hade} ~~så~~ ^{vart} att få fast den, när de
skulle hjälpa skärbon. När hästen sedan blifvit
fasttagen, fick skärman en bitt och tillräckelse att
att från en åkertinda slå åt sig resfoder. Skär-
man gick och slog sig till, och då han kom tillbaka,
frågade bonden af honom om han hittat något till.
"Ja", svarade skärbon. "Här var det ut?" - "Det är ett
särskildt vackert ~~knoppigt~~ gräs, som jag hittade", sade
skärbon, som i sin drömmighet om de odlade
växterna hade afmätat lindandet.

9. Då Fan drog slipstener.

Djupulen hade en gång tagit tjänst hos en bonde.
Bonden satte honom en gång att draga slipstener
och begynte slipa sin järnstor. Den onde fann
sysslan tråkig och tyckte att den varke för länge och
sade därför: "Lär put på o!"

10. Kinnitbo svintypen och pargaskorpen.

En Kinnitbo var på resa i sjö. Då den resan stal
han ett svin och gjorde korf på svinet så fort
som möjligt för att ej blifva gripen för sin gärning.
På hemvägen, som han följde genom Pargas,
blef han under ett uppehåll därstädes bestulen
på sin korf. Och därför kallas Kinnitboen svin-
typen och pargasboen pargaskorpen.

11. Ören går till knä i vatten.

En pargasbo för till sjö, men på vägen blef det
starkt tjocka. Då han varit en stund hörde vrens
kuttar. Då sade en annan som var med i båten:
"Jule kan det vare långt till ^{land} efter jag hör vrens kuttar".
"Nag kan det för det. Ören går ända till knä i vat-
net och kuttar".

12. Skärmanen som var på gjätjakt söndagsmorgon.

Två skärmanen var en söndagsmorgon på gjätjakt. På förmiddagen hörde de genom klokskringningen, i gudstjänsten började och råkade fort i land samt gav de själarna under noten och gung i kyrkan. Sade bland annat i sin predikan: "akten edra bår akten edra själar och bevarer den väl". Skärmanen hörde detta, slog deras samvete dem och, och den ena sade åt den andra: "Pik tu go saktan, han visst na dom äro, fast vi had montän yvi dom".

13. Rika bonden och fattiga.

En fattig bonde fick en söndag höf att åka till skolan med en rik bonde, då han skulle till kyrkan. Den fattiga blef i kyrkan, men den rika förbi och skulle komma tillbaka samma väg och den fattiga åke igen, hvarför den fattiga lämnad i härran ett paket med strumpor. I kyrkan predikade prästen om den rike mannen och Lazarus och sade, att den rike kom till Helvetet. Prästen som frågade af församlingen hvart den rike t vägen. Då svarade den fattiga bonden, som trodde, att prästen menade hans resällskap: "Han förbi" - "Nej han kom till Helvetet", sade prästen. "Och han hade mina strumpor med sig", ropade då den förskräkt.

14. Skärmanen som köpte gård.

En gång köpte en skärman åt sig en gård. Han hade samlat länge och fattigmycket pengar, så att han kunde köpa en stor och välköst gård med rika fält. På åkarna var halmen så tjock som rötter och axen var som svampor. Skärmanen kunde inte als bruka jorden och skörd första skörd alls utusel. Men han skörd ändå med den och sade, att han fick halmen som lin och ax som flugor.

15. "Toussältnakken".

För i tiden bodde i Torshole folk som var så enfalliga, att de i hela socknen var kända därför. De förtrodd inte som andra människor att läsa och hade bara en fjälsbok i hela byn. På hade Torsholeborna ej heller någon almanack, utan använde spillkråkan som sådan. Spillkråkan kallas också "tousbältnakken", men numera finns i Torshole ingen almanack als för "tousbältnakken" bytte bort den till Pederså för en kappa nors.

16. När kaffet kom till bondstugan.

Det var dagen före skrapandagen och kvinnfolket hade så bråttom, att de inte riste på hvilken ända de stod. De sken bakka svart bröd och julleiv med mycket salt i, som sken ligga på julbordet under hölgen och ätas om vären, då konet sken sas. De sken bakka hvetebröd och vörtröd till hölgen, lägga dricka på tunna och stöta grynn till julgryten och ställa i biding allt till skrapandagen. På vinstmarknaden i Åbo hade de köpt åt sig kaffe, som de hade hört att bättre folk brukade, då det ska vara kalas, isynnerhet om högtidsdagarna. Nu hade de skaffat sig en kvart mark till julnorgon, men inte kommit att fråga huru det skulle tillagas, därför måste de nu midt i julbråskan försöka lösa titet af det.

Då för kom hem frågade han af gumman: "Va ä hä som du konkar i fougroman?" - "Nu hä ä hädän värsans kaffä, som ja sku präist konka löta vä".

"Ä ä færdit mänt, so jae mä smaka o" sa gubben. - "Nå bouda ä va færdit, hä ha nu strätt o konka i två timor, ja ska jinst slä opp ä i stänsknälän".

Då gumman hade slagit upp kaffet, tog gubben skålen och förde den försiktigt till munnen och tog titet mellan läpparna. "Huv smakar ä" sa gumman? - "Hä smakar nu hur ä smakar, man int här ä äms brännvinnssmattjin" sa gubben, och

16. Så förde han skålen till läpparna och drack upp åt
ihop med pro och alt. "Hon här ja ska bli ^{nu}" sad
gubben och lade sig i sängen och drog fallen öfver
hufvudet. Han svettades, så han tänkte han sken
flyta bort, men så full blef han inte.

"Int döger somt skalk ti nogo, do int än blir
o å, fast'n drickar så nysty", sa gubben, när han
ter en stund kröp fram från sängen.

Kvinnfolket var just så att näsan hängde, då de
inte fått smaka på hela bekväringen.

17. Bellman och prästen

Bellman åkte en gång tillsammans med en präst
ålskärre. Efter en stund bad prästen Bellman stanna
så att prästen skulle få gå bakom en buske vid vägen.
Men Bellman såg kungen med hela sitt följe komma
långt borta vid en krökning af vägen och stanna
ej, utan hade prästen att sitta öfver ballen kånka
ten och föra sin berättelse. Så juskade han nikt
duktigt på, så att de mötte hela det Kongliga följet
just mellan prästen och öfver kånkanten till af
sinje och följeligen.

18. Prästen som fick en brokig kalf.

Det fanns i tiden en mycket oskyldig präst, som ej af
stod sig på hörsförättningarna. Och en gång var han
och badade med tillsammans en ung flicka i en å.
Då frågade prästen af henne hvad hon hade under
gen. Flickan svarade honom, att det var en barst, och
föreslog, att de skulle borta. Men efter en tid blef
prästen rädd, att han skulle bli förhånad och så
kade med en dräng till läkaren för af sin
i ett glas. Drängen spillde ut det på vägen och tog i
stället litet korn i glaset samt förde det till doktorn.
Doktorn skickade svar, att han skulle föda en bro
kig okalf. Och prästen gick omkring och var så rädd
att han ej kunde tänka på annat än den brokiga okal
ven. En natt så prästen händelsevis i en badstuga
utan att veta att där fanns en kalf. När han
nade såg han kalfven och trodde att han under

sonnen hade födt den.

19. Gubben som grälade på gumman att hon var lat.

Det var en gubbe, som alltid grälade på sin gumma,
för att hon var så lat och aldrig gjorde någonting.
På hände att han en dag igen grälade på gumman
och sade, att hon aldrig spinner, utan bara sitter
med händerna i kors. Då blef gumman ond och svärade
gubben, att hon nog skulle spinna mera, bara
han skulle göra åt henne en väfstol. Men gubben
sade bara, att hon inte behöfver väfstol, då hon inte
har spunnit någon tråd åt sig. Men gumman
skrek att hon hade så många mystan tråd på sin
den och sade, att hon skulle gå upp på vinden
och kasta ned dem, så skulle han få se. Men på
vinden fanns bara ett enda mystan, för gumman
hade inte spunnit flere, utan endast varit lat. Gum
man blef öfverstången och skrek kasta ned mysta
nen genom luckan. När hon hade kallat ner sitt
mystan, så kallade gubben upp det igen, och gumman
kallade samma mystan ned oafbrutet en halfdag.
Då sade gubben: "Nå nog har du nu också spunnit". Och
så gick han till skogen med yran för att hugga virke
till en väfstol. Men då blef gumman rädd och sprang
efter till skogen och stannade ett stycke från gubben.
När gubben var sedan stod vid ett träd och funderade
om det vore till virke och började hugga, ropade gum
man: "hugger du vira, vira, skall du ej längre leva".
Gubben lyssnade till röst från skogen, men började
hugga igen. Då ropade gumman: "hugger du väfstol,
slipper du ej upp". Gubben lyssnade igen och tänkte re
dan gå bort, men började igen att hugga. Då ropade
gumman: "hugger du väfstolsben, slipper du inte hem".
Hon blef gubben skrämmd och tog yran på axeln och
gick fort hem. Men gumman sprang fört, och gub
ben kom hem, var hon där redan fört. Hennes
man sade gubben åt gumman: "aldrig skall du mera
behöfva spinna och väfva, det var så tokigt i skogen".

20. Tvar hur lefver liten än.

Vid Nordlångvik fins en äng, som kallas "Barnsäng".
Det berättas att denna äng skulle hafva sitt namn
därför, att i tiden en vallesie och en valdflicka el-
ka fått ett barn där. Ingen i byn visste af det och
gossen gjorde en vaggga, som de höll i en björk.
Han lefde alltid i skogen därnär, utan att gå till
byn enellan. Alla kvällar däremot gick gossen till
byn och om morgnarna, då han gick till skogen
mat, bläste han i sin lur.

Tvar hur lefver liten än?
Ticken svarade: "Ja, men, nog lefver den än!"

Vadret blåser och björken går,
barnet diar på fingren små!
Gissa Håvar: Mycket hon och rätt i horn
och lät den lilla dia!

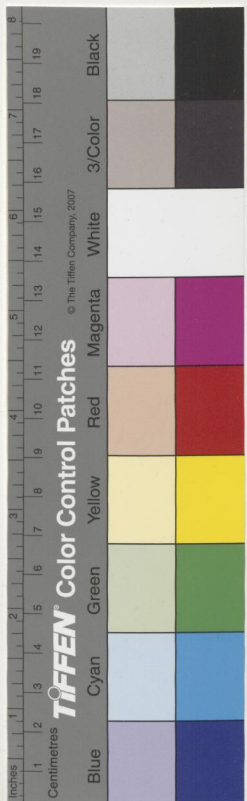
21. Lagom lat.

Det fanns för i tiden en bonde, som var så förskräck-
ligt lat, att han sade till allting "jag är så lat, int äls jag".
När han sken äta sa han "int äls jag". När han satt i so-
gen, ides han ikke lägga sig omkull för att sova. En
vinterdag gick han till en källa efter vatten. I källan fanns
en gadda, och bonden ville fånga den. Gaddan lofvade
bonden skulle få tre önskingar uppfyllda, bara han lät
nada den för kvar i källan. Bonden lammade den
och önskade till först, att hans kälke alltid skulle gå
sig själv framåt och bakåt, hur han än ville. Och så
gick från den stunden af sig själv. När bonden sedan på
sin kälke förbi kungens gård, stod kungens dotter all-
tid i fästet och såg på bonden, för hon tyckte, att det
var så lustigt att se, hur kälken för framåt af sig själv.
Detta retade bonden och han önskade sin andra öns-
kan, att på prinsessan till hustru. Ja, han fick ha
men kungen blef med tiden så arg på bondens lat-
het, när denne till att sade bara "int äls jag", så att han
en dag lät sätta ut i en söndrig skottsk bonden, i
dotter och deras lilla barn. Men när bonden gifte sig

med prinsessan, gaf han åt henne den tredje önskingen.
Hon lät bredda ut på marken en idenduk och önskade, att
hon skulle få tillika många önskingar uppfyllda som det
fanns gräststrån under idenduken. Nu, när de voro ute
på isen och båten började sjunka allt mera och mera bad
prinsessan att bonden skulle ösa ut vattnet, som kom
in genom skensprickorna i båten, men han svarade
blott "int äls jag". Då kom prinsessan ihåg, att hon
hade att på sina önskingar uppfyllda, och önskade att
bonden skulle bli fattig. Han blef också fattig, och bör-
jade ösa ut vattnet ur båten. Nu sjönk inte båten,
utan de reddades, och i all framtid var bonden så flit-
tig och kungen var nöjd med honom och han lefde
så lycklig och nöjd hela sitt lif med sin hustru.

22. När Fan hjälpte bonden att styta.

Det var två bönder, som hade sina gårdar alldeles bred-
vid hvarandras. Den ene var fattig och den andra
rik. Alla dagar gick den fattige och tänkte, hur han
skulle kunna stjåla litet kött åt sig från gressens
bode, men han kom int på hur han sken kunna göra
det omärkt. En natt hörde han en knackning på
dörren, och en man sade åt honom, "kom nu så sken
vi gå till gressens bode, han har så godt fläsk där".
Och så gingo de tillsammans och den främmande man
men hjälpte bonden att välja ut några guda köttstänkor
och hjälpte honom att få dem på axeln, och pågafde att
enellan, om han orkade med mera. När bonden fått
mycket så mycket att han ej orkade med mera pågafde
mannen likafullt "orkar du med mera?" "Nej, Gud välsig-
ne mig," sade bonden. Med dessa ord skrockade ljuset,
som de hade med sig, dörren drog fast och den främ-
mande mannen försvann. Ty han var Fan själv och
kunde gifdraga att höra orden "Gud välsigne mig". Nu
blef bonden skrämd, men instängd i mörkret var han
och han fick ej bort köttstänkorna från axeln, utan

måtte bli på inlåst i bodan med kottet på axeln och kunde göra ingenting. Om morgnen kom grannen till sin boda och fick då se bodan dörr. Denne berättade för honom hela historien, och bodan slapp för med litet strykt, när grannen först hade hjälpt honom att ta bort kottstyckena från axeln.

23. När spelade kort.

En gång spelade några herrar tillsammans kort, fastän det var en helgdagsafton. Medan de spelade så alla ifriga kom det in en angelärd fin herre. De spelande ville då upphöra med kortspelet, men den frammannde herren bad dem fortsätta och började spela själv med dem. Men under spelets gång fick en af de spelande herrarna ett kort och då han såg det sig ned för att ta upp det, såg han att prämlinge hade ena foten backat och den andra utsträckt. När de sedan ville sluta med spelet tvingade han dem fortsätta hela natten. Efter den gången spelade de aldrig mera kort.

24. Flickan som skulle gå på dans.

En prästförrätt skulle en gång gå på dans, men hon ville inte säga vart hon skulle gå, ty det var helgdagsafton och hon tyckte det var synd att dansa då. Men prästen gick med henne, då hon skulle gå ut. Han visste nog att hon tänkte sig på dans och frågade på vägen af henne, om hon brukade se in genom fönstret för att hon gick in eller om hon gick direkt in. Flickan svarade att hon alltid gick direkt in. Då bad prästen henne denna gång se in genom fönstret först. De sågs genom två sitt fönster, och prästen frågade af flickan hvad hon såg. Ingenting, svarade flickan. När tog prästen af sig galoscherna så såg flickan taga dem på fötterna, då hon såg in. När prästen nu frågade hvad flickan såg, såg flickan på att svimma, ty hon såg djäflar med hon som dansade

salen och en djävel spelade. Flickan vågade aldrig mera gå på dans.

25. Flickan som trampade på brödet.

En flicka från ett fattigt hem tyckte inte hos att hushåll. När hon tid hade tjatat, blev hon så jämfång och klattrade sig så grann och fin. En gång skulle hon gå hem på visst och fick af herrskapet till väglöst några sura bröd. Men flickan tyckte att de voro för dåliga och när hon kom ut, kastade hon dem i bakket och trampade på dem. Men med allsamma som flickan trampade på brödet, sjönk hon ned i jorden och fast folk och prästen försökte hjälpa henne, sjönk hon långsamt allt längre, ända ned till Helvetet.

26. Bengt mylmare.

Bengt mylmare var en mycket rik man och led inte någon stora sig, då han sof sin middagslur. En gång kom kungen till krogen och brukade på mylmarens dörr. Men mylmaren, som ej visste att det var kungen, svarade: "Katta påsarna i krogen och tig". Men sedan hörde han, att det var kungen, som suckade utanför, och då valdade han dörren och ropade: "Bengt mylmare jag är och lever utan besvär". Men kungen lät katta krogen till sig och befälde, att han skulle komma inom tre dygn för att besvara tre frågor. Om han inte skulle kunna besvara dem, så skulle han få dödsstraff. Mylmaren hade en dräng "pikken Matti", som erbjöd sig att gå till kungen, då denne inte ända visste hur mylmaren såg ut. Då pikken Matti kom till kungen trodde han, att det var Bengt mylmare och frågade sina tre frågor. Först frågade han af pikken Matti, huru många sandkorn det finnes på kopsbotten. Pikken Matti svarade att det fanns 2000 och om ej kungen trodde det, så kunde han gå att räkna

efter. Sedan frågade Kungen, huru långt det är nu
han himmel och jord. Pilsken Matti svarade: "en
svans". Tredje frågan var huru djupt hafvet är. Han
svarade pilsken Matti: "ett stenkast". Därefter frågade
Kungen ännu, om myllnaren visste hvad Kung
tänkte på. Matti svarade, att Kungen tyckte, att
han sku borde få belöning för sina bussiga svar.
Just så, sade Kungen, och myllnaren blef oströffad.

27 Bonden som bytte häst med den onde.

Det var en bonde, som var en mycket hästskojare
och som aldrig var nöjd med sina hästar, fastän
han just ^{bytt} sig till dem. En gång mötte han
en man långt bort på en mark, och man
men hade en så utmärkt vacker och god häst.
Bonden ville byta med honom häst och man-
nen gick in därpå och gaf till och med en del
han, fast hans häst var bättre. Nu tyckte bonde
att han hade fått en häst, som sprang bättre än a-
la andra hästar. Ingen häst kom i kapp med den.
Och han för hem och ställde hästen i stallen och väntade
hela gårdan, för att de sku komma att besöka ha-
nys häst. Alla tyckte att hästen var så utmärkt
och bonden själf tyckte att nu hade han fått en
gång en riktigt god häst. Följande morgon gick
han i stallen för att ta ut sin häst, men då fann
i stallen ingens häst, utan en väldig tjärstubb på
den plats, där den nya hästen sku stå. Alla de fir-
rellyggen voro endast rötterna på stubben. Gubben
förjade då att gå och söka sin gamla häst, och
han väl hade kommit till marken, där han hade
bytt häst, fick han se sin gamla häst stå fast
den vid ett brädty, det var Fan själf, som hade
bytt häst med honom. Bonden för hem och
brände upp tjärstubben och var alltid därefter
nöjd med sin gamla häst.

Skärman som slette på fimmerstängen.

Det var en gång en skärman, som tog skjut,
men inte förstod att sätta sig i härran, utan satt sig
på fimmerstängen. Medan han på så sätt åkte fram
vägen ^{han} mötte folk, som sade åt honom, att han
skulle sätta sig i härran. Men skärman ^{fort} sa-
rade: "lika kvar en skärman sitter", och fortsatte sin
färd som fört.

29 "Korpgänous".

När Korpsborna fört om våra äro komna till Åbo
med sina skutor, hafva de ej annat till salu än aska.
Frågar man då af dem hvad de hafva, svara, ~~svara~~
"aska gänous". Längre fram på äretåde hafva ström-
ning, att sälja, svara de på tillfrågan, om hvad de
hafva; "ströms" mo vi vilken. Därför kallas Korpsborn
"Korpgänous".

30 "Tjeringän emont storkan".

Det var en gubbe och en gumma, som hade lefvt tillsam-
mans redan många år, men gumman gjorde alltid bråk
emot hvad gubben sade eller bad. Då skulle gubben och
gumman ha kalas, och gubben sade då åt sin gum-
ma: "Du sätter väl int nej öfver vid bordet på kalaset".
- "Just det gör jag i hvarnen", svarade gumman och pla-
cerade gubben öfver vid bordet på kalaset. En gång
voro gubben och gumman ute tillsammans, och
medan de gick, kommo de till en brädspång, som
ledde öfver en å. Gubben bad då gumman att gå för-
siktigt öfver ån, men gumman tog i fortroeten och
hoppade, så att hon ~~föll i ån~~ och spången gick sönder.
och hon föll i ån. Gubben skulle springa längs stranden
för att rädda henne, men sprang uppåt strömmen.
Då folk frågade af honom hur han ej sprang nedåt ström-
men och sökte henne, svarade han blott: "nu kommer
än hitot, honn sku allti mont storkan". Och gum-
man drunknade.

31 Riset åt tjärthuman till.

Tenalabon har på sin båt inga skot och inga fall och
använder int håller några termer i sitt tal. När
därför en tenalakaften skall befalla styrmann styra

att stupa åt ena eller andra sidan, säger han: "noret åt tjärtumman till" eller "noret från tjärtumman". Tjartalaborn hapa nämligen alltid en tjärtumma med på däck.

32 Den lurade talmannen.

Det var en bonde, som för med sin talman till sin fästning att hälsa på henne. Men talmannen hade också börjat tycka om flickan och ville gärna själv ha henne och försökte därför att skänka ut fästmannen, så att flickan ej mera skulle vilja ha honom. På vägen åkte de sedan förbi ett rofland och talmannen föreslog att de skulle äta ett godt mål. De äto riktigt mycket, så att de kände sig väl mätta. Efter en stund förso de förbi ett ärtland, och talmannen ville igen att de skulle äta och de äto af ärtorna. Men efter en stund ville talmannen igen att de skulle äta och föreslog att de sku vilka in i ett torp och i mat åt sig. När de kommo in i torpet, sad torpgumman, att hon inte hade just något att bjuda på. "Nå, vi vill ha bara mjölgryd" och den också de had, sade talmannen, som tänkte att bonden sku bli riktigt sjuk af den. Gumman lade då mjöl varmt vatten och bonden åt af den. Men talmannen var hela tiden försiktig och åt endast helt litet, så att ej han sku bli sjuk. Sedan tog de sedan vidare och kommo om kvällen fram till fästningen. När de skulle lägga sig att sova, tog talmannen af sig stöflarna och häller men gick sedan ut och lade regeln för dörran. Han trodde att fästman skulle måste gå ut om natten och stängde därför in honom, så att han sku stanna ut sig, när han ej slapp ut. Under natten fick också fästman behöf att gå ut, men var intänagd. Då berättade han för fästningen om förden och flickan sade: "efter han så har narvat dig, så skil i hans stöflar". Fästmannen gjorde så, men stöflarna nålde till. Då bad flickan honom göra gatten i skän, men ej häller det nåkte till. Då bad hon honom

15
göra i talmans hatt och sade: "efter han var så full af konster med dig så gör i hans hatt". Om morgon, då talmann kom in, frågade han hur de hade mått. "Nå bra bara" sade flickan, "men nog har han varit litet sjuk, som vi ha narvat honom att äta så mycket". Talmannen blef ond, då han hade misslyckats, och gick sin väg. Men först tog han på sig stöflarna och häller, som doro fulla af smuts.

33 Det var en herremann, som alltid sprang efter flickor, fast han var gift. En gång var han på ett bröllop, och i bröllopsgården fanns en vacker ladvärdsplocka. När flickan ett tag gick ut, gick herren efter henne till fästhuset. Lik- kan åtsade gå in på hans begäran och bad honom komma med sig och gick in i svinkuset. Där bad hon honom fril krypa in genom gluggen, men, när han väl var inne och han skulle krypa efter, lade hon ludkan för och gick in till bröllopet. Där berättade hon åt alla bröllopsgästerna, att de hade fått ett nytt utländskt svin till gården. Alla gingo då till svinkuset att bese den nya varieteten och fingo då se herren, som blef af alla utskrädd.

Det var en gång en flicka som gifte sig med en mycket enfaldig bonde. Han förestod sig på ingenting, hvarken det ena eller andra. När de sedan om kvällen hade lagt sig lykte gossen att de skulle göra som gifte brudar, men visste ej hvad han skulle göra. Han tog därför af flickan en bys. Men flickan blef ond och sade: "Lag vidare ändon från då först, föränd du byrjer må vara".

Det var en mycket enfaldig bondpojke, som var förfädd med en flicka och hans mamma gif honom därför alla möjliga råd huru han sku bära sig åt för att behaga henne. Så sade hon åt honom bland annat, att, då de äta salarna runda, skulle han skada den. Modern menade då potatis, men pojken förstod ej hvad hon menade. När han sedan en gång åt ärtor

16 Tillsammans med sin fästus, tog han och skalade dem. Efter en tid kom sedan bröllopet. Då sade man dock att pojken blev kallt gelögen åt bruden, och tala med half sunn. Pojken, som int förtrod hvad hon menade, talade till flickan hela bröllopet med sin alldeles vreden på sned. Före bröllopet gick han igen och befogade sig några gatter och kallade dem på sin under bröllopet.

35 Den "tolle" fästman.

Det var en gång en myckel "tolle" myg bonde som var förlöpsad. Men han var så dum, att då han blev frågade af honom hans fästus namn, han int kom ihåg det, utan måste fara till flickan för att fråga namnet af henne. På vägen hem glömde han igen bort namnet. Det var just vid en grind, som han tappade namnet ur minnet. Han ställde sig därför och började gräpa med spade midt på vägen för att finna namnet. Han gräpde och gräpde allt djupare så att han till slut hade gjort en stor grop, men utan att hitta det borttappade namnet. Då kom lönns vägen en man och frågade hvad han grävde efter. Den enfaldige bonden svarade, att han grävde efter sin fästus namn och berättade hela historien om hur han inte vetat namnet, då hans anamma frågade och hur han hade varit och frågat det af fästus men igen glömt bort det. Den främmande mannen frågade om hvar fästus bodde och kvarifrån han var, kanske han kände henne och kunde säga namnet. Bonden berättade allt, hvad den främmande frågade efter och den främmande visste namnet och sade det åt honom. Nu blef han så glad öfver att åter veta namnet, att han af vrede kallade på den den andra i hemmet, så att det gick af. Men i detsamma glömde han bort namnet igen och gick bort att fara hem, utan att kunna säga åt andra sin fästus namn. - När det sedan blef bröllop, sade han mor åt honom att han skulde kalla på sin brud och tala med half sunn. Vatten före bröllopet gick

han därför till fästus och skulde tagen från fästus. På bröllopet kallade han den sedan på sin brud. På försvell han sin min alldeles på sned och talade med den på det rättet. Hans mamma sade också åt honom, att han skulde vid middagen lägga benen ordentligt på talbänken och äta köttet, samt skola sådana runda, hvarmed han menade förtis. Men när bonden lade vid middagen sina ägna ben på bordet och talbänken och skalade ärtorna, som var i soppan.

Den enfaldige bonden ville ej heller att han skulde bära sig åt bröllopsnatten. Hans mor sade därför åt honom att han skulde taga på flickan på det stället, som han var mest rädd om. Under natten tog bonden i flickans lå, som var sjuk. Flickan blef ond och ville lämna honom och gå bort. Hon hade honom därför att hissa sig med rep med genom fönstret, men sade, att då han ville ha henne tillbaka, skulde han bara dra i repet igen. När flickan kom på marken, band hon en bök vid repet och gick själv bort från gården. Litet senare drog bonden med repet upp boken.

36 Sydouttran o eiji dontran.

Här va äin gånge äin trolltjänst, som kallt äin sydouttran o äin eiji dontran. Äin de so baka honom äin trolltjänst kallt o so var on at dötra sina äin dom sken hämt upp vatten at on från tjäldon. Hon som to först sken himm inn mä vatna sken ju äin myg baka kaka ti lyon. Män to on sken ja at äin tjäldon ti hämt i, so ga on at sydouttran at snälla o at eiji dontran at jättel ämbär för on lämlit äin eiji dontran för sken ju upp vatten i hä jättel ämbär äin sydouttran i snälla. Män to dom nu kom när ti tjäldon ti sydouttran lyon äin fögel, som sagt: spilt läidar i botna, spilt läidar i botna, o so spilt on läidar i botna o hann sådan först upp mä vatten at tjärdin. Män eiji don-

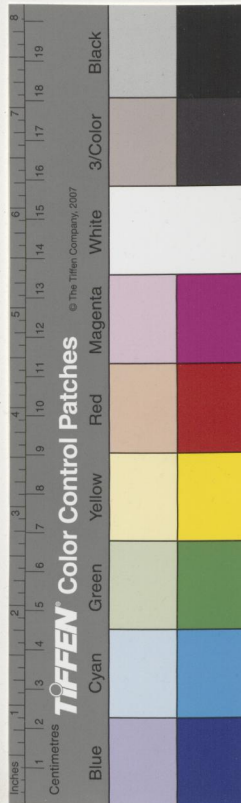
tran fi int so fowt opp vatten i hē juti āmbare, fō
hā tou lāggār tid ti fytt alla siar mā lāidār
nu mosta tjärnjin jā kallun ot sydontran.
Mān houn illk trolltjärnjin va nāvandkik po
sydontran o muna int ti jā ot on kallun i hand
bara sātē an ti trilla o sydontran mosta gā att
kallun son on alldār fi fast. Ot on sādā hē
gatt bo lāgg o val, so mytt on an bāssā mā sē
sān po hounā. So kliffe on bāssā tou ullān o sātē
saksān po hounā nātār. Ot on hā gatt ānnu li
tā lāggār mytt on an kon mā stāvan po houn
so tou on stāvan mjölka konān, drakk opp mjölktj
o sātē stāvan po hounā nātār. Sādā kon on ti ā
inn son hādē hē fōr sē, otō ji on ti nēl bryg,
son va tær syon on blāi mātē o so sātē on lōtj fō
inn nātār. O sādā kon on ti ān gamal tjärnj, son
gā ot on at blūat skrin, son on int skū fūā yppā
on fūat at eiji rūm on skū fūā bōn i, so lāgg on
skū kiva. Skū so vānd on tībaka mā skrinā m
di arnnu, otō on kon ti inn, sūā gā inn, ot on
māer bryg otō on kon ti konn, so fi on māer
mjölka, to on kon ti bāssā fi on māer ull, mān
to on kon hāim o bāiddis at rūm ti bōn i, so
gā trolltjärnjin ot on svinhūsā. Sydontran fi sē
dā ot svinhūsā o tvātta o laga i vārdning po bē
sātē. Otō on hādē ā sūā i vārdning, son hā kunn
bli, so yppā on opp skrinā otō blāi allt fōryllt.
oso fi on at bōul, son allti va māt fūā o hādē
hādē svinhūsā blāi grant syon an, an, an, an.

Allt hādāim sūā eiji dontran mā onldide yppā.
O on lūā natt o dā yti tjärnjin ān on skūsāt ot
kāmār o an kallu ti trilla o tjärnjin fowt on ti vō
jis. To on eiji dontran bāgā sē po vāg att ka
kun mytt on bāssā mā saksān po hounā o on
kliff bāssā, mān karta saksān bort, so mytt on

konān mā stāvan po hounā o so mjölka on konān,
mān karta stāvan bort, to on kon ti inn tou on
bryg, mān karta innulōtji bort. Sādā mytt on kon
dān gambāl tjärnjin, son gā ot on at mytt skrin, son
on int skū fūā yppā fōn on hā fūat sē at eiji rūm.
O so vānd on tībaka mā skrinā, otō on kon ti inn,
karta inn stāmar po on otō on kon ti konān,
sparka konān on otō on kon ti bāssā, bāssā bāssā
on, mān to on kon hāim o bāiddis rūm ti bōn i,
gā trolltjärnjin sē ot on hā gramanta rūmā i
stovbyggnin sin. To on sādā yppā skrinā skū
hā äld kringg hādē rūmā, byggnin brān mēr
o so slitar houn sagan.

37. Fyra gånger dödad

Det fann på Svärta i Skogland hos en torpare en
dräng "Lasse", som dog fyra gånger. Lasse och
vårdinnan brukade lepa tillsammans. Torparen märkte
det, men hade inga bevis och beslut därför att låta
föra till Helsingfors, men ändå tänkte om hem
redan samma dag. Om kvällen, då alla trodde
att han var långt på väg, hade han väntat om och
smög sig in. Inkommen såg han att hustrun och Lasse
lägo och sovo i sängen tillsammans. Han gick då igen
ut och smälte litet bly, sand smög in igen och hū
de det i Lasses mun, som han höll öppen. Därefter
gick han ut igen och bultade på dörren för att slippa in.
Hustrun hörde det och ropade: "Opp Lasse, för kommer
han". Men Lasse hörde ingenting. Då ropade hon igen,
men utan att få svar. Då ropade att den andra
drängen, Visse: "Visse kom och ta bort Lasse härifrån,
det acet ha vrält sig här i natt!" Visse kom och
drog Lasse från sängen i golvet, så att hufvudet slog
i kallarringen. Visse trodde nu att han hade dö
dat Lasse och förde ut honom och ställde honom mot
grammens stige, så att Lasse stod som om han skub

20 le luvn in genom fönstret. Då grannens dräng
och pige i gräningen skulle gå efter vatten, tog
gen och slag med sästängen Lasse i hufvudet, så att
han stupade. Då trodde drängen att han ^{dödd}
se och födde honom i en säck till skogs. På vä-
nätte han två karlar med en säck kött, som de
de stulit. Drängen frågade om de inte ville byta
säck med honom, då han hade större säck och de
voro två. De bytte också, men när de märkte
att de hade en karl i säcken, födde de honom
till en bro och satte honom att sitta på brok-
ten med ett metspj i handen. En herre åkte bi-
tet senare förbi och frågade, om han fick fisk.
herren ej fick något svar, fast han frågade flere
gänger, lät han kusken gå och ge mannen en
sfil. Men då föll Lasse i ån och föddes med
strömmen bort, och döddes om för fjärde gången.
Prästen som bara räddade sig.

21 De var i Nyttal en präst som fick sin katara.
Han gick därifrån till en läkare och bad om bot mot
sin sjukdom, som han trodde att var dödlig.
Läkaren bad honom då dricka en tuting hvarje
morgon, så skulle bli frisk mycket snart. Men präst-
sade att han som präst inte kunde dricka tuting
alla morgnar, ty fick kunde ja veta af det. Läkaren
sade då att prästen ^{skulle} bedja jungfrun hämta åt ho-
nom rakvatten och sedan brygga tuting inne i sitt
rum. Prästen gjorde så och då läkaren efter en
tid kom till prästen för att höra hans hälsa,
svarade jungfrun att prästen hade blifvit rakt i
galen, han endast räddade sig nunnor, minst tjugo
gänger om dagen fick hon föra åt honom rakvatten.
31 "Balkatjyvä"

Det var då det var krig i landet och från Sverige
var här i Finland, som han kungen en gång

21 den målt åt en gumma på land, för att hon
skulle låga dricka åt kungen. Sam-
ma dag sedan lät kungen no sig i land och
gick upp till gumman för att smaka på drickat.
Men gumman visste inte att det var kungen själv,
som var hos henne och svarade åt honom: "Det är
int för dig din och min mun det här, det är
för kungen i Sverige, din Salus bokatjy". "Har någon
stulit bokar af dig", frågade kungen. "Ja, par stycken
ha de tagit". Kungen betalade åt gumman för
bokarna, men berättade för henne, att det nog
ändå var åt honom hon hade lagat dricka. Och
gumman blef så skrämmd och så rädd att hon ej
visste hvad hon skulle göra.

40 Skärinämnen som skulle till Kimito kyrka.

22 Två skärinämnen skulle en gång till Kimito kyrka,
men damma som skärinämnen äro, visste de inte
hvar kyrkan fanns och inte häller hur den ser ut, utan
de visste blott att den var hvit, för det hade någon
sagt åt dem. När de hade kommit ett stycke väg
uppåt ön, träffade de på en död hvit mörv, som
hade stupat och låg vid vägen. Skärinämnen trodde
att det var kyrkan och stälde sig vid den. Den e-
na lyfte då på hästsvansen och sade: "Hon ä jar
mycket smukt, men isgär nykkel, så vi slippas
isgä inn".

Skärinämnen och kvarnen.

23 Två skärinämnen kom en dag till en kvarn. Då
sade den ena: "Kva ä tän?" - "Hä ja sallart Kristus
Kors," svarade den andra. Då stod de en stund och
funderade och då tog den ena i en af vingarna
och pög upp mot himlen, men måste släppa af vin-
gen då den kom uppåt och föll till bakken ett
stycke därifrån. Den andra stod kvar och sade:
"Då-o han slap ifrån tätta jourdiska".

42 Några skärman förs på "måträis" och gummarna till en af dem stod på stranden och ropade efter dem: "På in ljud må". Gubben svarade från båten: "Vi äron från lasta fört rai!"

43. Lika mycket kan säga ha varit där ändå.

På läsförhören brukade bonderna gifva ost åt prästen. Men en gång var det en bonde, som upphörde att gifva för han så gärna sin ost själv. På ett läsförhör frågade sedan prästen af honom: "Var, hvad tiller skäpman inte mera hämtar någon ost åt mig?" - "Ja, se, jag ska säga som sant är, att jag äter ost en så ganska själv." - "Men vet hvad jag då kan göra med dig?" - "Ja, hvad tror det ska vara", sade bonden funderad. - "Jo", sade prästen, "jag kan lägga dig från Horans näbbard". Men bonden svarade helt lugnt: "Lika mycket jag kan säga ha varit där ändå".

44. Det var en skärman, som var till nattvarden men emedan det var mycket folk, så fick han stå en stund, innan prästen kom till honom. Men skärman blef stälig och sade: "På dröjer han så länge med den vindroppen, jag äls så mycket salt fisk i nosen."

45. En julkvällen, då prästen höll Gudsstund i kyrkan, sade han bland annat: "vältare, vältare, hvad lider natten?". Kyrkvältaren började fundera, ty han trodde att prästen frågade af honom, hvorn mycket klockan var. Då upprepade prästen: "vältare, vältare, hvad lider natten?". Men nu svarade vältaren: "männan du ja vänt ä, klockan stana i natt."

46. Det var en gång två skärman, som kommo för sent till kyrkan, så att de andra redan

sång. Skärmanen kallade då af sig rockarna och började sjunga allt hvad de orkade för att få fart de andra, och de sjöng, så att, när de andra slutade, voro de titet på förhand redan.

47. På skärmanen voro en gång nio och nio. Då kom en väldig ångbåt och skärmanen, som aldrig förr hade sett någon ångbåt, trodde att det var Jan själf. Den ena började då att tala "Fader vår". - Men den andra skrek åt honom: "Det ska du stå jær o onessla nio "Fader vår", ha ska vara mustigara bonar."

48. En skärman lade en gång sin häst upp på bastulapen för att på bort lösa en från hästen och lade ald under. Om morgon sedan, då han gick att se efter hästen, hade den dött och var sedan så torkad att tänderna grimade fram mellan läpparna. "Han ler nu, sade skärmanen."

49. Gåsägget. Det var en flicka, som så gärna ville hafva ett barn och funderade hur hon sku få det. På tog hon ett gåsägget och ville kläcka ut det för att få åtminstone en gåsunge. Hon bar det därför i barnens och trodde, att det så skulle bli en unge i ägget. Då hon hade burit det så länge, som gåsen brukar ligga på ägget och det var tid, att det skulle kläckas, vad det en pojke i ägget. Och pojken växte stor och stark som ingen annan och blef så stor och ät så mycket, att flickan inte mera kunde föda honom. Hon skickade honom därför ut att tjäna. Pojken kom till kungens gård och fick där arbete. Först blef han satt att hugga skog. Han högg, men högg hela skogen med sig och skapade

han den med grenar och toppar och lade allt en stor hög på ~~den~~ gården. Den högen var så stor, att man inte kunde se solen för den. Då skickade kungen honom ut i krig. Men pojken åt så mycket, att hans matsäck, som han fick med sig, var gjord af tof och hunder. När striden började, ville han ändå först äta litet, innan han sken börja slåss, och satte sig ned att äta mitt på stridsplatsen. Men fienderna sköts på honom, mellan han åt, och så fögo några kulor i hans matsäck. Då blef pojken ond och ropade: "Låt bli att kasta förtärl på mig."

Det var en herre, som var så rik, att han byggde åt sig ett hus, som var så stort, att ~~att~~ det hade lika många fönster som det fins dagar om året. Och han kunde äta så rymligt fin mat på guld och silfvertallrikar och gå klädd i siden och sammet. Den rika herren hade två söner, af vilka den ena var till jofs. Men så dog den rika herren, och då skulle sönnerna dela arvet och den, som var till jofs kom hem. Den sonen, som hade varit hemma tog allt åt sig och gaf intet åt sin broder. Då för brodern igen till jofs, men sade, när han för "Ja nog ska du få hålla allt, men nog kommer den onde och tar min del af dig ändå". Efter en tid började den onde att gräsa och bo i ena hälften af byggningen, så att ägaren fick ingen ro. Han försökte få att rätt att bli kvitt den onde, men det lyckades honom han än försökte. Då kom till honom en tiggargänge och lofadt skaffa bort honom, bara han sken få hans del. Herren lofadt i sin nöd det. Pojken stälde sig då en nä utant för den ledes fönster och började spela så va kort. Den onde blef så förvånad öfver att få höra så vacker musik, att han frågade af pojken

hur han kunde spela så bra. "Nog kan jag, som har så vackra händer", sade pojken då. - "Sken jag och kuma få så smala och vackra händer", frågade då den onde. - "Ja, nog skall jag laga åt dig", svarede pojken. Den onde kom då ut i trädgården till pojken, som hade honom att stricka händerna i en muspiska. Så började pojken kila den och gjorde det så hårdt, att den lade inte slapp därifrån. Då bad djävulen att han sken släppa honom bort, och pojken lofvade bara den onde sken flytta från huset. Den lade lofvade och flyttade bort från byggningen, men blef i stället i parken, där herreskapet brukade spatsera.

51 Kärningarna från Ryssland.

Det kom en gång från Ryssland hit tre gummor, men de lärde sig inte svenska för de förstode hur mycket som hälsat. Den första lärde sig bara att säga: "vi tre kärningar", den andra lärde sig: "för stora pengar", den tredje lärde sig inte annat än att säga alla. Mera kunde gummorna inte säga på svenska. Så, när de en gång gingo längs en väg, komms de till att träffa på en död karl, som låg på vägen. Samtidigt kom lättsman dit. Han frågade då af dem, hvem som hade dödat mannen. Den första gumman sade då det enda hon kunde, "vi tre kärningar". "Hvarför det då", frågade lättsman. "För stora pengar", svarade den andra gumman i sin tur. "Men ni få straff för det." - "Så säga alla", sade då den sista af gummorna. Lättsman förde dem då med sig och stälde till undersökning, men kärningarna släpps fria igen, då han märkte att de ej kunde ^{säga} annat på svenska än hvad de hade sagt.

52 De fyra kalfötterna.

I en by var ena bonden så fattig och andra rik. Den fattiga måste därför smällat låna af den rika, men denne var så drugg och knorrade alltid, då den fattiga grannen ville låna något af honom. En dag var den

fattiga bonden i skogen och högg ved. Medan han då högg, gick yxa runder. Då satte han sig ned på en sten och började gråta, för han tyckte att det var så ledsamt att måsta låna slipsten af den oväntliga grannen. När han då satt och grät kom en gubbe och frågade hvad honom följades. "Strunt kan du något hjälpa mig", sade bonden. "Hvem vet kanske jag kan någonting hjälpa dig, säg nu bara." - "Jag är så fattig, att jag inte kan ha köpa äger slipsten, utan måst låna af grannen och han är så drugg". Då gaf gubben att honom fyra kalfpöter att önska på. Bonden blef så glad och gick hem och önskade sig först en så stor slipsten, att den sken gå från tackkan ner till jorden. Så önskade han att sig för den andra kalfpöten husgerådssaker till sitt behof. För den tredje önska han sig pengar, så att han sken redha sig, och för den fjärde önska så mycket som nu sken behöfvast att, som han hade önskat sig, fick han. En dag stegade sedan den fattiga bonden med sin nya slipsten. Grannen kom då dit och fick se den stora stenen. "Hvarifrån har du fått en så stor sten", frågade han då. "Jag fick den sist om dagen, då jag var i skogen och högg min yxa runder. Jag började ju gråta, hur jag sken på min yxa slipst, så kom där en gubbe med fyra kalfpöter att jag sken önska på", berättade bonden. "Nå jag skall också gå och göra lika", sade då grannen, som tyckte, att han inte hade nog, fast han var så rik. Han satte sig sedan en dag i backen och grät torra tårar. Gubben visade sig igen och frågade hvarför han grät. Bonden svarade, att han var utan allt, att allt följades honom. Gubben visste inte att han ljög och gaf honom fyra kalfpöter att önska på. När då nika bonden sedan kom hem med sina kalfpöter, lade han dem på bordet och gick ut att efter, om det var någonting han skulle behöfvast men de hade allt förut i hans gård. Under ti

den satte hans granna inne i stugan och vaggade deras lilla pojke. Gubben visste inte, att kalfpöterna skulle göra att önskingar skulle gå i fullbordan, och önskade för sig själv, att deras pojke sken vara lika stor som sin pappa. Med detsamma försvann en fot och blef stor. Men gubben blef skrämd och sade då: "Nej, om du ända sken vara litet mindre". Då försvann en fot till, och pojken blef liten igen. Men, då bonden kom in och såg att två fötter vore borta, frågade han af gubben, hvart de hade tagit vägen. Gubben berättade då, hvorn han önskat och fötterna försvannit. "Ella den tredje sitta i rumpen på dig", önskade då bonden i förargelsen. Men så ångrade han sig ändå och sade: "nej, om han sken vara borta igen". Och så vore alla fyra kalfpöterna försvunna och bonden hade fått ingenting.

53. Det var en gång en bonde, som hade en svartisjuk granna. Han fundrade så, hur han sken bota grannen för det, men hittade inte på råd, och så för han till doktorn för att söka bot för den sjukdomen. Doktorn tog hans ärende. "Väl professor, visa något bot åt grannen min för svartisjukan, si du", sade gubben, som hade för vana att alltid säga "si du", när han talade med någon. Doktorn blef ond och gaf åt gubben en örfil. Men bonden sade bara: "si du, jag sken ha en sats, si du". Då gaf doktorn en örfil till. Han gick gubben hem och tyckte, att han sken bota grannen snart fri från svartisjukan. När han kom hem, lög grannen i sängen. Gubben sade åt henne: "stig upp, si du, jag har en sats, si du". Och så gaf han henne en örfil. Grannen gick tillbaks till sängen, då hon fick bara en örfil, ~~men~~ ändå så småningom bättre. Gubben blef så glad, när grannen började upphöra att vara svartisjuk, och för till doktorn med ägg och smör. När han kom till doktorn, sade han,

"Jag skall komma med betalningen nu som gummman
blef bättre från svartisjukan". - "Blef det bättre och?" sade dot-
tern förvånad. - "Jo, i den, nog blef hon bättre och jag trängde
int ge henne bara en half sats. Du skall få den andra
half satsen tillbaks". Och så gaf qubben åt dottern en ör-
fil.

54. Vingelsmäck.

Det var en prost, som hade en torpare. Och torparen
hade en vacker hustru, som klokarn brukade kalla till
med. Klokarn funderade, men visste inte hur han sk
få lifvet af torparen, så att han sken få hans hustru.
På gick klokarn en dag till prosten och sade, att
den där torparen var duktig att hugga ved, bara
han sken få lifsstraff, om han ej gjorde sitt beting
färdigt. "Den där skogskullen hugger han onkull på
en dag", sade klokarn, som visste att det var onödig
att hugga hela skullen på en dag och därför ville,
att torparen skulle mista lifvet, när han inte fick den
huggen, som han var befordad. Prosten sticade bnd
efter torparen och sade: "du skall hugga den här skogs-
kullen på en dag, annars mister du lifvet". Tor-
paren tog litet mat med sig och gick till skog-
en. Men här rätte han sig i backen att gråta, då han
sk mista mista lifvet. Då kom en qubbe och frågade
hvad honom felades. "Det är nu lika om jag säger det
eller inte", sade torparen och grät igen. "Säg nu bara, kan
ske jag kan hjälpa och", uppmanade qubben. Då berättade
torparen att han var prostens torpare och måste
hugga hela skogskullen på en dag, annars skulle han mista
lifvet. "Har du mat med dig då", sade qubben. "Nog har jag
litet", sade torparen igen. Då sade qubben: "vi ska äta
fört, sedan skall jag komma och hjälpa dig. Därefter
äts de, men gärna sk de hapa ätit mera, men tor-
parns mat tog slut. Sedan hade qubben torparen att
sofa på maten, men torparen sade: "nej, nog måste vi
väl hugga nu om det skall bli någonting af det." - "Å,
strunt, snart hugger vi den där kullen onkull", invä-

de qubben, och så hvilade de sig till sedan gick med.
När de vaknade, var hela skogskullen huggen och alla
träd till och med färdigt i lass. - Nu funderade klokarn
igen, hvad han sken hitta på, då detta inte hade lyckats.
På prostens ägor fanns ett träsk och ^{Worlan} så att prosten att
torparen var lilla duktig att pumpa som hugga, bara man
höjade med lifsstraff. Prosten skulle därför låta torparen
pump ut träsket, så sken folk på plocka fiskarna åter-
från, som nu ingen fick fat. Prosten låt kalla torparen
till sig och sade, att han vid lifsstraff skulle pumpa
träsket ~~tort~~ tort på en dag. Torparen gick till träsket och tog
med sig mat, men tog litet mera än sist, så att qubben
sken på sig, om han sken visa sig. Men så satte han sig
igen och grät öfver sitt hårda öde. Då visade sig den
lilla qubben igen och frågade, hvorfor han grät. "Jag måste
pump träsket på en dag tort, annars mister jag lifvet, för att
prosten skall få plocka fiskarna återfrån." - "Har du mat
med dig då", frågade qubben. - "Nog har jag ju litet mera än
jag hade sist." - "Vi ska äta fört, så kommer jag och hjälper
dig sedan." På äts qubben och torparen, och efter maten vil-
de torparen börja arbeta, men sådde qubben hade honom
att hvila fört. När de vaknade om kvällen var träsket
öft tort. - Nu visste ej klokarn mera hvad han sken hit-
ta på för att arbeta, utan gick till prosten och sade att
torparen kan göra vingelsmäck, bara han hörs vid lifsstraff. Klok-
arn hade själf hittat på detta vingelsmäck, som prosten
och ingen annan och ej klokarn själf heller kände till.
Därför brödde han så sakert, att han nu skulle få lifvet
af torparen, som naturligtvis ej visste hvad han sken göra,
då vingelsmäck var ingenting. Torparen tog igen sin
yx och gick med mat till skogen att sörga. Medan
han så igen satte och grät, kom qubbentill honom
och sade: "ja nog skall jag visa hur du gör det". Klokarn
keller till med sin gumma och vill hapa lifvet af dig.
Gå hem, utan att de veta af dig. När gumman går ut
stugan för att njotta ^{kommer} klokarn in. Gåm dig under sän-
gen och tag en lång piska med dig. När din gumma
kommer in i stugan, klåde de af sig och dansa nakna på

på golvet och så gå det till sängs. Då skall du ropa: "håll fast". Sedan skall du höra ut dem på balken med fiskan". — Torparen gick hem och allt var som gubben hade sagt, och han gjorde så, som gubben hade bedt honom göra. På gården var en hristack, och då torparen hörde med fiskan ut klockaren och gunnman, tog gunnman en hristoppa för att skylla sig med. Då kom en ko och åt af hrist och torparen ropade: "håll fast", och kon var fast i hrist och hrist i gunnman. Efter en liten stund kom en ox och började rida på kon. Torparen ropade fort "håll fast", och oxen fastnade fast i kon. Då förde torparen dem alla samman till prosten. Då gick han in till prosten och sade: "Nu har jag gjort ringelsmärke färdigt". Prosten undrade hvad ringelsmärke kunde vara och gick ut att se. Men då fick han se klockaren, som satt fast i torparens hustru, hrist, kon och oxen, och alla sutts fast i hvarandra. Prosten blev ^{und} och sparkade oxen, då ropade torparen "håll fast", och prosten fastnade med foten i oxen. För att slippa lös måste sedan prosten och klockaren belöja torparen, att han skulle låta dem gå fria igen.

Den kloke torparen.

På sinne gård gick för långa tider sedan en fattig torpare och stödde en regnig värde på gårdens äker. Det blåste kallt och regnet föll i strömmar. Torparen gick och suckade öfver sin svåra lät och funderade om han ej kunde med ett malligare yrke förgåna sitt bröd. Då tänkte han att prästeståndet skulle vara det bästa, ty den tiden fanns ej andre herrar än präster och adelsmän. Han beröt sig att bli präst. Men hur han skulle kunna bli präst, då han ej hade några venskaper var honom obekant. Men modet fälde han ej, utan upphörde genast med arbetet satte in oxarna i stallet, som han hade använt, reste hem och lade bort handskarna med en sed att aldrig taga dem på sig mera. — Nåtta dag gick han in i sin husbondes stall och stal ett parafshors litet oxar och förde dem genast till biskopen med löfte

att skänka honom dem, om han kunde få bli präst. Biskopen betraktade oxarna och tyckte att han därpå skulle få en god ställ och bifån till torparens begäran. Biskopen tog kallelsen och förhörde torparen i den. Det gick som det gick, men gick gjorde det. Torparen fick af biskopen en gammal utsliten kappa och en prästbök. Med dem under armen gick han till sin hembygd igen. Ditkomman blef han sedd af sin foms husbonde och som ständ tillfrågad hvem han var. Han sade sig vara en allvetande professor. "Vad om han är en allvetande professor, vil han väl över sina bokstulna oxar finnas", inföll greven beende. — "Ja, om den saken kan jag nog ge besked", sade professorn. "Oxarna finnas på biskopsgården, men det är bäst att skynda och underlätta saken, stjäla kunna de stekas till stek och då får herr greven ingenting annat än lukten från biskopskötet pipa. Greven lät genast underlätta saken och fann sina oxar och lät biskopen. På söndagen därpå infann sig professorn som älvare i församlingens kyrka och bland andra kungörelser stöplyste även guldpriser, som förlorats på kungliga slottet, och den, som kunde bevisa hvar de funnos, skulle få en riklig betoning. Med lysande planer i hufvudet gick han omkring på eftermiddagen i skog och mark och kom så att gå förbi ett kyrkoherdeboställe. Här blef han sedd af tjänstefolket, som anmälde honom hos kyrkoherden. "O, min ämbetsbroder", utropade prästen, "bjuden honom till en".

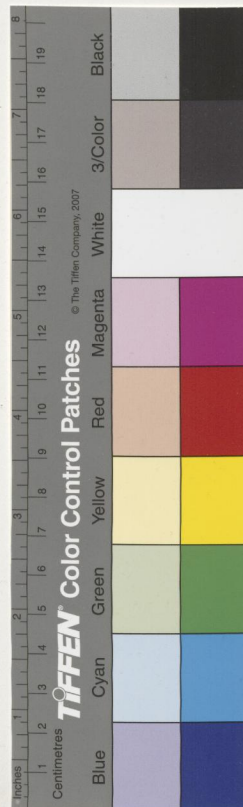
Införkomman frågade honom kyrkoherden hvem han var och hvort han ämnade resa. Igen sade han sig vara en allvetande professor och att han ämnade resa till kungen för att taga reda på det förlorade guld. Han fick därpå ett vänligt pröval och blef öfverlåt på resan af kyrkoherden. Därefter reste han till kungen med sin närliggande anhållan att låsom allvetande få återställa det stulna guld. Kungen mottog med nöje anbudet. Professorn utbad sig tre dagars betänketid samt skildt rum och uppassning, hvilket allt beviljades honom. Kungen hade

betänt att en skild betjänt skulle stå till hands för hans uppställning hvar dag. Professorn satt på sitt rum med den gamla psalmboken upplagen framför sig på bordet och när betjanten förelämnade morgonen kom in med hans morgondryck, inslog han sin psalmbok, så att de dånade i rummet och sade "där var den första". Nästa morgon gjorde han på samma sätt och ropade. "Där var den andra". Fredag morgnen klockan och ropade, "där var den tredje". Professorn menade de gamla, men betjanterna trodde att han menade de ty de hade verkligen stulit' qudet. De bleps därför i stora ängst och trodde sig vara upptäckta samt rådslagade hvad de borde företaga sig för att ej få utstå ett hårdt straff. Den piffigaste af dem föreslog, att de skulle gå till professorn och riktigt bekänna stölden, så ville han kanske afvända straffet. De framförde för professorn sitt öfverbevisande och slutade denne ej var någon "öfverven" karl, bad han dem vara utan bekymmer och endast framhålla det stulna samt tillreda en god del af vattenmjöl och socker. I denna smärja inbade han de stulna sakerna och gaf dem åt Kungens stora hund att äta. Denna uppsluktade dem begärligt. Då han af Kungen tillfrågades, hvad de förbrädd sakerna skulle återfås, svarade han att de funnos i magen på den stora hunden. Kungen lät ge mat åt den hunden och det stulna godelt återfanns sakunde. Den i Kungens ögon höglärda mannen blef verkligen till belönad och fick i uppdrag att på jändes söndag predika för Kungen och hela hofvet. Men professorn, som var död, räskade nu på ett svårt prof. Han beklagade sig för betjanterna, som han hade hjälpt ur klämman och pågafde om de kunde hjälpa honom i sin tur. De svärjades sig att afsäga predikstolens fäster och lämna den endast till ett festsittande, så att, när han skulle hålla sin ingångstal, skulle predikstolen falla omkull. När han sedan om söndagen besteg predikstolen tog han till ingångsord: "Himmelens krafter skola bära

och predikstolen falla", hvarefter han slog så hårdt med sin hand i predikstolskarven, att predikstolen med förfärligt brak störtade omkull. Fulle af väfvan aflägsnade sig Kungen och alla hofherrarna, och tyngarna släppte från det bekymret.

56 I ett litet skogstorp bodde ett mycket fattigt folk. De hade många barn och hustrun var åter i välsignadt tillstånd. Men hvarefrån de skulle taga mat, det visste de icke. Då gick hustrun en dag i skogen och söjde och grät, samt mötte en man, som ropade lögast hon sken på tiggång på föda, hett han skulle få det barn han gick och bar på, det skulle bli en gosse. Hon lofades och de förtalade en viss dag, timme och år, då han skulle komma och taga gossen. Men hon skulle inte få lära gossen någonting, utan han skulle måta gå i väll med andras vält. Med blod från hennes hand skref mannen redan ett kontrakt. Modern blef glad, öfver att de skulle få mat till torget, ty länge hade de lidit nöd, och många barn hade de redan fört, så att det var ej så svårt att lämna ifrån sig det barn hon skulle föda. Efter en tid födde hon en gosse, och han växte så smidig och upp till en stor gosse. Men modern lät ej honom lära sig någonting, utan han gick alltid ej i väll med krak i skogen. Han var dock mycket läraktig och fick ej modern lärde honom någonting, lärde han sig själv, då han såg andra skriva och läsa. Han lärde därför andras böcker och skref på näpverlappar. En gång satte han med sin lipord vid vägkanten, då tvänne herrar for förbi. De de frammande herrarna sågs honom sitta vid vägkanten läsande i en underlig bok, pågafde de af honom, hvad han hade i handen. Gossen svarade att det var en bok af näpver, som han själv hade gjort. Därefter berättade han hela sin saga och att han ej fött lära sig någonting som andra, utan hade näst själv lära sig litet. De två herrarna tog honom

då med sig. Men när gossen sedan var försvun-
nen hemifrån och modern ej mera hittade honom,
sörjde hon bittert och trodde att han var död.

Gossen gick under tiden hos de två herrarna
lära sig mysket och läsa. Med tiden blif han
sedan präst, och sist blif han till och med biskop.

På den bestämda dagen, då den främmande her-
ren skulle komma till torpet efter gossen, som modern
hade lofat gifva mot mat till torpet, kom biskopen
till torpet i skogen och bad att få rum för natten.
Men när torpsföket såg en så fin och hög herre som
kom åkande i vagn och var så grann, sade de
att de ej hade något rum, som de kunde gifva
och att de hade så turfligt, att ej den fina herren
skulle vilja ligga en natt hos dem. Men biskopen
talade med dem och bad, så att han fick natten
i torpet. På kvällen sade han åt modern, hvem
han var, och hon blif så skrämmd och rädd, för hon
insåg nu att hon hade gjort orätt, när hon hade
lofat gifva honom åt den främmande herren, som
var djäfvulen, och viste ej nu, hvad hon skul svarar,
när han om natten skulle komma till torpet
och födra sonen. Men biskopen lugnade henne och
sade, att han nog skulle taga den saken på sig.

När herren om natten kom till torpet, blif han in-
släpt i biskopens kammare. Han sade då, att han kom
för att hämta biskopen. Biskopen satte vid ett bord
med bibeln uppslagen. Den främmande gaf honom
kontraktet och ville kapa honom. Men biskopen tog
kontraktet och lade det i bibeln mellan orden om
Guds treenighet och bad sedan herren taga det. Fick
han kontraktet från bibeln skulle han få biskopen.
Han försökte då draga kontraktet ur bibeln, men
han fick det ej, utan hans fingrar blefvo förfärligt
långe. Då bad den främmande herren att slippa
bort. Men biskopen sade, att han först skulle visa,
hur han var, då han visade sig så valker som

en ljusets ängel och bedrog människorna. När han hade
visat det bad han igen att slippa bort. Då bad bisks-
pen honom visa sig så morsk och ful, som han
var, då han var den onde djäfvulen. — Därefter
stod biskopen med en knoppial att hål i fönsterblyet,
och sade, att han skulle få se ut därigenom.
Beh i form af lå rik för djäfvulen ut genom
hållet i fönstret. Biskopen förfäddade då till Guds lof
en präst, "Vak upp min själ, gif ära o. s. v." (nr 490 i nya
psalmboken) samt för bort igen och värdade framdeles
sin under.

Kor

Det var en kyrkoherde, som ej mera ville predika.
Han hade varit sextio år i sin församling och folket
hade lyssnat till hans ord med andakt, men om ville
de ej mera lyssna till honom. Därför önskade sig
prästen döden. Men en natt var han i en dröm
i himmelen och, när han gick där på en guldgate,
mätte han två bekanta kyrkoherrar af vilka den ena
hade dött sex, den andra två månader förut. De
gjorde prisade för honom himmelens salighet och sade
att hade dött gärna martyrdöden fast bländra gånger
dagligen, om de blott hade vetat af all härlighet i
himmelen. Då såg han Gud själf äka i en gyllene
vagn, och Gud visade honom de två vägar. Prästen
bestöt, när han oaktade att han skulle predika
för sin öfversamma församling och försöka få helst
många från den breda vägen.

58 Det var en gång en bonde, som gaf åt sin dräng
till måltiden, förän de gingo att troška, endast ett
ägg, medan han själf åt två. När de sedan troška-
de slog drängen endast ett slag, medan bonden slog
slog två. "Hvarför slår du bara ett slag under sam-
ma tid som jag slår två", sade då bonden åt drän-
gen. "Jag fick också bara ett ägg, fast du åt två",
svarade drängen. Då lät bonden drängen gå.

han för att få ett ägg till. Men hemma sade drögen åt mor att han sken på bota med henne. Hon gick då ut på trappan och ropade åt bonden, "ska han få det ock." - "Jo, int blir han annars nöjd", svarade bonden.

När benbödingarna den hugge brunnsvippa.

De benbödingar gingo en gång till skogen att hugga en brunnsvippa. Den ena gick först och när han kom till en vasskallnad länmade han sin yxa till märke, så att den andra sken hitte efter. När sedan efter en stund den andra kom dit, tyckte han, att han också sken länma sin yxa där; såsom den första hade gjort. När de sedan sken hugga ett träd, voro de utan yxa. De ledoto därför att draga omkring det med rep. Den ena klef upp i ett träd och band repet i sina fötter, samt hängde sig med hufvudet mellan två grenar. Den drog sedan i repet, men trädet gick ej af, utan benbödingens hufvud krossa från skulderna.

60. Polycarpus.

Polycarpus var tretio år när han föddes. Sedan skulle han döpas, men han var ej van att döpas och kröp undan i ett råttöl. Så för han ut att vandra och mötte en, som hade lior. "Giv mig dina lior", sade Polycarpus. "Jag skall sälja en för 'haha-hä'". Polycarpus köpte en lior, och gick vidare. Så kom han till ett bildand och skar linnet, men skar också sitt eget hufvud. Så sydde han på hufvudet med röda talerskinnor, men med ansiktet bakåt för att ej grenarna i skogen skulle skapa honom. Sedan kom han till en eldsåda, och där ställte de elden med längden och hade balingen på bänkarna, där brann hans yxa upp, men släppte klef kvar. Så kom han till ett rund, som han måste öfver. Där fanns tre stöpp, ett utan botten, ett utan sidor och ett, som inte alls var där. Han satte sig på det, som inte var där och för öfver skog och land.

Övren och katten.

Övren och katten skulle töfva om husen, som för skulle bli för. Övren höll redan på att komma för, men då satte sig katten vid vägen och ropade: "Öv, öv, arstan blirar, halva svart o halva vitar." Då klef övren skrämnd och satte sig ned att syna sig; och under tiden kom katten till byn.

Församlingen klagade en gång hos prästen, att han höll för lång predikan, och att folket inte mera ville höra honom om han ej höll sina predikningar kortare. Nästa söndag, när prästen skulle predika, sade han en dikt:

Kort om godt skall jag nu göra,
Kort om godt skall ni få höra,
Kort om godt är mig befallt,
Kort om godt, nu är det allt slutet!

Det var en gång en präst, som ej ville för beggannelsen till sin predikan, utan stod i predikstolen och sade ingångorden om, och om: jorden är rund, jorden är rund. Då det sattet höll han på sedan, med ända tills klockan kom in med lysningarna. Då sade klockan åt honom: "säg som en sliphof." Och prästen sade: "jorden är rund som en sliphof, Amen!"

Det var en församling, som klagade att deras präst var så dålig. Då skulle biskopen hålla undersökning. Han lyssade då åt prästen att till en söndag skriva predikan åt prästen. Men när prästen kom i predikstolen, gaf man åt honom att tomt papper, biskopen ville nu se hur dålig han var. Prästen tog då pappret och sade: "här är intet", så använde han det och sade: "där är intet", af intet skapade Gud världen". Därefter höll han en lång predikan öfver dessa ord, och församlingen fick honom ej afsett.

En skärman, som var full julmorgon i kyrkan, sjöng, då de andra sjöngo halleluja, "ha du nitt nogo ti mysson min, hi o ha, hi o ha, hald i o drä!"

En herre frågade en gång af sin torpare, när torparen skulle betala sin skuld till herren. Torparen svarade att prästen får betala den. "Prästen betala din skuld?" - "Ja, när han kastar på mig tre skylar mull, betalar han min skuld."

17 Det var en dög gubbe, som sålde fisk i Åbo. En herre frågade då af honom, hvad han heter och talade på gubben. Gubben trodde han frågade hvad han hade och sade "abborrar". Då frågade herren, hvad han hade att sälja, men gubben sade då fiskarnes pris. Då blef herren ond och trodde att gubben dref med honom och sade "vill du ha stryk?" - "Får jag inte af er får jag väl af någon annan, sade då gubben, ~~trodde att~~ herren hade menat, att priset var för högt."

Påminskan. Måttel o mås hdd äte talis, o mitt upps bronän slakte dom konän, konän va fäl, so slakte dom an jäit, o jäitan va sir, so slakte dom an tivr, o tivrän had jungs, so slakte dom gossungar, gossungarna va gysna, so slakte dom an bysna, bysnan va hatt, so slakte dom an galt, o san va ta alt."

När jag kom ut på vägen, så mötte jag mig en fälttröbel, som frågade om jag ville lära mig "fäta". Jo svarade jag, som aldrig oförtroten var. Så gaf han mig ätte "mörabrassar" och ett kvarter "kalafroy" och bad mig smutta och smutta och lägga litet hvarje gång. Men jag gaf fan i smutta och smutta, utad jag ladda dubbla skott, när jag lörka på min lörkepinne, så gäspade "jätaköva" o så densade "kalafroy". Så gaf mig "mörabrillkan" mig en bakstöt, att jag fög i öster och "mörabrillkan" i väster. - "Statt upp upp och tag din "mörabrillka" igen!" - "Ja i den fan mera, kon ryker i båda ändarne och smäller ännu en gång."

10 Det var en skärman, som en gång, då han seglade hem från Stockholm, hade en tysk ombord med sig till Finland. Hitkomma gingo de i kyrkan till-

sammans. Prästen höll just den dagen katekesförhör och gick längs gängen och frågade inåt bänkarna. Skärman satt innanför och tyktes so i bänkbändan. Då prästen kom till dennes bänk frågade han, "Hvad är Gud?" - "Han är en tysk", svarade skärman, som var dög och trodde att prästen frågade efter främlingen. "Hvad vet du det" frågade igen prästen. "Plu jag int veta det, då han följde med mig från Stockholm", sade bonden."

11 Färtijfvarna på Kimito-prästgård.

Det var en gång två tjufvar, som skulle stjäla för ifrån Kimito prästgård. De gingo därför en natt till prästgården, men för att vara försiktiga, gick endast den ena upp till gården, medan den andra blef att vänta vid kyrkogårdsmuren just invid. Men samma natt var prostinnan mycket sjuk, så att hon vilde kapa nattvarden. Prosten hade sjukt ben och bad därför klockarn gå till kyrkan efter vin. Klockarn gick ocklä. När han närmade sig kyrkogårdsmuren, trodde tjufven, som väntade där, att det var hans kamrat, som kom tillbaka och sade därför höft åt honom: "Nu va du kvikkär, män so ha a fol iga lyllkas." Klockarn blef skrämd, trodde att det var spöken och skyndade sig så fort som möjligt tillbaka till prästgården. Där berättade han om sitt äpsentyr och sade att han ej kunde gå efter vin. Prosten sade att han själv skulle gå, om hans fot vore frisk, men uppmanade nu klockarn att gå bara. Klockarn köpade då bära prosten till kyrkan, blott han skulle komma med. Han tog nu prosten på ryggen och begaf sig i väg. När de närmade sig kyrkogårdsmuren, trodde tjufven igen att det var hans kamrat och ropade åt den: "Nu ha a om näkt, män so tykt du ha en stovär prästetik på ryddlin." Då blef prosten och klockarn så skrämda, att klockarn följde prosten i backen och sprang in igen och prosten bröj helt sakta och tyst efter.

40 Ett gammalt auktionsplakat.

Mycket vederbörligt ~~dag~~ och ställe, försäljes genom öppen och frivillig auktion, som försäljes hela skattehemmande, som består af stora Dunderhyttan och Hassbacken, som försäkras vara i ett fullkomligt stånd. Lössegonden består af gamla häcklor och äbruttna kräcklor och ett dussin gräshoppor och en kappalapor, silver och glitter, guld och nipper, och dragar fram hudar och ~~skinn~~ efter råttor och mus, toppor och löss. Det fins hvita skinn efter svarta katter och 3 almar varmt vatten och utslitna skoldackar och en knippe med gamla lappar, korsvassar och blomkransar och ett lass med stora odhorn, som äro så långa som Sigtuna kyrktorn, och bleckträdstumpor och eggelväf, svinhårsväf, gamla skor och kakelugnssnor. Och boskap, som säljes också på samma dag af allchanda slag, som består af orgg, getingar, små och stora tettingar, m. m. Diverse husgeråd saker, som ej så många kan uppräknas. Låte stä och hala, utan genast sträkt betala, sen får du gå hem och skada det valbra du köpt hafver. Termin till denna auktion på stora Dunder och Hassbacken, som husbonden med papperskor och näfverhandskar, och detta är hans klädedräkt, så har han smöshattar uti skogen, som han begagnar när han går på krogen. Hvaromå, under teckna till denna auktion äro Balsamstorn felt, Håkan Lussvålström och Olaf Träpöt och Johan Dumborn.

13 Kungen ville en gång hapa en af sine soldater att göra ett skålnestycke, men soldaten svarade, att han fört hade varit präst, men för sitt lefverne blifvit apst och sedan soldat, som han nu var, och därför inte mera ville göra några dumheter. "Har du varit präst så skall du från morgondagen vara det igen, och i nästa söndag skall du predika", sade kungen. Men för att pröpa om mannen hade talat sant, sade kungen att han skulle gifva ingångsorden. Fört när prästen kom

41 öpp i predikstolen, rakte kloken åt honom en papperslapp, som skulle hapa ingångsorden. Men pappret var tomt. Då betraktade prästen papperslappen på vardera sidan och sade: "Här är intet, där är intet. Af intet skapade Gud himmel och jord." Därefter höll han predikan öfver det ordet, och sedan blifvit präst igen, som han fört hade varit.

14 Det var en gång en dräng, som inte skulle få någon annan ton än det, som skulle falla ned från husbondens boddak. Husbonden hade sedan en gång präskinkor hängande i boddaket. Bonden gick hvarje dag och såg efter och glädde sig öfver att ingenting föll ned från taket. Då sade han hvarande åt drängen: "du får tjäna utan ton, det faller ingenting ner." "Ä, nog faller det än", sade drängen. En morgon, när bonden gick till baden att se efter sina skinkor, hade en af skinkorna fallit ner på golpet. Bonden blef ond, tog skinkan och kallade den ut genom dörren och ropade åt drängen: "Gå åt Helvetet och tag präskinkan med dig."

Skinkan började rulla undan längs vägen och drängen sprang efter. När han sedan länge och väl hade sprungit stannade skinkan på ett ställe, där drängen fick en tupp, som kunde mynta penningar, när man bad den. Drängen vände då om och gick med sin tupp till en gammal gumma och fick natkvartier hos kvinnan. Drängen var så glad öfver sin tupp, att han på kvällen inte kunde låta bli att berätta åt kvinnan att tuppen kunde mynta penningar. Om natten tog sedan gumman drängens tuppsatta sin egen tupp i stället. När drängen sedan märkte att tuppen inte kunde mynta penningar, gick han tillbaka till stället, där han hade fått den och sade att tuppen inte myntade. Då fick han i stället en kvarn, som malade hvetsmjöl, när man blott

bad den. På återvägen tog han igen nattkvakter hos quinnan, men berättade åt henne att tuppen inte hade myttat, men att han hade fått en mjölkkvare som malade hvetemjöl, bara man bad den där om. Om natten tog quinnan igen och bytte kvarn med drängen. När han sedan märkte att kvarnen inte malade, gick han igen till baks och sade, att kvarnen inte kunde mala. Då gick han i stället en kapp som slog, när han bad. Igen gick han till quinnan för natten. Nu berättade han stursk, att han hade en kapp, som nog när man bad den. När han sedan hade sig sade han åt kappen: "Kommer någon i natt och tar dig så skall du slå den". Om natten kom quinnan för att ta kappen af drängen. Men kappen började slå quinnan och drängen vaknade och sade åt kappen "slå duktigt, slå duktigt". Och quinnan måste då gipa tillbaka åt drängen både tuppen och kvarnen och kapp.

15 Styfdottern och ägna dottern.

En gammal hade en styfdotter och en ägna dotter. En gång bakade de och styfdottern sken på bakka åt sig en "basakaku", men hon fick inte mera deg än ett brödhäl. Men när flickan bakade kakan blev den så rypligt stor. Då tog quinnan och gaf bort hälften åt henne, men kakan blev bara ännu större. Då blev quinnan ond och kastade kakan mot dörren och sade "far åt Helvete och tag kakan med dig!" Och bullan rullade undan och flickan ^{fram} efter. När hon sprungit ett stycke mötte hon en get med en stäppa på hornet och geten sade, "käre flicka, mjölka mig så skall du få mjölken." Men flickan svarade, "jag har inte tid kakan far ifrån mig." "Ä, nog väntar kakan" svarade geten, och kakan stannade och flickan mjölkade geten och fortsatte sedan sin väg. Efter en stund mötte flickan en hässe, som hade en sä på hornet. Och hässen sade åt henne

"käre flicka, klipp mig, så skall du få lammullen". "Jag har inte tid, kakan springer ifrån mig". "Ä, nog väntar kakan". Och kakan stannade, och flickan klippte hässen. Efter en stund mötte hon en gubbe med en knif i handen. Gubben sade åt henne, "käre flicka, lyck mig, du skall få knifven". "Jag har inte tid, kakan springer ifrån mig". "Nog väntar kakan", och kakan väntade. När flickan hade lyckat gubben, sade gubben åt henne, att, när kakan stannar, skall hon ej taga det röda skrinet, utan ett svart. När flickan igen hade sprungit en stund, stannade kakan. Flickan gjorde som gubben hade sagt, hon tog ej det röda skrinet, utan det svarta som gafs åt henne. Då gick flickan därtill häst att ridas hem med. När flickan kom hem, bad hon åt sig ett ägel rym, och fick svinhuset. När hon öppnade skrinet var det fullt af guld och silver, och därmed lagade hon svinhuset vackert och gick själf i guld- och silverkläder. Men när hon för på sina resor och var uppklädd, hade hon en svinskinsrock, som hon tog utifrån den fina klädningen. Från en viss sten brukade hon stiga på hästen, när hon red. När folket i kyrkan såg en så gammal och fin flicka ville de veta, hvem det var. Och prinsen lät tjära stenen, från hvilken hon steg till häst, för att guldskon skulle fastna i den och han sedan sken för taga reda på hvem det var, som var så fin. När hon sedan en söndag red till kyrkan och skulle stiga upp på hästen fastnade hon i tjära. Prinsen kom sedan med guldskon till quinnan och frågade efter hennes dotter, som gick klädd i guldskor. Quinnan satte fram sin ägna dotter och försökte skon, men den var för liten. Men då hörde quinnan en fågel sjunga: "Hugg tårn å och guldskon på." Och quinnan högg af flickans tårn och satte skon på. Men när prinsen för hem med flickan, kom en spår och sjöng: "tuppen tun, tuppen tun, hvem kör en häst på." Efter en stund hörde han en korp ropa:

"Klock-klock, skon full med blod, blod". Då misstänkte han, att gunnman hade bebrejat honom, och tog reda på hur det var. När han märkte att han hade fått orätt flicka, for han tillbaka till gunnman och frågade om inte hon hade en annan dotter. Gunnman sade ja till emot, men bekände sedan och sade att flickan fanns i svinhuset. Då prins en märkte att skon passade tog han henne till huset. Och så fick styfdottern man, men ägna dottern blef utan. Nu ville ägna dottern också baka åt sig en brulle för att det skulle gå med henne som med styfdottern. Hon tog först så allvärldens mycket deg, men kakan blef så liten och ju mera deg hon tog, allt mindre blef bullarna. Modern kastade kakan i dörren och bad flickan gå åt Helvetet med den. Och bullarna rullede under den och flickan sprang efter. Flickan mötte på vägen både geten, bården och gubben och gjorde som de bad, men kastade bort stäpan, sälen och knippan och tog det röda skrinet, som bjöds åt henne. När hon kom hem och öppnade skrinet var där eld uti och hela byn brann upp.

76 Tre vandrande doktorer.

Tre vandrande doktorer träffades en gång och sköts de så förskräckligt. En sade att han kunde taga ögonen ur hufvudet och sova hela natten utan dem och sedan på morgonen sätta dem tillbaka igen och se lika bra som förut. Den andra sade att han kunde taga ur kroppen tarmarna och lägga dem tillbaka igen. Den tredje lovade lägga handen af sig och lägga fast den igen om morgonen. Sedan togs de alla tre nattkvarter på ett ställe och sovs i samma rum. Doktorerna förbjöds juiskt att släppa någon katt i rummet. Men om morgon, då det föddes in kaffe åt dem såvög en katt sig in i rummet. Då doktorerna märkte den, så hade den redan ätit ögonen

utåt under handen och tarmarna, som alla lägs lösa på ett bord. Doktorerna funderade hvad de skulle taga sig till. Den som hade förlorat sina ögon tog sedan kattens ögon. Ett svin slaktades och dess tarmar gafs åt den, som var utan tarmar. I galgen hängde en tyf, och hans hand högs de utaf och den tredje doktorn tog den åt sig. Sedan skildes de åt och for åt hvar sitt håll. Efter en tid träffades de igen. Då frågade de andra af honom, som hade kattens ögon, hvem han såg efter kvoren. Jag fick så gode ögon, sade han, jag ser så innerligt bra i mörkret. Den andra berättade att han ej mera var någon kräsmage, utan åt hvad som häst, fast bräck. Den tredje berättade att han nog fick en mjuk hand, men den vill så gärna till andres flickor.

77. Det var en gång en duf präst, som höll skriftermål med några församlingsbr. Då var det en församlingsmedlem, som, då prästen sade för syndabekännelsen, ej sade efter utan sade ägna repliker i stället. För en åhörare kom det därför att låta som följer:
Jag fattig människa - då illa det - i synd född och afled - då ännu värre det - har lefvat alla mina dagar ett syndigt lif - nå på du int' rädd att Fan sku' ta' dig då -.

Alla de vanliga djursagorna och om näfven, björn, m. m. berättades öfver allmänhet, men ansåg jag mig ej böra teckna upp dem. F. S.

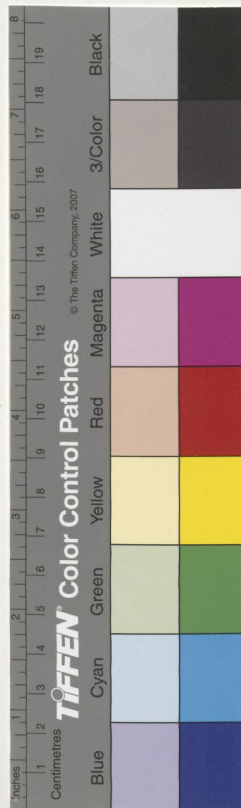

18 En jultid då drängen gick till stallet, var där en
ny grep. Drängen, som visste att manna brukta
förvandla sig till grepar, sprang in till bonden och be-
rättade att i stallet fanns en ny grep. "Flå ronder den
då", bad bonden, och drängen gick och gjorde det. Följan-
de dag upptäcktes, att ^{man}grepar hade bägge been afstyg-
na.

19 Det hände en gång tiden, att mycket folk var samladt
i skogen och brände kol vid en mila. Om kvällen gin-
go de alla hem från skogen, men en karl vände
tillbaka för att valta milan. När han kom dit, var
där en skogsjungfru, som sågade och arbetade vid
milan. När mannen började arbeta med, började
skogsjungfrun att tala med honom. Mannen svarade g
hennes och då försvann hon efter en stund.

Det var inte en lada, som det alltid förekom en
~~stunte rödskädd~~. En gång vandrade två pruntim-
mer på vägen förbi ladan, och den lilla röde
tanten dansade på ladoron på att hon och var
så hjärtans glad. De frågade då af honom, varför
han var så glad, men tanten svarade, att det
var, för att han var länad ensam där och så sprang
han in i ladan. De sökte nog efter honom, men
han visade sig ej mera. Se följande.

80 En gång gick en gosse och en flicka tillsammans till
en dans. Vagen gick genom en skog och då de gått en
stund sågo de framför sig inte en bakke två så utmärkt
vackra flickor. De trodde att det var två, som sken till
dansen, och gossen sprang till dem och hann fast dem
vid en skogsbäck i samma bakke, där de hade syns.
Han tog dem bakifrån om halsen en med vardera
armen, men blev förskräckligt skrämmd, då han såg,
hur vackra de voro och att de voro två prägnande
flickor, som han aldrig fönt sett. De kunde alla

världens språk och sjungs så vackert samt hade glitter i händ. Den ena var i ljusgrön den andra i ljus röd skär klädning. Flickan, som hon först gick med, väntade först en stund på gossen, för hon trodde, att han sken komma genast tillbaka, men hon fick vänta länge och väl, och sist gick hon bara till dansen. Men gossen slapp ej bort från de två vackra flickorna, ty de voro två skogsträsk, och hur han än tjöt och skrek och bad och ruf, så släppte de ej honom fri. Först, när trolltimmern näst öfver lyckades han bli fri, och gick då hem. Men han var alldeles svettig och slapp och slut. I den backen spökar det ännu.

I den förste stora backen, Trollkullabacken, på Dragsfjärds kyrka åt Föderby sidan till spökar det alldeles mystiskt nattetid.

En ladugårdspiga stod en kväll i fjärrast, med tanke att hon gaf mat åt korna, och slog sine händer mot kroppen för att få varmt om dem. Då kom en tunte och frågade om hon frös, och gaf åt henne sina "vantar" till låns. Tontarna kunna ej tala riktigt, utan säga tantar de de om na vantar. När flickan sedan gick bort, gaf hon vantarna tillbaka åt tonten. Nästa kväll var det på samma sätt, flickan frös om sine händer och tonten lånade åt henne sina vantar. Men, när flickan tredje kvällen igen var ute vantarna och frös samt slog armarna i kors för att få varmt, blef tonten ond på henne för att hon ej hade skaffat sig vantar själf och gaf ej sine vantar åt flickan utan gaf åt henne en öfvel.

Våra Västlar by i Kimito fins en gård "Kärsärbyggi". Den innehades i tiderna af ett mycket rikt folk, och folket omkring trodde alla att deras rikedom

vore tillkomna på övernaturligt sätt, ty så mycket penningar ägde de. Det var en tunte, som hade skaffat rikedom och den lyllades därför på alla handa sätt. Då serverades den alltid julafton mat, som lades på ett fat på en upprätt halvkörpe, som var jämskuren och bestyckad med lera. När sedan folket, som samlat rikedom, dog, flyttade tonten bort, och en bonde hörde, hur den för genom luften och ropade "tå nu, tå nu". Därför ordspäket: "tå nu, tå nu, så Kärsärbyggi".

Moran brukade ofta rida en flicka, men man kunde födsippa den genom att nämna "moran". En gång, då flickan igen reds af moran, sade en person: rider moran dig, så säg att den skall komma och stå på kusten i morgon littidags. Flickan sade så och moran försvann. Följande morgon kom en kvinna och stälde sig innanför dörren och flickan frågade då af hende: var det du, som var moran, som ropade mig i går afton? Men kvinnan svarade ingenting, utan försvann och en tvälvil, som lög på ugusttrappan försvann med det samma.

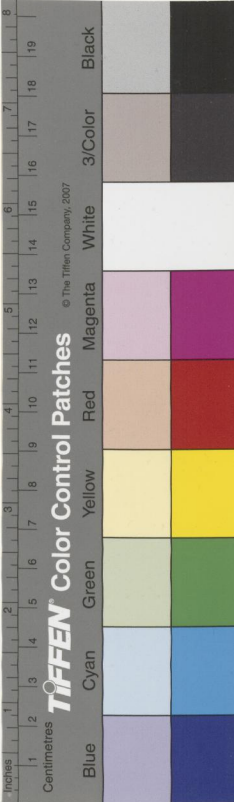
Indlaga papperlängd

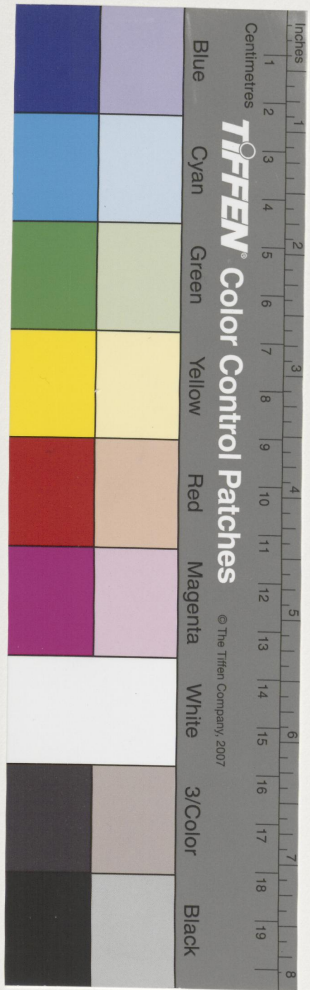
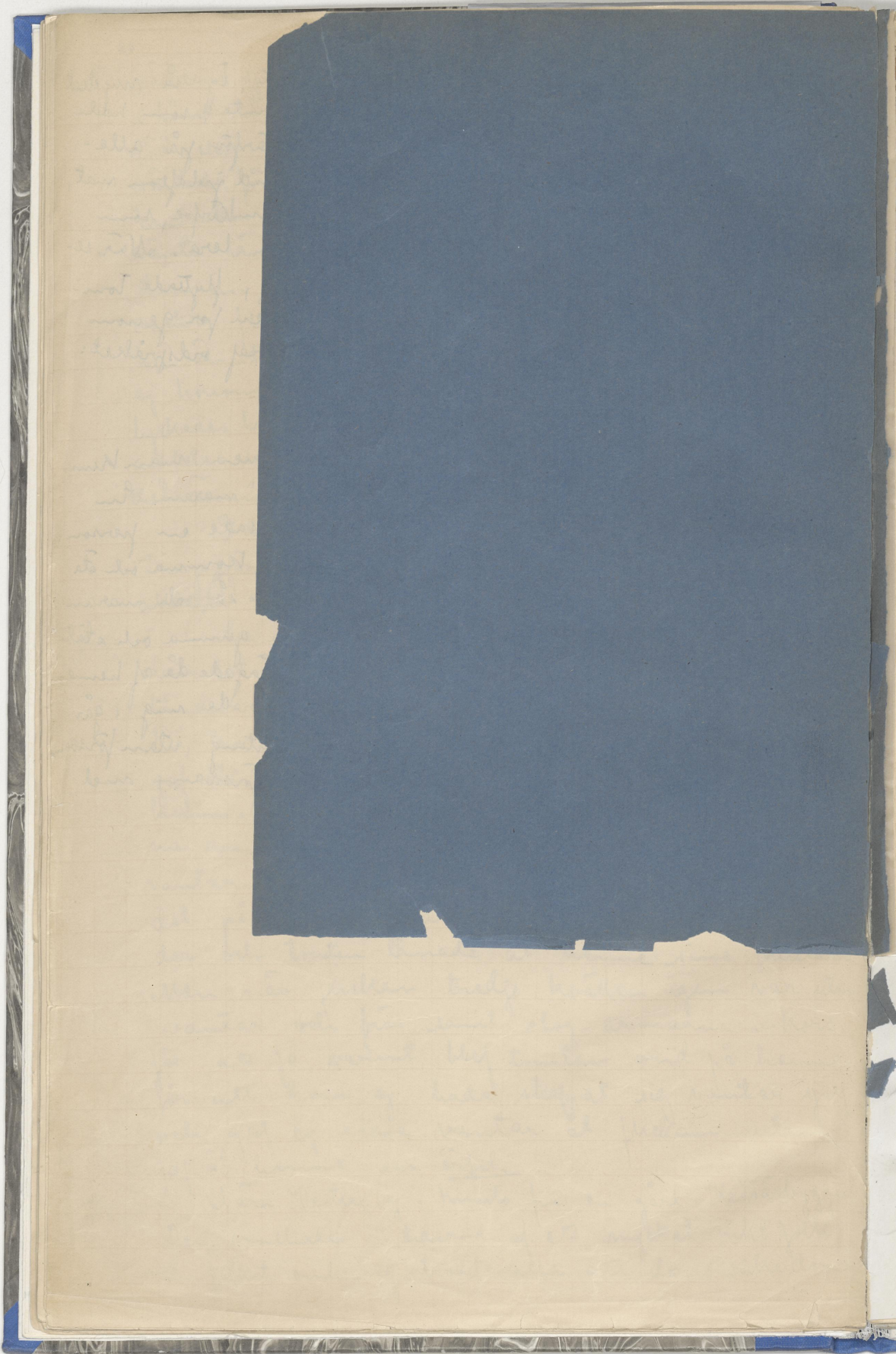
Melodier.

upptecknade af T. Sjöstrand
i Västerås 1901.
Förlag af Papperslängda

Hvar är värdet? Vem är den oppa?
Hvar är oxen? Björnen slog djät den.
Hvar är björnen? Spjulet stak djät den.
Hvar är spjulet? I smedjan ballon smeden.
Märk! Läsadans i 3:de

~~Då är det~~ Mer
Nu är kärken ronder
och hvem skall laga den
inte har jag mål och inte har jag träd
och inte har jag lapp att sätta käruppa.

De goda
 Nu är kärlek sänder
 och vägen skall jag den
 inte kan jag mål och inte kan jag trö
 och inte kan jag säga att detta dånar.
 —————
 När jag ständigt i Guds
 församling står
 och ser på den
 som är kärlek sänder
 och vägen skall jag den
 inte kan jag mål och inte kan jag trö
 och inte kan jag säga att detta dånar.

Minetti.

rep

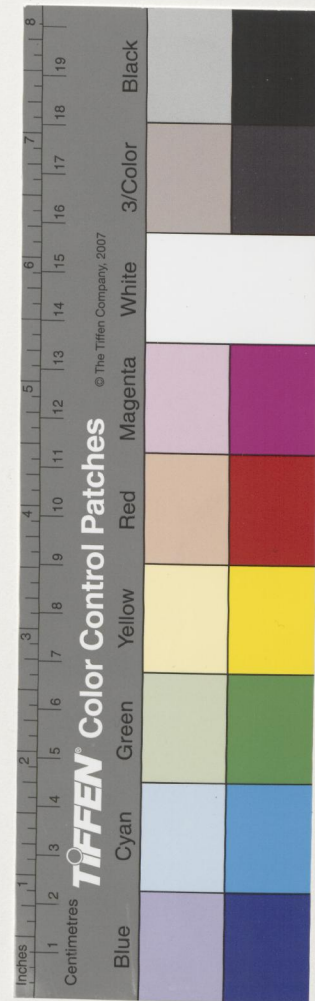
Talskuttin

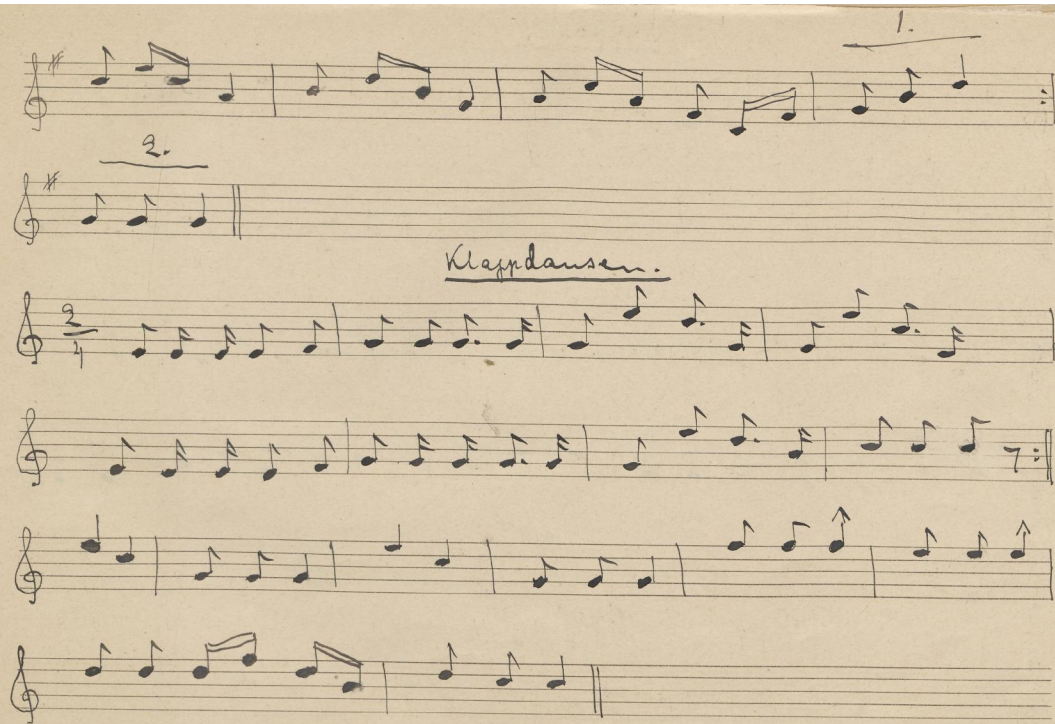
1.

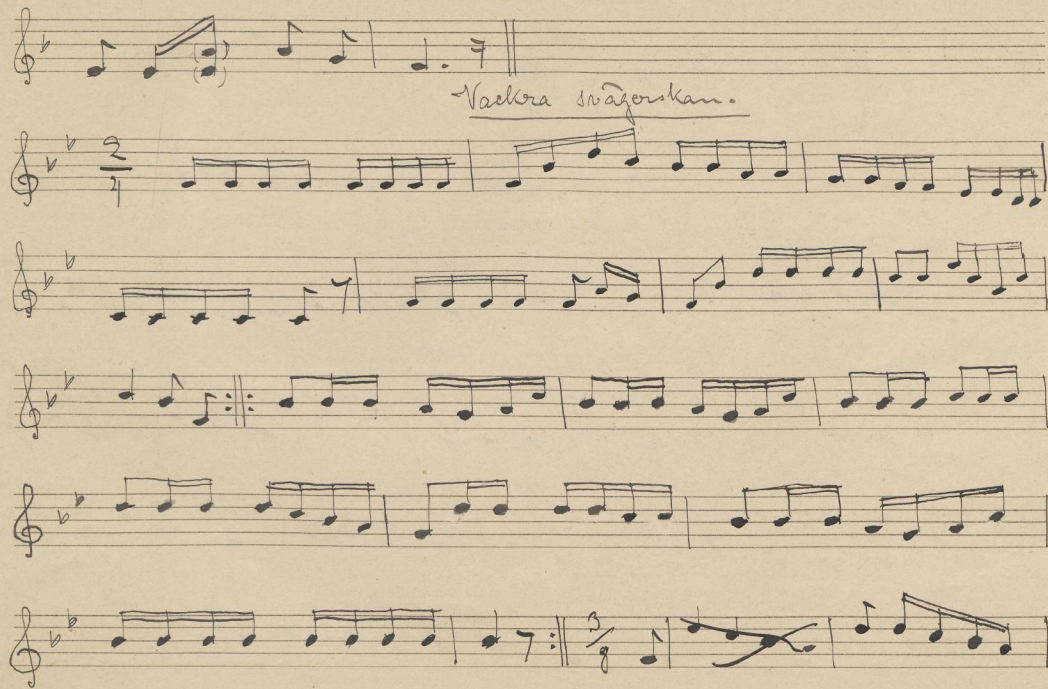
2.

Handwritten musical score on six staves. The notation includes treble clefs, a key signature of one flat (B-flat), and a time signature of 3/8. The score features various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and beamed sixteenth notes. There are first and second endings marked with '1.' and '2.'. A section is labeled 'Pälaskuttin.' with a treble clef. There are also some handwritten red markings above the first staff.

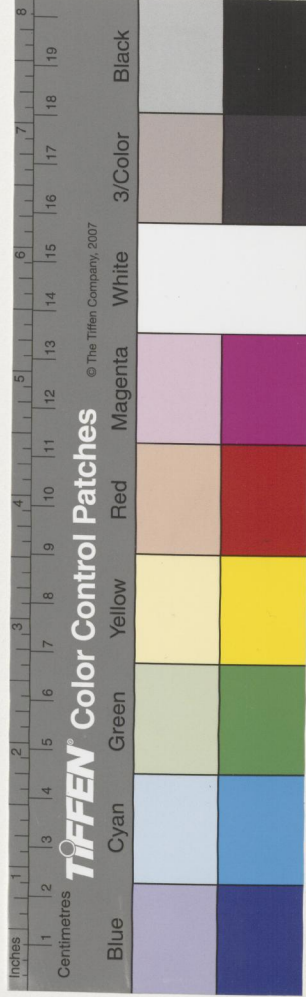
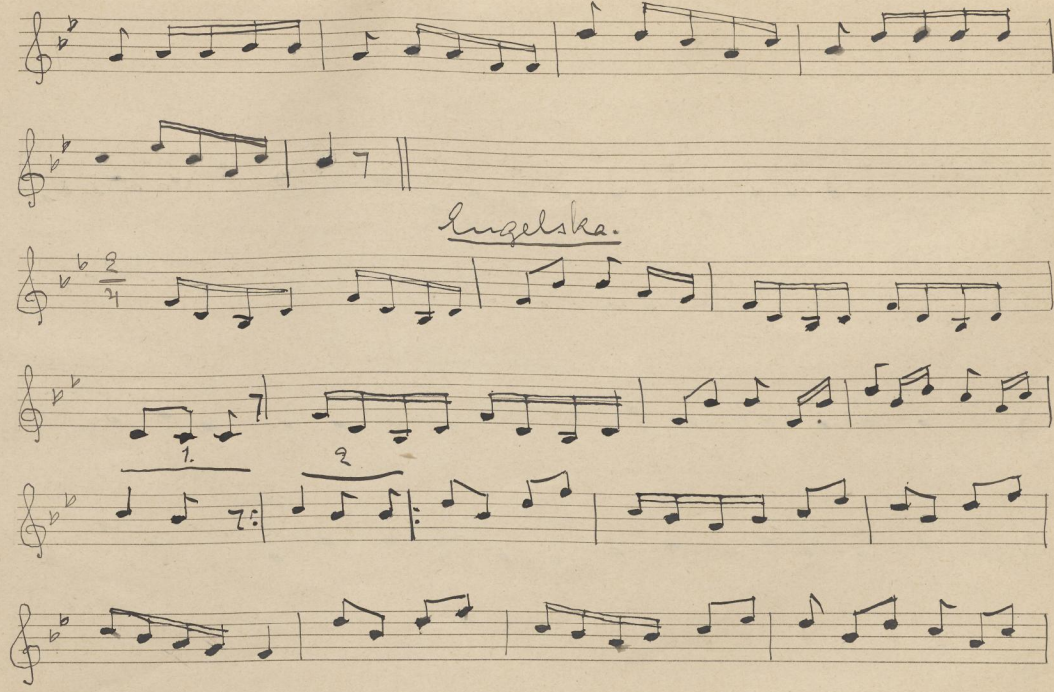

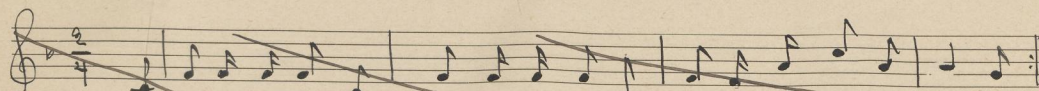
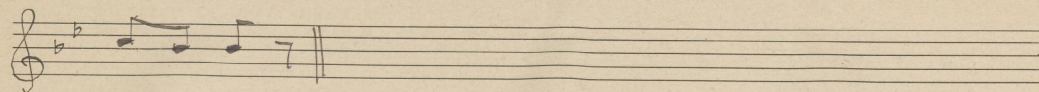
Vackra svägerskan.

De är det som
 Nu är på den stunden
 och haem Allt säga den
 inte kan jag nå och inte kan jag trö
 och inte kan jag läsa att alla samman.

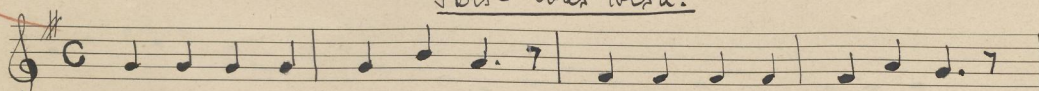
Alla de som
 alla de som
 alla de som

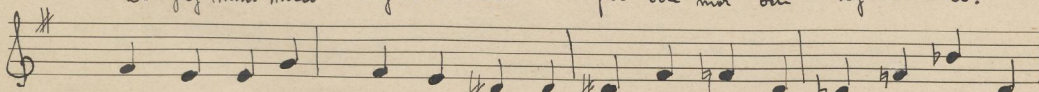

Det brinner eld den brinner så klar den brinner i tusen kraner
 Sitt Rinde gör den äran på

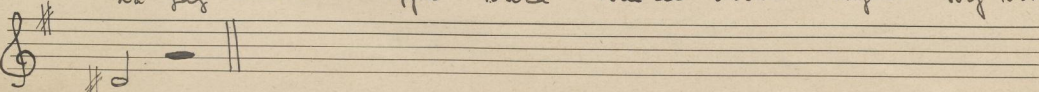
Pers - Lvas visa.

Då jag minns min ungdom ännu far och mor och syssels-men.

Då jag kunde hoppa vara som en docka ingen sorg vint

af.

Rim.

57

Jag har ännu en liten höna att sälja.
 Slapp henne ut att jag får se på den.
 Honan att springa
 så gamla skinnbyxor rensa.
 När hon kom till en grind
 så slapp hon inte in.
 Kvassorra, in, jag skall in,
 jag skall in förbittra skinn,
 jag skall in att betala öl och godt brännvin.

Shvart skall du gå lillan Hjelen?
 Till skogs att fälla store träd.
 Du blir under. Jag kryper under en rot.
 Hvad äter du? Alvbark och björkbark.
 Det växer "bodar" o blämnor.
 Jag tar af kostfemmen och stryker på.
 Och svar är kostfemmen? På gröna tufoan.
 Hvar är gröna tufoan? ~~Stig~~ ^{Kian} stog bort den.
 Hvar är Kien? ~~Stig~~ "Kvason" kvasa bort den.
 Hvar är "Kvason"? I stamplådan.
 Hvar är stamplådan? Mörset "spårta o Lil".
 Hvar är mörset? Katten tog fart det.
 Hvar är katten? På stubben.
 Hvar är stubben? Elden brände upp den.
 Hvar är elden? Vattnet släkte den.
 Hvar är vattnet? Oxen brack upp det.
 Hvar är oxen? Björnen slog dyal den.
 Hvar är björnen? Spjålet stack dyal den.
 Hvar är spjålet? I medjan bakom smeden.

Då är det här

Nu är sårken sönder
 och hvem skall laga den
 inte har jag nål och inte har jag tråd
 och inte har jag lapp att sätta däruppå.

Tror du att jag går här och frilar,
 fast jag går här så ofta om,
 men jag har ärenden till andra byar
 därför gör vägen mig alltför lång.
 Hör du flicka, du är så gammal,
 du är så kerdig uti din rygg.
 Jag är så ung, jag är så vacker dig emot.

Skäl upp min vän, dansa rundt omkring,
 passa aldrig mera på sorgen.
 Vi söpa i går, vi dricka i dag,
 vi ta' oss väl ännu bättre ut i morgon.

Måndag och tisdag spann gumman en ten,
 onsdag och torsdag bar hon den hem,
 fredag och lördag lå hvilat hon sina ben
 och söndagsmorgon ligger at hon upp hela spinnat.

Räkningar vid lekar (nata, kvorra gömma o. d.)

Mina små gräs höns, gå i ladan, göra skada,
 vjula, vajla, källartrappa, skall int' genom dörren
 gå.

Apollo me, solla me, skinka me, dus,
 res, kung, karle, jung, meka, teska, sluka, trinit
 maltari, kultari, kalltari, vakarne, leis, tillin
 tippan, pottan, pris.

Gick en gång när stäckars gumma
 att hämta in kista en vacker summa.
 Hon måste därförunga ut
 att all hennes glädje med huden var slut.
 Då hon kom så sorgen och trötter,
 stod flektor helt frisk på sina fötter.
 Hon blef så glad att hon dansa vill
 om icke hon vore för gammal därtill.
 Hon lutar sig med lite glädlig iför
 och huden ett slag uppå stjärten gifver.

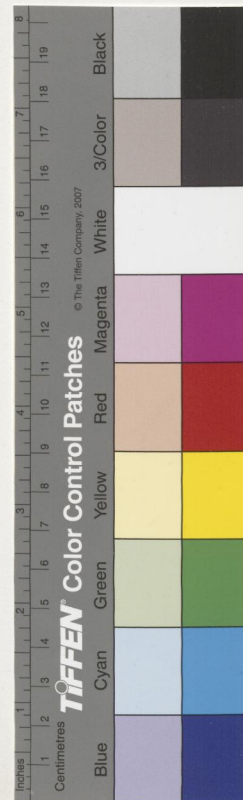
Jag är ensam i mitt hus
 både piga och dräng och herre och fru.
 Malen skall jag koka,
 golvet skall jag sopta,
 katten skall jag dricka.
 och tall och vaggan vaska,
 gultan skall jag tvätta,
 och sängen skall jag bädda.

Förf af fiskarna syftningsskärben. Hvar
 på kammaren i Drags

Det var en gumma som hade en kyst.
 Hon lade ned i bäcken och blötte den
 och lade det i ten och blötte den,
 så blef den så lång så lång, a
 att jag kan säga det ännu en gång.

Kom Pelle då, mig skall du få,
 men kvar för tusen har du ringen.
 Jag tror jag tar dig i min hand
 och kastar dig omkring,
 men säg det åt ingen.

Men hvad skall jag tänka
 som intet har att skänka
 förän min flicka säger
 jag elsker endast dig.

En flicka, som började lifva gammal och ville
hafva man, skref på första blanka bladet i sin psalm-
bok:

Tänk, o Gud, på flickor alla,
men isynnerhet på mig,
värdes mig till brudsked kalla
utaf din barmhärtighet.
Ären komma, ären gå
ingen fästman får jag ändå.
Andra flickor kan få många,
jag kan ej en enda fånga,
men jag beder om en man,
helt en, som är rik och gram.

"Nissbalkskaisas visa."

Fäitän ä än liden mäjän tassa
fralladi ralladi ralladi rallallalla,

Den knäfft ork mä kaffepannon hessa
fralladi ralladi ralladi rallallalla,

Fäitän här ätt söttons ilakt sinna,
fralladi - - - - -

To on drickän kaffä täl on ingän innä,
fralladi - - - - -

To som drängin kumbär häim o vil ha mäl-sa
fralladi - - - - -

Fäim torra fiskar ps ätt fät-san
fralladi - - - - -

Pers-Evas visa.

Då jag minns min ungdom än
far och mor och syskonen,
då jag kunde hoppa
vara som en docka
ingen sorg vikt af.

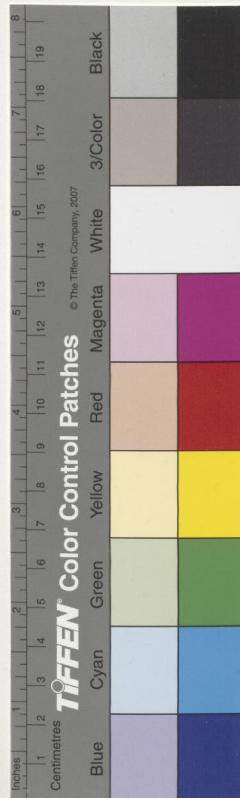
Far min var en hiders man,
bonde var på Näs gård han,
bland hans döttrar fä
jag den minsta på
af hans barn var.

Nog ha vi haft fett och godt,
om vi skulle fått ha vält,
men af troll och djäklar
gjordes vi till trålar,
så vi inga ha.

Han, som nu vårt hem man har,
lever nu i gode dar
äter sköna rätter
sitter röd och mätter
liksom prästgård-far.

Många sorger har jag haft,
ingen man har Gud mig skaff,
sådan hjärtans kvida
måste ju jag lida
inga nöjen här.

Långesen låg far på bår,
krister dag för tio år,
inte vill jag sörja
silo-hena-lisa
mera nu ändå.

Int' va Krister "torcket" han,
fast han var en lönge stang,
hundarna ville honom bita
och hans kläder ränderskita,
fast han undan sprang.

Ingen släkt rå har jag mer,
sen som Lisa döder blef,
hon var nu den sista,
som har med mig vistat
utaf mina syskon all.

Lisa åt af jäsken min
allt det gode, där var in.
Mor gaf fört i nästa
by jag mände gäta
nytt i jäsken min.

Trodde sig af bättre slag
fäty kitta hon, som jag,
Nagulin fick föda
skulle snällt till döda
ammars tänker jag.

Nagulin han lefver kvar
utan både mor och far
mårt med gumman gråta
och bland stenar bråta
uti Gåsamelby.

Jag har mera ingen vän
ändast Gud i himmelen,
och när som det tränger
Pålsbäls prästens drängen
jag kan vara när.

Nu jag börjar gammal bli,
sjuttio är och si -
Böna börja mulna,
benen börja bulna,
Kroppen klumpen bli.

Doct jag mält för tiden min
vandla höga ut och in,
kan ej stilla tigga,
tungt det är att tigga,
bannar ofta livs.

Amen, amen, tack och lof,
far min bor i himlenshof,
mor min uppå skullen,
Krister uti mulden,
pris hallsluja.

(meddelad af folkskoleläraren N.O. Jansson.)

Ja sittaer haer i mosalaggen
 o sörjær mina jæn forsen,
 o mina byksor å so sändær
 all værdens myddijor som kærja inn,
 tom kærja ~~utan~~ ut otom kærja inn
 o æle opp mitt rævasinn. (folkhol. janssen)

Jæs lullålilull,
 kikk grøtan ræl full,
 jær kommar tri iktviltne muægar.
 Han äina ä kall o han andre ä blid,
 han tridi ä fullær mä klådan.

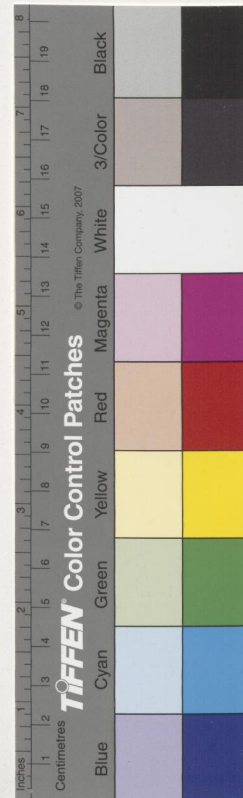
J fjoul i jil so va ja brid
 to va ja gram so skværan rann
 o travaklappana dansa.

Fattleggs rim som ^{for}trædes de man skvæn bakke.
 Jær hængje o last lin att voren mour
 o stoura rævor mä skivæ i.
 o stopper o loyper att grammas mour.

Lin o lin o lastoge, last lin att voren mour
 o stopper o noyper att grammas mour
 stoura rævor som rævæn min
 o stoura røttær som hævæ mitt.

Mytthæren i kvænen han står i røk o i dam,
 men skulle kvænen tale skvæ mytthæren på skam.
 for sællen som han tulle,
 o i jigan som han knulle.

Fattleggs rim:
 Fisker i masken o pægger i tasken, hvoræ!

Det följande är tydligen riktigt emedan det är så ^{stort} ~~stort~~ ⁶⁵ resm
men har undert. ej kunnat få upp anmärkningarna.

Så ville vi begynda igen-gem
med fem strungor och fyra
och mor hade jag en liten lyra
och far hade en oföränderlig jän jän
så ville vi begynda igen-gem o. s. v.

När du har ätit och druckit dig mätt
och stigit upp från bordet
kommer flickan och tar dig i hand
och leder dig till sin moder.

Vi ska snusa så bli vi feta,
gå på krogen så bli vi rika
och sova sned flickor så bli vi saliga.

Alla flickor bjuter jag god natt,
jag går hem till min gamla.
Lyra händer har hon i sin mun
den jente hänger där och skramlar.

Der Nilsson och jag
vi rökte tobak,
vi barkade bräd,
köttet blef att,
soppan stötk med,
min far var en gammal brädgårdsmästare han,
han kokade morötter i samma soppa han.

I visdomsregler: En man skall ej brisa långtifrån (någon
hos någon som ej från hans trakt). En man skall låna häst
åt sin granne. En man skall ej ofta gästa sin värd.

Isolan sitter på badgårdstak,
pigan vill inte låta.
Häls mor gif barnen mat
och låt dem inte gråta.
Jag väggas mammas barn

och hälsar mig en kaka.
Om jag inte kaken får,
skall jag låta vaggan stå
och låta barnet gråta.

Öknamn & Ramsor.

F: 20
66

Kimtblon kallas pargarben "maltkarn", "pargaskefien".

Pargarben kallas kimtblon "kimtblontjyffen".

Lagubon kallas "Kaja".

Klämningen kallas "vargpinlara"

Korjuben kallas "Korjogården"

Nagubona kallas hästtärenna

Hästtärenna kallas maskarna

Skap är ett skallsord mot kvinnor.

"Ja karn int, o ja vil int, o ja ork int, o ja is int, män
ja mäst, ja mäst ja mäst", sa Labbis oxar. (Labbis hemm. Lamm)

Om bönderna i Lammala by af Västarpjänd Kapell:
Labbu tu klabbu storgården tu stoden Bräim tu smaraän,
Storgården tu stoden, Korjgården jilkk i bräim borjån,
Klämnen lät stämnen o prästen tu nästen o Skutin
tjyrd int in. (i st. för "prästen tu nästen" säges och "Mollen lät
trollen". Prästtältet i Västarpj. Lammala heter "Mollis")

Vok gröten sa Labbis, jag har int sa Bräim, gå till byn och
läna sa Storgården, jag för int sa Korjgården, alltid för
du sa mycket sa Klämnen, den blir sa tunn sa
prästen, så bröd till sa Stus.

I Ölmo ytterby ^{degnar} rustadsklocka säger det: "Blank ätta
Västarpj. Lammala os. v.

Nag hann det vare möjligt såde Lammala Korjgården
än innerligt anamma, sa Korjgården.

Västafjærds kyrkkedskor säga: "bingeli, bingeli, bing, kör"
lammalt ut och västafjærdarn in!"

Om Helgeboda bönderna:

Paggar, paggar sa Norrgåls, hã gær po touk sa Væsgrams,
ti Dinnas, ti Dinnas sa Mellangåls, hurra boj sa Tj-
sin, fytt sa Tjåmpån, ayt hit hålla hit sa Vædarn.

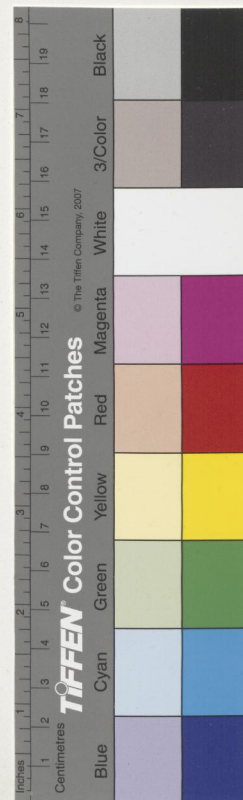
Om Helgeboda värdinnorna: Fis i nãsan po dæg sa Nor-
gåls mowr, hã vålsini mã sa Væsgrams mowr,
hã trou mã uo sa Mellangåls mowr, vart ska du gå
sa Tjåis mowr, ti Didal, ti Didal sa Tjåmpas mowr, hã
spisar nu sa Vævars mowr. (Nunna fimes i Helgeboda
blott två gårdar.)

Om bönderna i Norrlångvik: Jag har gjort då sjåff sa Væster-
gåden, tror då sa Östergården, det är så säkert sa Dinnas,
alt för roskull sa Bostålln, totinen, totinen sa Hörngården,
jo djåpeln sa Mellangården.

Om Linnans torpare: Hã va hã sa Våksam, svar po å sa
Ekman, hã va bvaln sa ~~Krinitjen~~ Njtorpan, hm sa
Mikkåln, so sa Krinitjen, hã va Knåttån sa Holmbårg,
må hã sa Eriksson.

Når det bröskas säger ljudet i Bole, Nordvik, Norrsundsvik
och Skogsböle ^{Storåsa} följande: Snipa koira, snipa koira i
Bole; drå att skouin, drå att skouin i Vårklidung, lûng och
sak, lûng och sak i Væstergården, tusen krister, tusen krister
i Öppgård, far och son, far och son i Östergårds, neli buff,
neli buff i Værgårds (Nordvik); jäsakelt, jäsakelt i Værgårds,
liar i alkon, liar i alkon i Mellangårds, båråis båråis
båråis båråis i Östergårds (båråis); tak po louan tak po louan
i Skogsböle; tull du bårå (Ekman), tull du bårå, hã hã
dasafon o ja vill int so nou röpa i Njåsmuds ria.

Om Fåvelsby gårdarnas rior: Stora fjordårfve, stora fjordårfve i
Öppgård, gråt och varsla, gråt och varsla i Östergårds, tu-
san djåfflar stamp i säck i Værgårds, ria brskar, ria brskar
i Værgårds ria.

Om Ölmabönderna: ärulla och pärulla och det är
 näst sa Katjis, det var bestämdt sa Roman, det ha
 int' djäveln hjälpa sa Lödergården, det var obehörigt
 sa Forsbom, hvad de sa Norstien, int' bot, int' de
 telhop, int' fiskelhop och inte slaget häller sa Norrg
 den.

Högåra Om Hyörabönderna: Poron Hedde sa Lillörn, ge
 re sa Lodersen, Jojo sa Ltorörn, inte är det
 rätt än sa Gamlasen, ha-ha-ha-ha sa Nybyggaren
 hälan, hälan sa Övergården, nog fan tror jag det sa
 Orsen, nog är det skiltigt det sa Orsen, ja, ha sa
 Backarn, hm sa Lillerssen, seh sa Ollan.

män kallas "torpersden"

spillekråkan kallas "Tonsbäl' älnakko" (Torsbälborna
 i tiden kände för sin enfald, säges sj kapa haft ngn. alman
 utan använt spillekråkan råsom sådan)

folk, som gjort ngt på tok, kallas "Tonsbältonkkar"

bondflickor, som styra ut sig med sidenkärp o. dylikt kal
 las "sidenbansar."

klädningslifsinsatsen kallas "drigällappar".

Ett ökenamn, som användes, är att kalla vide över
 den "Dobris försten", emedan "Däbris" (Abraham Kaire-
 nius) hade i tiden en stuga utan förstuga.

Kopparmynt kallas i Västernorrland "Lammalpängar", o-
 medan i Lammala i tiden botten Kopparskä.

I Kimito kallas Hietelbora skänimän och kimitobor
 na upplandsbor.

Dialektord (samt namn på fåglar, blommor m.m.) 69

opsa = förgöra
 lomm = kvastskäft
 spriena = sparka
 ispriena = sades arla
 rombitul = ändan af ryggstycket (seldom)
 skelvo = gunga (stor med 4 bräden) (liten gunga = gunga)
 alatorra = nötkorika
 Lorra = skata
 visbrud = nyckelpiga
 trosskoul = musselkal
 risgräs = granlumner (*Lycopodium*)
 sinuigräs = *Linnaea borealis*
 trasalapp = barnbyting
 munvår = tur att tala
 tjumlit = sorgen, tungsint, - krusorlig, generad, nervös.
 dänka = att i sitt tal använda den, det i st. för tån, tätta o.s.v.
 fättisdäim = fastlagsdagen
 skrapandäim = juleftonsdagen
 hara = skördekalas
 söl = spad, allmgt. urlakalt, dåligt. t.ex. kaffesöl = svagt smyck
 mod = villersalla, övrvarr
 tillkråka = spillekråka
 vidär = tillika, till, t.ex. at bry vidär = at bröd till
 snygggräs = grodnate (*Najas aquatilis*)
 spärjavin = spargippen
 spärjavin = spärbruppen
 orkärk = oväntigt ful
 förstin = hullös
 kallonit = harsyra
 klöstarna = *Leptaria Islandica*
 klöstip = klyka
 kukkuballar = *Sedum acre*
 kukkugräs = *Ligusticum arvense*
 kukkujiga = qöttyta
 kukkuväta = björnmossans sporgömmen

Kruåkfutar = *Lycopodium clavatum*
 Kåäiro = *Solanum dulcamara*

Koningskuro = nätmage

manfäldo = bladmage

jösso = löpmage

Definit form! *Nolanda* = matstrupe

bytno = en del af tyckstarmen

kopa = svikta

lamin = trött

Definit form! *Skriithälda* = läsljör

kaffataas = tefat

V def. def. m *ditii* = skopa

Läto = stäva

la dā jän = laga dig bort

1. *lilt* = bäck

vrinska = gnägga

vann = kvar

flytjs = smör

trän = trana

orhymst = hemskt

knöck = frulle (linnetresor, som till hälften färd förbrinna under ngt kår)

tundär = fröske (beredd genom fröskstillaus kolerik i hit samt därpå följande bultning)

tundärquäsa = fröskstilla

väiro = gammaldags lakan af ylle

situssturn = hvardagsstigan

bouarsturn = " " "

bouarsturn = " " "

gara = garva

längstoul = bänk (ej raggfast)

mätstoul = 2 hoprättbara skifvor, ena med 3 ben, andra med 1 ben, uppslagna = ett rundt lågt bord, hogsplagna = en halfrundt yta, hvarvid skifvan med 1 ben kommer ofvärdig och benet bildar tryggsstolens.

stänbolen = barrikaden mot fågårdens lars mäs dagen

julläiro = julkaka

lypsiltji = klarjursgrönt sjögräs (grönalg)

jela = gädda

slj = affa, slam

yvarsägroin = uppgifven (af trötthet)

bläima = blenna

kvätjn = byrusten

kvätja = byrja

hövträdu = hö, som är utbredd till tvilling

ländär = lera

oubart = i oändlighet

liänds = byrusten

blätra = hvisla

Talesätt.

Oh! Hemmet är det
 har ej blott olika genus
 m. förmågor, utan även
 såväl uppräntaler som
 kakumäler, ehuru
 gränständer kvar ordbok
 q get upplyning därom
 H. Nordell

1. Sätta bakom örat = lägga på minnet

2. gå på trollfärd = att gå vilse (speciellt om man i skogen gått i ring och kommit till samma ställe tillbaka.)

3. "to ryssen kom i lände" = 1808-9 års krig

4. Bläs Kaisa! (Då man vill hapa vind)

5. Vättjiv tröen!

6. (Härri) Jiestabād! — (Härri) Jiestandās! (med och utan Härri)

7. Qu vālsinnār! (utlöd hälsning)

8. Kors i alla tidär! — Härri Kors!

9. Kors i Kristi mamm! — Kors i arsolā!

10. Va hundar! — Va ormar!

11. Ormpiss ätt dā! —

12 Att vara i Bander = att vara i en svår belägenhet.

72

13 Va omär fålar gram, som drär tiggern ti bys!

14 Hå passar som figer i nävan!

15 Tär fi ja att må som ti lå o hundrävan! (Om något lätt skället)

16 Hå ä nu riktigt åt huskors!

17 Varm ska ja nu rit korsta? - Hå rit ä i nävan
tär ä äin striken frut!

18 Hur mår du? - "Nåsen drifår o nävan riktår yggarna
håes o tändarna sandas, ryggan kronkvar o fjittan
moukvar!"

19 Opp, opp, du lita dräng, du vel inte hvad maten kostar! - "Vi
inggan tunder o fäta ä sunder!"

20 Att ditt land där blif och bo, där kan du dig bäst föda,
sade "begom later" åt huden, som han tog fart på sin skjortskor
ge och stack tillbaks innanför linningen.

21 Då året var fyrstivatta, fanns det brännvin i vår potta,
när det blef pentiosju, fanns det inte en enda sup.

22 20 och 30 är han man, 40 går an, 50 står det stille
60 får han låt till, 70 får han gnälla, 80 så får han krälla.

23 Håh-hå ja, ja, säga gummorna bek i kyrkan!
Vi ränta på man, vi, säga flickorna på baktorn.
Om vi ska vara i stånd att få oss en sup, säga gub-
barna midt på gängen.

24 Hå ä sin sorters bil: Lås o loppa o grut, hänsi liss o
flänsi liss, flät liss o flät liss o flotta.

7:20

73

25 Opp, opp, Lisa, fären lyser i högan värld och rolen
bräcker i huset och jag har vattnat karran och tyarat
mårren och hört tre lars regn till rian, innan
halmen kom.

Ordspråk.

Kop.

1-213 avstet 17812 av Sjöstrand

1. Han fyri får, han fyri mål.

2. Hå ä hús äte för o klöyvar ätt laggas, sa Fånn
tom skapa länsmann.

3. Hå ä stovrt i munnen o litat i ullen, sa Fånn
tom klippit svina.

4. Trull o jaklar hä ätte folk.

5. Han som int vill si opp må yggarna, fårän si må
punnin.

6. Laggan rädder jär, sa lann tom sprang undan heran.

7. Begripår int lann, sa Fånn tom såke för pinnvatten.

8. Han står tär o gapar som seggan för vadarbrömmän.

9. Han ska int ätposist kakun, som ska vänt för än
annans dygd.

10. Skäktan ä värst sa nävan om ryddhundana.

11. Han bråas int för svina, som bråas för di sina.

12. To kettan ä borta dansar myssarna för borta.

13. Hå int ha ä falli so långt, bara från näsan ott munnen.

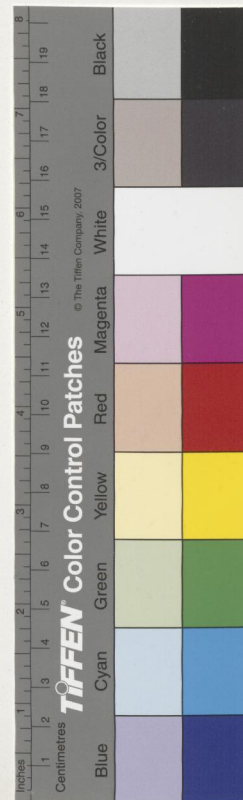
- 74
- 14 Jn sūkars, jn Fann ukarā.
 - 15 Mu ställān ā brā, mēn hēma ā vāt.
 - 16 Han ska int skid hundin ātē hūarā, han ā lika hū-
din on bystēn som on mārān.
 - 17 Pigan o plānton livār i vānton.
 - 18 Njuggār spār o Fann tār.
 - 19 To svāgt byrjar hālda so hālder ā outvāt, sa næmn
on bāispyggāna.
 - 20 Hā botulygst som prēts āttjīn.
 - 21 Han ā fatin som ān tjykrōtta.
 - 22 Honn hār ingg hon i hārdār. (mätta med sig)
 - 23 Smörjon jōr all ställān gott.
 - 24 Jōlfān ā all ställān brā, mēn i māt fātā int.
 - 25 Hōh sa Kaisa to'n tjērna.
 - 26 Han som sku va fyri vis, skū intēva āttā fatin.
 - 27 Han aina tala on prāsguāh o han andra on jārsguā
 - 28 Hā gār in hand o i mun.
 - 29 Han ska lar sē ti rātē mun ātē māt sātjīn o
nāvān ātē nārsvālstān.
 - 30 Kād i rād sa bonn to'n tjyrd i vāl mē ān kon
 - 31 Donn āttā jonn.

- 75
- 32 Aina yōga grāt o andra lōn, vāt mē ja vām som
jārdtār stōn, sa tjārjīn to'n stōn vi gōbbas grāvān.
 - 33 Hā on Kristus lidi, so on hā prēstēn sātē n ā o, sa tjārjīn
to'n kon prān tjārkkān.
 - 34 Hā ā barn i byrjand sa tjārjīn, to'n sātē sē i vāff-
stōnd o va hundā nār.
 - 35 Nu kām si sa bonn lōn skār yōgubōttjīna nē sē.
 - 36 Skūt mē blistrā (vinskā) sa bonn to'n skār lāppāna
nē sē.
 - 37 Pivē int fāt i mē, ja hā so nys āti kōvā.
 - 38 Di hā munn ti tjārna o tuggān ti tōil.
 - 39 Vrid mē o vāng mē, mēn skār āk dūhāng mē.
 - 40 Hā ā int systē mēnnē ti fū hā.
 - 41 Hā vā som flātā hā din sē'n.
 - 42 Hā va ātē sūgandā prīs.
 - 43 Tjypp on sālē, mōv, ālti fūār du kon.
 - 44 Hā gār i dāgtīnān.
 - 45 Tjypp rād i rād sa fōvriga bonn, to'n tjyrd kon
nānē i vāl o hād bōrē ān kon.
 - 46 Munns mōvde o magaharm!
 - 47 Hā rākkār int ti sīnn yvi all yōron.
 - 48 Lika ā hā, vām som ān sōrimann sittār.

- 76 11 Fundera tar längsta tiden sade ströddern, då han
sydde byxor.
- 50 12 To du spindlar hi somt som haggandä fuär o somt
som mättränär.
- 51 13 Stiltkär du mä so fuär du mä, sa piltkan ot
sin kavaljör.
- 52 14 På du nogo håldär för du.
- 53 15 Hå som'n fyri spär, hä ättä quär.
- 54 16 Hå ä magg kruåkar i leygdansän.
- 55 17 Hå ä int jo närmast kristana.
- 56 18 Si juä * o, sa Färn att boun, to'n slyra järn
störn.
- 57 19 Han som bakar o int jör smake, han ska aldär
baka.
- 58 20 Vann sku flögän vara om int i mättrifiton.
- 59 21 Han ä samäl som sällan fuär.
- 60 22 Han som int ä nöjd mä små smålor, so fuär
int håldär stoura.
- 61 23 Sygän bräska mous, sa Mitjil.
- 62 24 Attig ska kom juä sa tjärnjän to'n sku li juä spär.
- 63 25 Laggä pizzer mä tjörn jo ändana.
- 64 26 Toko jakätt ä hä som boun kallar ti knytä.

- 65 27 Fäjar du va öti än boundä fuär du ha tilbäka.
- 66 28 Jag fö i en djup grop och stupar i en hög knall
sade Kasjör mellangården.
- 67 29 Dä va sakeln sa Spakeln då han fö med baken i
vaken.
- 68 30 Det skall vara litet till förstu för stugan.
- 69 31 Tag dig en pris och gör näsan fisk.
- 70 32 Orkel har ingen rumspa.
- 71 33 Nog fins det mer i Keiss.
- 72 34 Brätt fångat snart förgånget.
- 73 35 I stilla vatten vistas stora fisker.
- 74 36 En penni är ock pengar.
- 75 37 Ingen är fettig, om han ej själf hjälpt till.
- 76 38 Dä ett fär bräker, bräka alla.
- 77 39 Det fins äpen mjöl i knoppen på tisteln.
- 78 40 En svala gör ingen sommar.
- 79 41 Gulben är gammal och skägget är grätt,
ifr har det varit, sen pitten har stätt.
- 80 42 Smörja kärran så går den lätt, mule domarn
så får man rätt.
- 81 43 Fiden altär ej på en om inte man altär på tiden.

82 Jä om, lä om sa keissär tontin.

83 Mägg händer jor lät arbatä o magg munnan jor tontin
päl.

84 Hä ä sämsta som dogår.

85 Nävån laer lappn Lita.

86 Hä ä bärgi all byar bare i Tollsnes int.

87 Han ä full uta hum som Martijns kattän.

88 All toukoga fins i Tappo o Toubäl, jentäl o Bousbäl.

89 Jon, jon, sa paragasbon, om rätkän ä knillka o ron för
Tjimitobon, innan'n kombar ti Riäbo-bron.

90 Han ä so siner i ^{som fins} minnän sin roudändä.

91 Hä ä miti sa fin om Stokholm.

92 Houn ä minn änto, so sa muälom on Lina.

93 Tom litar po varem som Tärvo hanana mä
galandä.

94 Hä va roudil ti juä ränt po kroppän sa skou-
mekarn, to'n vänd Loutan tridi tivan ti jil.

95 Hä går in iärimän po äin ottändäls koistan.

96 Jäsp o gäp, jäsp o gäp, fuär du mä, so fuär ja mä
sa iärimän.

97 Vit o väggar välsär int i sänd.

98 Ä sämjan gon so ä rinnä stouel.

99 Litän bi stou.

100 Ji armare ji arjare

101 Toer som ä karer so ä der bys, der som ä houlor
ä der mjöd.

102 Nu fins hä fläis hunder än prästis.

103 Nu ä jigan folk houn o, fast on ä förakta,
o mann four on o fast hä gar sakta.

104 Va här han fatiga annat som jägger.

105 Skonjin ä fatimans päls.

106 Laggän ä sua lagg änn int'n most rätkkä sä, o iaggän
ä sua kort änn int'n most köytk sä.

107 Kort o tjötk o tjärätkes full o lagg o smäl o full o fäm.

108 Drängarna välsas härdegs morgon: konin opp mäh
ä sunda i moron; om män dags morgon: konin
opp nu hä va sunda so mjös!

109 Än ska sava mädan tallu ä gryon.

110 Böj vidjon mädan'n ä gryon so blivon bade fä-
gär o iyon.

111 Hä äbäter ti vara rilk koundä änn fati hävra.

112 Torä stoua rimm int i äin sätk.

113 Han som inge väägar so vinnär'n inge kälkär.

114 Hilt hunder juän posona mina.

- 15 De unga skall man lära, de gamla skall man ära.
 16 Gamneldmor är alltid bär.
 17 Den, som har gett sig på resan, så får han hålla ut, såde tjupen, när gaf sig ut för stötsmuren.
 18 Det var intet att ta, så tjupen, när han tog dörren.
 19 I dag, idag skall det ske mirakel, ^{i Herrans hus} såde bonden, de ha skulle predika.
 20 Må det nu skall bli någo byxor af den västen.
 21 Och allting har en ände, och kroppen den har trå, och sonliga ha inga och ingen ände fö.
 22 Hå va jurt sa prjhan to'm kalle i askan.
 23 Tår issen gluggar ut, gluggar issen in.
 24 Hå va mytyg o smuät sa Fann, to'm små i bibil.
 25 Va sku främänd vita, komnär in o vråkar po in.
 26 Hå ä sällan som vädre ryor stobana.
 27 Hå ä bruat i vår quäl i då, vran mor ha slak ta äin byxor.
 28 Fout o val föls aldär näl.
 29 Lagsant o val sluar issen ijael.
 30 Suti to hä räignar välligg, här m Sädän i halviti.
 31 Kreffs att däj männisa små här du.

- 32 Trästa dgar tjup i ri sa bonn to'm issa had i nättan.
 33 Vann ä kvin sa slaktarn to'm ssk ättin o hadin i mun.
 34 Skonnakart o skräddare o slinkibain i halviti här du ditt nätta häim.
 35 Äina tykhar om mondran o andre om dontran so får di bräde mann.
 36 Glä ä Kiltan po sin, sont ä jättinn o sont ä kattinn o sont ä Kasabakkhild.
 37 Hå fins int väin i hundbyon.
 38 Ousviri ä väst.
 39 Skkowid ska slua sa tjärnfin to'm tjyrd komnane ti skungs.
 40 Snä'm ä kladd, små blö'm häld.
 41 Stoura bykhar o issa i, hä bara bedregär.
 42 Si, si, Amällarti!
 43 Vi ska ta o jè ott'm äin halvär färst o lät'm äla so än sprikkär.
 44 Att ä hä till sa myddjon to'm jissa i häva.
 45 Kulle förm man fliggär.
 46 Klolkarn, präst'm o hum förtjénar mät'm mä mun.
 47 Nu kann en bوندé små sa Storgälskalle to'm tjyrd stolkar.

78 Alla svin äro svarta i mörkret.

79 Hälften bort sade katten.

80 Om man inte är själv i baskin så blir hufvudet strättat.

81 Stort hufvud och litet vett, smal i ansdet som ett spett.

82 Lina plockar äro bättre än tomta diskar.

83 Hs vet hvor koren har sin gång sade bonden, när han lade ut smoran på stugutaket.

84 När man kommer med näsan ut botten kommer man inte ihåg den mera.

85 Jö, ä int hä äin halja, sa Jonar.

86 Du ser int som Kärrarinskoastan.

87 Konin alla näke sa Wäitattigglom om julkoron tom va intan botten i skidan.

88 Ja ha glymt, ja ha glymt, sa Dobris dottran om dansan som en äldre ha kuma.

89 Ä dä tillgång för mera gröt sa Dobri för lasarätt.

90 Hm, sa Bošsin tom för mala.

91 Luggen bräsksa sa Finnbär.

92 Om än sku talang sa spelman Östansvader.

93 Lugga dägg va hä, lugga dägg va hä sa Hårskäl-Lisa.

94 Dä ä ss naturligt i dä, sa Bjärtjen.

95 Pängarna för ä sa Lappdalen.

96 Hä ä brä ti hä sa Wädmann tom va intan.

97 Kom jägna mä Rölaksä fast du ä rik sa Lappdalen tom vad i Lönnd.

98 Järker anamma sa Finnbörn.

99 Stutiga ä brä, o dä har ä brä, o bärg i all byar, sa Kärrarmillängån.

100 I förla hand, sade Ölander.

101 Hsa för, sade Skräddaren, när han själv för under botten.

102 No, do, sa Kruåkuddan.

103 Hä ä ny mat sa Pålsten om matmaskarna.

104 Hä ska om alla han vålsinade väjnin gå, sa Rissin tom för i jupkåra.

105 Knallar o går, sa Rouspiddjen, tom sate för grund.

106 Du nyppe intan ännu sa Bärgrönn.

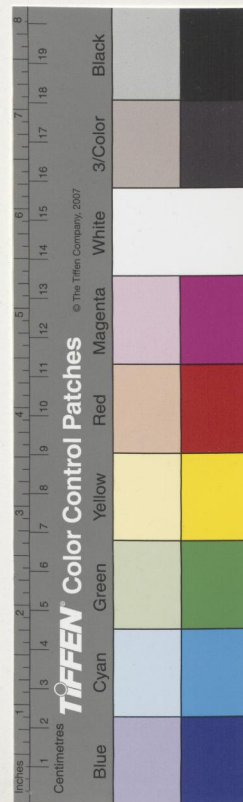
107 Säk sama, sips för jissin sa Rissin.

108 Hä va förumpots sa Järnbörn.

109 Håla pärä sa Daddan om tossona.

110 Hä linar sa Labbän, to Kvernän stelp.

111 Hä va slut om spelande sa Håitjas, to Kvintan brast.

82 192 Å mer och mindre kan man göra en värd så Trind.

83 Släpp den och tag en annan, ringa kyrkklockorna åt enklingar och enklor.

84 Nu ska alla kun vara skippare, bara int Vap-
peruskjön ska vara, så pargas bonn.

85 Vänte ja ska skriv opp å, så Follsmes fougden to
don sändra föusträna.

86 Mitus aman så Källsten.

87 Läggin flytjo po bryg o drickin skvala juå så ja ott
Pungbälpojkan.

88 No ja, så Käkukallä.

89 Våge visna tagna från en allti.

90 Än kär ti sina ord o än oksä ti sina boun.

91 Tige går yri allt.

92 Tær kär, tær kär så Salakkamajje to moeijn bær
tore kappan alls i posan.

93 Hå bær ti int fligg hysgrä ~~en~~ som viggarna
bær.

94 Hå går som i stän. (Då ngt går riktigt bra.)

95 Pissa först så bonn, to basten brann.

96 Väi mä had int ja häst o, så Skälbän.

177 Lodan trödär natt så Mut. (härmande finnen)

198 Hå gladär mig för jätans grund ännu fänton skrädda-
rä vägar ätt jund. (härmande af högsvenskan)

199 På ti botten skräddare får du ärtar, så Forsbrunn. - Take
kär, ja sive jyst sän jær flygg ännu förbi om, så skräd
darn.

200 Ståten skall man hålla, fast man lusen gnager.

201 Jag drömde i natt, jag drömde i natt att jag var
och fria, och jag fick ja, och ja fick ja, så pargas bonn.

202 Välkommen i det gröna så Fan då han kasta mor sin
i nässchögen.

203 Lukta hur det smakar, så de Landholm om äpplena.

Djurlåten.

reg. 204 Skittitän: Skittit - ti - ti
i västast to Kruåkan så bröd, bröd, bröd,
stäl om nå mä äddjina mina
Äu, Äu, Äu.
O nu här ja bara ti, ti, ti,
skittit - ti - ti.

reg. 205 Lvalun: Jemfru Maria så än ja ton ätt rypst sil-
tjismysstan o än figgarsals, män han lig-
gar i Lybötne, som ton ä förörr...

reg. 206 Faltresten (Okttyssarn): Träpjo, träpjo!
Bonden svarar: To ja int här ruad ti tygg ott mä
bätär!
Okttyssarn: sijs mindär, sijs mindär!

reg. 207 Lidensvansen: Porti, porti, porti, lägg pigan i dik, lägg
pigam i dik!

reg. 208 Tuppen galor: Ja ~~nu~~ ska vi's ti Stokholm! - Färel svarar: Ja kombar mæ ---!

reg. 209 Hönarna säga: Plöck opp, plöck opp, kasta opp ett tåk!

reg. 210 Tuppen galor: Tuppen ä kär han!

reg. 211 To fjärra kunn tale so sa ä: Klipp min ull o klipp min kull, män int min blygta dyno!
(Mellan frambrun hafsa fjärra en ullvåk, som aldrig klippt)

reg. 212 De alla djuren kunde tale, kunde hästen endast säga i, o, a!

reg. 213 Katten, som blef utkörd julnatten sade: Oubarmhärtigt! Oubarmhärtigt! all. och: Iggän ordning, iggän ordning! all. och: Kallt som Färr, kallt som Färr!

Gjator.

Ludi, ludi lätta
hoppa yvi tjätta,
ludi som at fjär,
män had issghvär? (Lifkärve)

Lilla fjälla opp i tåk
full mör o slon så båk.
Iggän iti detta land
som lilla fjälla lappa kam? (Ägget)

2 Ett stort stort vindhus fullt med mat
litet väggar, men alla äntet tåk? (Näggelsen)

3 Inte så och inte ännu och inte Guds bäre himmel? (Fjättervatten)

4 Hvad är det som har kvar man i hand? (Dörrlåset)

5 Hvad är det som går och går och aldrig kommer till dörr? (Klockan)

6 Hundra jungfrur dansa på en järnbås? (Ärlgröten)

7 Hvad är det, som går fjärr sjo och land, men ingenting talar? (Björnen)

8 Går ner och skiter opp? (Breen)

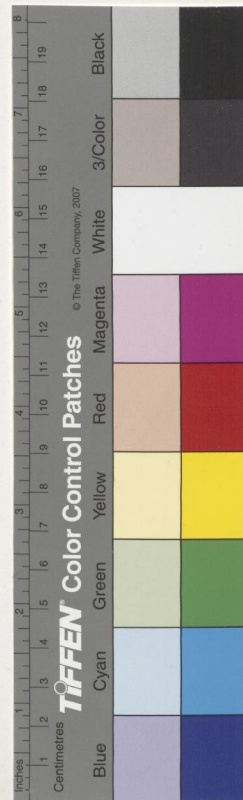
9 Går omkring och skiter höll? (Kvorn)

10 Fier med äga och skiter med sidan? (Kvorn)

11 Far kommer hem med sliskom & slaska,
sätter det på mors briskom & braska.

Då förs sliskom slaska styfna
sa slskar mors briskom braska? (Fars sata handskar på mors stf.)

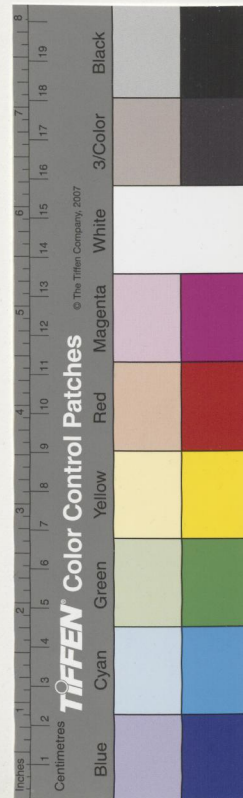
12 Två kottballor farkar i en brännis? (Knåda deg)

- 88
14 Glad är det, som luras kvar mellan benen?
(tröskeln)
- 15 Ett hus fullt af hvita hönor och en röd tuyp midt i?
(kamm)
- 16 Ett hus fullt af röda hönor och en grön tuyp midt i?
(balkong)
- 17 En tuyp som är röd, då den kommer ut, men där
då den skakar på hufvudet? (ugnskrasten)
- 18 Kottapp och kotthål och smick och smack i näven?
(att gifva ett barn di)
- 19 Mor för itot rännan,
o gråt mellan bännan,
o gullt i mittan,
far stallek sitt i? (Mor för gröt åt far på åkern)
- 20 Hvad går uppifrån och utför och skär svarta rem-
mar? (plogen)
- 21 Poart som bikt, rit som klä, går som än kär,
hoppar som än lara, flygar som än frägal o
vrinskar som än häst? (hästskatan)
- 22 En lysande tärna i huset jag är,
ett vakande öga för eller jag där,
jag drages med snören och lod,
när andra gå till hvila, är jag i stor oro,
alltid står i hufvudet biter och larv,
i morgon komma pojkar och dra på min tarm?
(klockan)

- 89
23 Levandäs lik o levandäs gräv
o litla stäig opp o prädika gods lög! (Jonas: kvalfisker)
- 24 Va ä hä som går i halmläden o igga pifäror? (man)
- 25 Va ä hä som svart hänggar o röt dänggar? (grödan på ellen)
- 26 Kläla nattan ja hämla
må två steinar ja skänla
yvi hola ja lou
må än pinna ja dron? (Kandkvavn)
- 27 Nippe och töden har slagits. Nippe förlorade sin mössa. En
flicka tog mössan och satt den vid sitt bröst. Af mössan
blef en bröstvärta. Hvar gång en Karl tar en kvinna
på turen, vill Nippe ha mössan. (?)
- 28 Hvad är det som går och går men aldrig kommer opp till
bordet? (dörren)
- 29 Hvitt i roten och rött i nosen och ^{har fullt med} prickar ~~och prickar~~
och vill i dig? (smultron)
- 30 Brälek ut lära o fläng ut härna o stillet i än fluss?
(att vafva)
- 31 Mor stod på juss
far stog på hids,
mor jussa och far drack,
mor stoll stilla och far stoll? (svagdrickstunnan)
- 32 Va ä hä som knivlar o kävlar undi flidkans näggar?
(att kärna)
- 33 Ett som jag menar är mellan benen,
här är där och hål är där
och vatten rinne vi det? (ögat)

Voy Wm

Ringdansar.

(Meddelade af folkskoleläraren Frans Osterblom i Västher)

1. Höga berg och djupa dalar
här är den ----

(samma ord och melodi som Öpsett)

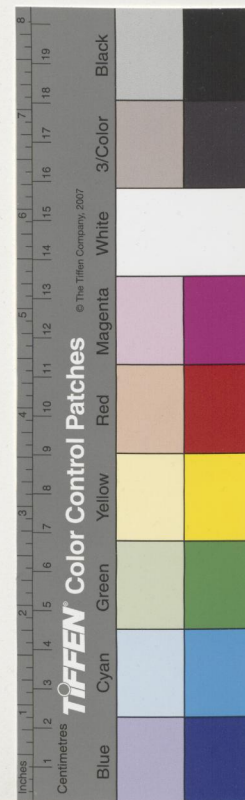
2. ^{lepp} Aj, aj, aj, mitt hjärta är borta,
hur ska jag få mitt hjärta igen?
Skynka:
(ord och melodi = Nyland, 272, a)

3. ^{hög} Det brinner en eld, den brinner så klar, den brin-
ner i tusen kranusar,
Så kunde jag den äran få, att med min
sköna dansa?
Sväng dig om, tag mig i hand, och dansa med
mig en gång!
Sväng dig om, tag mig i hand och dansa med
mig mera!
(melodi = ^{Nyland, 282, b} ~~Andersson~~)

4. ^{hög} Väst är det litet skam att stå i ringen,
vilja dansa och få ingen.
Tag en af dessa flickor (gossar) små,
som så gärna ----
(ord och melodi = Nyland, 433, a)

5. ^{hög} Kom ska du få en sväng utaf mej,
jag utaf dej och du utaf mej.
Först ska vi dansa golfpet (hopket) omkring,
sen börja vi ängs.

Hvar skall vi bygga, hvar ska vi bo?
Här uppe stället som vi nu stå.

Först ska vi lägga stenar på strand
sen ska vi rö i land.
(melodi = Nyland, 375)

6. ^{hop} Skära, skära hafre, hvem skall hafren binda?
Det skall bli allra ----
(ord och melodi = Nyland, 414)

7. ^{hop} Bladens löpa vi plökat
men blommanas löpar vi glömt, glömt, glömt.
Beh gossarna ----
(ord och melodi = Nyland, 378, a)

8. ^{hop} Att bygga bo uti lunden gröna,
det kan ingen mig förmå.
Inte bygger jag för mig allena
utan för den vän jag håller kär.
(melodi okänt)

9. ^{hop} Och hur du vänder dej, och hur du svänger dej,
så laga att du för en trogen vän!
Ty snart förge våra våra glada dagar,
och aldrig komma de, och aldrig komma de,
och aldrig komma de mer igen.
(melodi okänt)

10. ^{hop} Kom, kom fingerfingersven,
kom för oss ----
(ord och melodi = Nyland, 372)

11. Kom vännen kom, kom vänn --- (fr m 19!)
(ord och melodi = Nyland, 379)

^{hop} 12. Boken som du gaf mig, så har jag.
Får jag någon annan, så tar jag.
Sej, sej, att du fick den utaf mig.
Tag dig en get.

Geten som du gaf mig så har jag.
Får jag någon annan, så tar jag.
Sej, sej, att du fick den utaf mig.
Tag dig en bok.

Boken som du gaf ----
(melodi okänt)

13. ^{hop} (Hickor)
Tyra gossar i en ring
alla ä de glada.
Plockor (gossar) gå där rundt omkring,
tag den dig behagar.
! Trallalalalalalala
trallalalalalala!
(melodi annat ställe)

14. ^{hop} På o sök opp din kusin,
tän i armen o skryn in,
si so dansar vännan inomt de
si so dansar vännan inomt de.
(melodin okänt)

15. ^{hop} Stäikta karar o jyska svinn,
Tän i armen o skryn in.
Tiljen ligger snöt undi porten
stå nat på skön o ligg inomt, an.
(melodin okänt)

16. ^{hög} Det kom ett herrskap ifrån en faldoralla:
De ägde kaffe, men inte bröd faldoralla:
Korgen jag dig stänkta vill faldoralla:
Och till en annan jag fria vill faldoralla:
(melodi olikant)

17. ^{hög} Det kommo två herrar från skogen: sjung tralalala
De ägde en vän så trogen, sjung tralalalalala.
De skreds på tusen riksdaler, sjung tralalala:
men ägde koncept en daler, sjung tralalalalala.
Korgen jag dig stänkta: sjung tralalalala:
och på en annan tänker sjung tralalalalala.
Stanken jag dig gifver: sjung tralala:
Om du mig trogen blifver, sjung tralalalalala.
Röde nos och ögon blå,
den vackra flickan håller jag så kär.
Blott jag kan få den jag vill ha,
så blir det visstamt att leka.

18. ^{hög} Och jungfrun hon går i ringen med röda guldband
det knyter hon om alla kärstens armar.

Och käraste du min jungfru knyt icke så hårdt,
jag tänker ej rymma så långt härifrån.

Och jungfrun hon bär sakta på röda guldband,
så heligt den gesen i skogen försvann.

Så skots de efter honom med krossar, geor,
och vill ni nu ha mej så är jag nu här.
(melodi = Nyland, 397)

19.

^{hög} Kom vännen kom
(Ord och melodi = Nyland, 379, a)

20. ^{hög} Jag gick mig ut i den lunden gröna
der mötte mig en opprimmen ros.
Jag tog den döda så nött om armen,
jag tog den vackra jag kunde få.
Sjung hoppfarallalala hur så:
Jag tog den döda så nött om armen
jag tog den vackra jag kunde få.

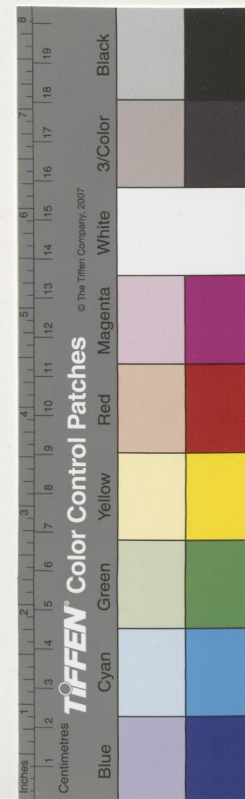
Och är det så att du till mig visar
och visade dig glad för mig.
Vag fins det flickor uti andra byar
se här en vännen, den jag håller kär.
Sjung hoppfarallalala hurra så:
Vag fins det flickor uti andra byar,
se här en vännen, den jag håller kär.
(melodi olikant)

21. ^{hög} Jag gick mig ut i en ortagård,
der jag var van till att vandra.
Der fick jag se hur som närslan stod
ibland de viltorna andra.

Den tog jag närslan uti min hand
och kände den öfver gårdet.
Så illa brände jag då min hand
att för den hjärteliga kär.

Men tag i handen, min lille vän,
mitt hjärtas ros och min blomma.
Tästa bröst så kommer jag igen,
då ska vi bröllopet hålla.
(melodi = Nyland, 351, a)

22. ^{hög} Allt i ringen vill jag stända för att söka mig en vän.
Så så väcker jag dig handen, vill du såkert lifva min?
Sjung hopp faralla lille vännen rej!

95
Skall jag annan vara ledig,
tänker du förskjuta mig?

23. ^{pop} Vi lissa upp våra hvita segel
och regla öfen till ett annat land,
där står en gosse så röd om kinden,
och många flickor har han i sin famn.
Stundom regnar det, stundom snögar det,
stundom håller öfen igen.
Stundom är det så vackert väder
att man kan tala med sin lilla vän.

24. ^{pop} Tag i hand min rosa, tag i hand min blomma,
tag i hand min kära, kärestan, kära.

Kys och klapp min rosa, kys och klapp min blomma,
" " " " kära, kärestan, kära.

Fall på knä min rosa, fall på knä min blomma
" " " " kära, kärestan, kära.

^{Stig upp} Stig upp min rosa, stig upp min ~~blomma~~ blomma
" " " " kära, kärestan, kära.

Sörj och grät min rosa, sörj och grät min blomma
" " " " kära, kärestan, kära.

25. 1. ^{pop} Främe flickor (gossar) i ringen gå
de visa händer så högt upphöjda!
1. Karka gossar (flickor) taga dem i hand
dansa med dem så länge lekens varar!

26. ^{pop} Flickornas hjärta är stolt, men falskheten bor därinne
Hå-lå, låt dessa vänner gå,

96
slå ring och inget annan få.
1. Jag är allen som fågeln
som soar sig uti luften!

27. ^{pop} Vi ska ställa till en ordlig dans
(ord och melodi = Nyland, 429 a)

28. ^{pop} Aldrig närsin må du dig inbilla
att du får mitt unga hjärta lilla,
1. du må dansa, hoppa bårt så mycket du vill!
1. Men mitt unga hjärta hör en annan till!
1. Dansa med mig kan du vänta på
men mitt unga hjärta får du ej ändå!

29. ^{pop} Lite vill jag ha dej, men nog kan jag ta dej.
(ord och melodi = Nyland, 348)

30. ^{pop} Medan man leper i världens salt...
(ord = Nyland, 385, a) ^{större} 1, 2, 4)

31. ^{pop} Tag en annan, tag en annan tag en annan som jag
hej brunn, hej brunn, hej lustigt som jag.

Dansa duktigt, men försiktigt
med vänner du har.

Hej brunn, hej brunn, hej lustigt som jag.
(melodi = Nyland, 420)

32. ^{pop} Låj, låj, så får du mig, o.s.v.
(ord = Nyland 324, a), melodi obekant)

33. ^{hop} Gysar och flickor kommen med fjäd
 lät stunden oss föra.
 Glädjen må stiga högt uti höjd
 kinderna rösor röra.
 Kommen nu alla lagen i ring,
 kom lät oss svänga muntant omkring.
 ! Falla vi alla för ingenting
 midt uti detta nöje. !

34. ^{hop} Nyp och dansa och vara glad
 då du blir gammal, vill ingen ha dej.
 ! Litta i en vira, detta kan du få
 men mitt unga hjärta får dej ändå. !

35. ^{hop} Viljen I nu veta och viljen I förstå
 (orden = Nyland, 432)

36. ^{hop} Viger du så bocker jag,
 därefter kommer en längrad.
 Hej, tontegubbar slå i glaset.
 hej, lät oss lustiga vara.
 (måski den allra mest kände nigrarna)

37. ^{hop} Skall jag annan stå i sorgen,
 ty min fästman har gett mig korgen,
 men det gör ju mig detsamma,
 jag har redan fått en annan.
 Kom, kom, lilla vännen min.
 Ut i Göteborg finnes ingen sorg.

38. ^{hop} Före går du med herrarna ~~dina~~
 efter kommer jag med damerna mina,
 och så hälsa vi hvarandra,
 och så klappa vi hvarandra,
 och så kyssa vi hvarandra.

39. ^{hop} ! Nu är det jul igen !
^{och efter} julen kommer julek.
 ! Det var inte sant, !
 däremellan kommer fasten.

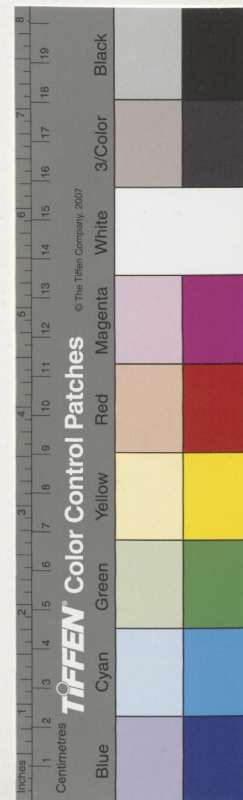
40. ^{hop} Pelle skulle ut att älska
 spände för en kräka.
 Ingen hade han som körde.
 Han slank det hit, än slank det dit,
 än slank det midt i diket.

41. ^{hop} Anders Perssons stuga
 stod i tjusar läga,
 alla ljusen brunno uppsan,
 hej hoppa i galoppian
 inte gifter jag mig än i bräskan.

42. ^{hop} När Sofia skall hålla bröllop o.s.v.
 (ord = Nyland, 394, a) strof 1.)

43. ^{hop} Tippan : Vill du så vill och jag o.s.v.

44. ^{hop} Nu så dansar jag med lille vännen min
 den jag har i mina tankar.
 Kärligt ha vi haft och kärligt ska vi ha,

roligt ha vi haft i all vår lefnadsdag,
så roligt ha vi haft tillsammans

45. Du min lilla flicka ros o.s.v.
(ord - Nyland, 291, a)

Alla dessa sånglekar äro meddelade af folk-
skoleläraren Frans Osterblom i Västres folkskola.
Emedan Osterblom ej kände till deras melo-
dier, utan endast har orden upptecknade, har det
 varit mig möjligt att till endast helt få uppgifva
 melodierne, sådana jag lyckades förutskicka till de
 ställen i Kimito, Dragsfjärd och Västafjärd, och försä-
 ren dessa allmänt kända och utan variationer.

Högskolefullt
Torsten Sjögren

Märken

Märken

Kop. 100 - 121

Matta må sitt lögge säga lollekar barnen itone
vägg, kombar Matta i fastan tygorn bounäma och
haston. (Säger i denna form, hvilken hörsvenst och slutet dialekt);
Infaller Matiasdagen före fastan, blir det var från
den dagen; infaller den efter i fastan räcker vintern
ännu länge.

Matta slätkar o Matta vällkar.

Från Matiasdagen tänkte man ej mera fjärbossen
om kvällarna, utan man steg upp och lade sig med
solen.

Fins det om sommarn mycket "snygggräs" (*Hammulus a-*
quatilis) i vilkarna och längs stranderna, kommer det om
vintern att vara mycket snö.

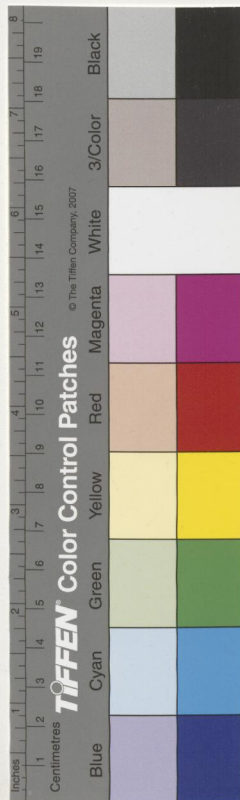
När det om sommarn fins mycket "snygggräs", blir det
mycket snö om vintern.

Om vintergatan är, i slutet af sommarn då man först klart
kan skönja den, i väster, så blir det sen ~~vår~~ vinter
och lång vår; är den i öster, blir det tidig vinter och
kort vår.

Om det i slutet af augusti är klart i vinkeln mellan vin-
tergatan's bägge armar, så blir jultiden kall; är det dim-
migt, liksom mulna fläckar blir jultiden ~~somm~~ mild.

Infaller första höstposten, då månen är i 1:a, 2:a, 3:a m. sista kvarte-
ret, så kommer det hela vintern att vara kallt, då månen
är i det kvarteret. Infaller första höstposten i nyet, blir det
kallare perioder än annars.

Faller första snön, då det ännu är löf på träden blir det lång
vår.

10 veckor efter det man sett den första isblockerna i vassen,
blir det is på utifrarna. 101

När man ser hänging blir det nordlig vind.

Det blir regn när grådorna kväka.

När spjällkräkan ropar "stök ply" blir det blida, men
"lockar den kalvar" ("ply, ply, ply") blir det kallt.

Blåser det Simon-judasagen blir det stormig höst.

Snögar det Gregoriusdagen får man dålig höstbergring.

Är det aftonsduad om vintern blir det kall nordl. vind.

~~små öppna moln~~
Ringförmig sol ell. måne betyder storm.

Om det är vinter gamla vårfrudagsmatten () blir
förblir det vinter 40 dagar ännu. Är den dagen mild blir
det mild vår.

Om bladen om hösten falla på kort tid, blir det tidig vår.

Om kvinfolks händer klirrar
och lapporna bite och stinga,
skall vi få höra regnklänge.

Om bondhusbrun kokar gröt och gröten bräns vid
och barnet är oroligt nattetid!
Så får vi regn och väd.

3 Vidomsregler: En man skall inte pisa längtifrån (som
sj är från hans trakt). En annan skall bara häst åt sin
granne. En man skall ej ofta gästa en god vän.

Är det rimfrost i advent, så blir det gott år.

Väderleks-Märken.

102

reg Vassen (Nöi) skall skäras då månen är ny.

reg Då "tillkruckan" skricker i härr blir det regn.

reg Om solen skiner så länge om Paulusdagen att en druck-
ken man hinner lägga ^{raden} på härr, så blir det
ett godt år.

reg Om det Paulusdagen snögar så mycket att snön tä-
cker ett kalusträ så har hälften af vinterens snö fallit.

reg Om det Sigfriddagen är så blött att en höna kan dricka
under talldroppen, så får en ode dricka ur rinnande
bäck Mariadagen.

reg Den vind, som blåser påskdagen kommer att blåsa
till Johanne.

reg Fryser det Marienatten, fryser det 40 nätter efteråt.

reg Blåser det Paulusdagen så mycket att ^{snön} det ~~går~~ ^{går} genom
gårdesgården, blir det frost blomningstiden.

reg Då vinden ^{vänder sig} ~~går~~ knotsols blir det storm.

reg Då katter och hundar äta gräs, blir det regnväder.

reg Då "tillkruckan" ropar i härr, blir det regn.

reg Drömmar man om ngn död, blir det regn.

reg Är om våren ^{så godt som hela} ~~högmarken~~ af jordmaskar ^{hvit} svart
blir försommaren regnig, är ^{endast bättre} ~~andra~~ ^{andra} ~~andra~~ svart
blir sensommaren regnig.

reg Om om våren "jordgummorna" (hvita maskar) mycket hvita och endast litet i bakre
ändan svarta, blir sommaren torr; öfver de mera svarta än hvita blir sommaren regnig.

Märken.

103

Påsk i faston lockar barnen att baste.

Bläser det i advent blir det god blomningstid.

King, som är öppen nertill, koring sol ell. måne be-
tyder regn.

Bertil katar käll stän i vatna.

Ljor ligger isbetäkt 9 dygn efter det "isbjörnen" (sadesän-
dan) kommit.

På konan lyfjar o skakar ska å bi illvädar.

Då det regnar så att det blir bubblor på vattnet, kommer
regnet att blifva långvarigt.

Bertil katar sand i gräset så att lien inte luter därefter.

Fins om morgon nyl snö och i väster blir det regn.

Y6

hundar "lilla" (ljuta) blir det eldröda.

104

Drömmar man om silfverpengar för man förargelse.

Likarö om man drömmar om ägg.

Da börjar hästen att fört gå med högre foten, då man hör bort att lilla, så gör det nästa gång i lagn en mansperson, men börjar hästen fört med vänstra foten, gör nästa gång en kvinna.

Da Om gäken ropar ovanligt mycket blir det mycket oäkta barn.

Om man väder hufvudanden af jordmaskarna svart, blir försummarens regnig, är andra ändan svart, blir den sommarens regnig.

Fins det om sommaren

Mjöl, smör och bröd för man ej lägga på luggklubben.

Kuifven för man ej lägga i nyttiken.

När man bakar bröd, säger ljus eldtykt för man ej säga namnet på det man tillvårklar, ty i sådant fall blir det ingenting af hela koket, utan man skall säga att man gör såpa, bakar, o.s.v.. Korf skulle kallas "kollika".

Da länge potatisen ännu växer, för man skära itu nya potatisar, som man bakar, ty de växa ej de andra mera, utan man skall koka den hela.

Om inte vattenet proppar (skummar) skall man inte blanda till brännvin den dagen, utan lämna det till en annan.

Det datum, som man ser om vintern 60 styck. små mörka boppar på snön, skall man ej gå så.

Fättisdagen.

105

^{tidigt om morgonen}
Fästlagstidagen skulle man bära soporna till
gärden (eller till en plats för att aflägsna soporna från gården)

Fästlagstidagen fick man icke lugga i skogen eller
när göra något som ätadkom spårar eller dylikt, ty
om kråk skulle komma att gå över dem, skulle de
få bulor i fötterna.

Om man fästlagstidagen bär ved på armen, utan att räkna
klubbarna, och de ändå äro jämt antal blir man gift före
nästa fästlagstidag.

När man fästlagstidagen ser minsta skall man bära benen långt bort i skogen,
för att vinden inte skall gå kring knutarna, utan bäras längre från byggnaden.

Fultiden
"Skrapandagen" stegs tidigt upp och gjordes stugan ren,
men man skivade ej, utan hällde vatten på
golvet och skrapade det sedan med spade. Därefter la-
de man baln på golvet. Balmen skulle få vara
kvar till Knutdagen.

Knutdagen densades julen ut.

Fultiden sops barnen på golvet på balmen.

Fästlagstidagen och natten mot annandag jul för ungdom-
arna utkladda omkring i byarna och sjunga
Stoffans visa. De trakterades oföralt med mat och
godisaker.

Julnatten brändes ^(med) ljus natten igenom för folkets välgång.

Nyårsnatten brändes ^(med) ljus för färens välgång.

Tvåtomnatten brändes ^(med) ljus för hästarnas välgång.

Julseder

Juldrickat brygges tofvegn före jul och "tunnas", men tunnan
fylls och öppnas för en juldagsmorgon.

På jultbordet skall finnas ett pärllår, en hvetebröds-
kakor, ett stälkund smör och dricka. Denna mat
får ej ätas förrän Knutdagen, då julen går ut. Till
nyårslaget lägges litet till af hvar sort, så att det skall
finnas tillräckligt, då "dödingarna" komma nyårs-
natten att ska hålla på och äta.

Träden från julkörpen skall sparas, för att man
sedan med den skall "jåna" på kiten i noten.

Julafton brukar man gå och ropa korna i öronen att det är
jul. (Ja ä jul nu!)

Fättislägen

Fättislägen är den dag som man klar af sig för man ej gå bar-
sta på gulfotet, ty i sådant fall skulle man få värre fötterna.

Om svinköttet fättislägen skall man spara litet till
tomtarna att ombyta den med, så blir den bättre.

Fättislägen ätes om morgon blodkorv till frukost, middag
kl. 12 bestående af nyårsgröt med smör, i skymningen ätes ost-
suppa. I vinduppslaget kokas denna dag och enlvar, ~~frånare~~ som
och gårdens ägare, på vid skymningskalaset en rågad kalvrik
med sopelmat bestående af fläsk, pålradt järnkött och ost ("skrimma-
mannet"). Efter skymningsmåltiden följer i dagens firande
kalkalkningen, ~~hvar~~ utropas fättislägen. Efter hem-
komsten ätes slätvälling af mellemmjöl och mjölk. Det ste-
kes på partistickor med elden.

Partorna (utpartarna) sparas under baket till värden,
då de stökas i kinkanden, hvorefter kinkan kommer att
äta lika långt som stickornas längd.

Julen

Skådebrödet från jultidningen sparas till korusäddan om värden
då det fördelas till förtäring mellan arbetarena och
dragarna.

Öfriga seder.

107³
107

På hösten firades nótöl, då nótöl "jämades" ihop. Det råkade tre dagar och man för omkring i byarna med hästar för att samla folk till festen från alla gårdar.

På ett skördkalas, "haran", baktades folket med brännvin, ost och smörgås. Brännvinet hålles stundom i kaffe.

Larsmäs dagen var för vallbarnens fest.

På bröllopet var det för 2 bestända personer, som efter vigseln skulle bära in ~~gäst~~ brudgöten. De hade på sig långa handskar, som ringo nästan till armbågen. Släktarna skulle vara nyfjätiga och då fallet ställes ned framför brudfolket, drog de som burret in det ihop händerna och skakade nyfjät på göten till brudfolkets lycka.

Påskmorgon kl. 3 skall man gå upp på högen ett högt berg och se solen dansa.

Då ett ~~bränn~~^{nytt} ~~fast~~ ~~lades~~ lades i en "dryft" (vanna) med halm i.

Plåster kokas af val, kåda, smör och talg.
Midsonnarmatten

Midsonnaraften ~~skall~~ brukas flickor kringta olika färgade ullgarns snudar kring olika strån af hornbrädden. Det blås ständ som redan väsentligt blifvit afgörande. Den röda tråden betyder kärlek, det svarta död, det gula hot, den hvita

Också brukar man smaka på vattnet i en källa. Vattnet skall vara den natten förvandlat till sött vin.

Sitter man på en jordfäst sten för ^{sin klippande} snarast fastman.

Midsonnmar afton.

108

4

Man midsols längs äkerörenen vid soluppgången
så möter man sin fästman.

På skall man samla 9 sorters blommor under sin
hufvudgård och äta 9 salta strömmingar med stjärten
förut, så kommer fästman i drömmen och ger en
att dricka.

På skall man vid soluppgången sitta vid en tregre-
nig vägskillnad och få se sin fästman.

Den som äter liggande, han dör sittande.

På härtorsdagen skall man gå och skämma på oxjungar-
na för att hafva god tur vid sökandet af fågelägg.

Den, som går öfver en "hærtombs" (plats, där en
häst har vältrat sig), blir sjuk.

Nikedom, erhållen på övernaturligt sätt eller
med orätt, skall ej bevaras längre än ett led,
utan supas opp eller i allmänhet förjöras, ty an-
nars bringar den blott ofärd.

Spöket kan komma af jorden, vattnet, luften ell.
 af påsatt af elaka människor. För att få veta sjuk-
 domens ursprung tog man ett "döjarshandklät" ^{hand}
 och vikadelt ~~dupe~~ dubbelt. I vinkningen, bukten, ~~läggs~~
 en försal, hvar efter tyget rullas så att salen blir ~~in~~
 inburet i rullen. Med det hoprullade "döjarshandklet"
 med försalen gör man 3 kvarf motsols kring
 djuret ell. basköpen. Fins salen ~~de~~ därefter kvar
 på samma ställe i sjelfva bukten. För hvarstjäl,
 nämligen att sjukdomen är från luften, vattnet,
 jorden ell. påsatt af elaka människor, berende på
 frågan.

"Döjarshandklet" är af hvitt tyg 3 m. långt och 22
 cm. brett samt användes till att bära döda till grafven,
~~med~~

För att bota ett sjukt kreatur gör man det att
 äta ett bröd med ett hagel från en ~~slöjten~~ ^{slöjten} fågel
 inbaktadt. Också står man det på gruppen 3 slag
 med en hufvudduk.

Som bot mot dålig hörsel ~~används~~ brukas kopping på
 nacken ell. under öronen.

Som medel mot "troösi" (en munnsjukdom hos barn) hålles en
 levande vattengroda i munnen. Sjåfen är det brukligt att
 skrapa titet hållt från ett musselskal (troöskål) och
 sätta den i mjölk, som den sjuka får dricka.

"Risin" (antagl. engelska sjukan) botas genom att tvätta bar-
 net i ett afkok på gräslummen (risgräs).

Ett afkok på Linnea borealis botar för styfhet i lederna.

Värter quidas bort smut kyrtelgärdsmuren (natttid).

Sjåfen brukas mot värter att slå på en bröd lika många
 knullar som man har värter och lägga bröden under sten
 att ruttna. När bröden är rottruttad skall värterna hopa försvinnat.
 (Det ses i starkt hemlighet)

Om en kr sjukt, skall den njötas all mjölk ut. Därefter
skall mjölken hållas 3 ggr genom en vigselbring.
Har man ej en vigselbring, kan man taga ett bräde
med krishål, där kristen af sig själf fattit ut, och hålla
mjölken genom krishålet.

Skärtorsdagsmorgon skall man gå i ladugården och
kasta dynga på väggen samt medan man kastar
saga "va ti o lupsås int". Spillningen skall sedan
lämnas på väggen och ^{om den} om hiter ngt kråk
tar man af den och lägger på såret.

Påstänger, grepar o.d. få inte stå, utan skola ligga.
Stå de draga de stur öfver folk och få.

När man om våren släpper ut kalvarna skall man
saga "så på jorden och ej på roten".

När en ^{en} hånare är i midsommarbäddstiden skall han kasta
kvarten på taket. Ditåt, som "lounman" (skäftet) prekar, kom,
så mer han att flyta.

Om ^{man} kommer in i en stuga, medan där som bäl sovas,
blir man ej gift på det året.

Man kan pröfva om människor äro argjunta genom att draga
ett af deras hårsträn mellan sina näsbor. Bliu hårsträet
krusigt är människan ondskint, annars ej.

Om bruden får ^{elkogen} på kronan ^{betyder det rikedom} ~~blir~~ ^{at brud-}
~~brudfolket~~ ^{riket} ~~riket~~.

Om det fins stora snödrifvor om vintern blir det om sommaren
store regelkyllor.

Är det stark blis julnatten, betyder det att stora män
komma att dö.

Ormar.

111

Om våren då ormarna kröpa fram från sina vinterställen, samlades de till ormting. Då fanns bland dem en med krona på hufvudet. Det var farligt att nalkas ett ormting, ty luften var fylld af etterånga. Isynnerhet sprutade den krönta ormen mycket etter och var farlig att komma i beröring med.

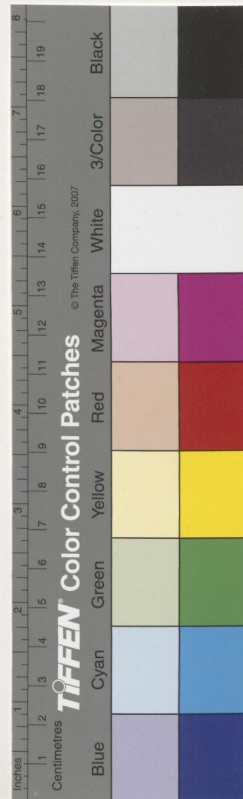
"Ättarslua" eller så kallas en orm, som bitande sig i stjärten, likt ett hjul kan förfölja människor.

"Kopormän" (ormslän) anses så giftig att döden villkorligen följer af dess bett.

"Ormnärlon" (landödlan), om den biter 9 ggr är det lika giftigt som ormbett.

"Maskorm", "grönorm", "trolls nör", "trollit", en hvit grönartad morsa (~~orm~~) anses vara så giftig att den människor, som berör densamma, småningom lifvande ruttnar. Den brännes.

Botten del mest sjuk.

För att ~~få~~^{få} sina vantar ~~skall~~^{att} försvinna skall man ställa sig med ryggen mot en brunn och kasta öfver axeln i brunn lika många saltkorn som man har vantar.

Öfverkastor hafva öfver funnits i Vimito så t.ex. en i Tröthy, dit folk kastade värdesaker (pärlor, knappar, m.m.) för att vattnet skulle få helande värdan säson öfver vatten.

För att drifva bort jossan brukade man så att säga linfrö bota en sten, hvarvid man framsade en besvärjelseformel.

För att få bort knakandet från lederna, lade man den knakande armen på huggklubben och en annan hugg öfver armen i klubben. Den, hvars arm knakade skulle då fråga: "Hva hugg du?" - "Jag hugg knarven", skrek den andra svare. - "Slorens knark!" - Då skrek den andra säga namnet på den, hvars arm knakade.

En grise kan trolle en flicka kär i sig på följande sätt. En natt kl. 12 skall han taga två ^{gräskor} som ligger på hvarandra och lägga dem i en gräskorask. Gräskorasken skedade sparas. Lils att kintet ^{minst} nattal bort så att ordart skolet. Det är kvar. Då skall han taga däref att ben, hvars ena ända är tudelad som en dykla, och ett ben, som är spetsigt. Sedan skall han sticka flickan i armen med det tudelade benet, och då blir hon frälkad i hansen och så att han ej kan slippa henne. ~~Om han vill det skall han sticka henne med det spetsiga benet och då upphör förbrottningen.~~

Skär ett ^{flicka-} lottbarn skall genast öf. födelien soepas i en skjorta ~~om det är en flicka~~, för att ~~det skall få tur hos~~ ^{han som står} männen, en grise ~~og~~ ^{og} sveges i ett linne.

Man får inte berömma andras kreatur, för
 blir djuret sjukt, har det blivit förskräddt af den som
 berömt det och tydligen varit sjukligt. Berömmen
 man en annans kreatur, måste man för att
 förla den onda invärkan däraf tillägga: "Så
 som ~~man~~ tungan int vil ja offra ja äta" (offra
 förgöra)

Om bot mot väggolyra lugges en råmma i en
 stock i väggen. I råmmen lägges en lifvande
 orm och ett bräde spikas för råmmen.

För att få god sur mjölk lägges i mjölkfaten en
 "vatuorm" (smul).

"Vatuormen" malades med mjölk i ladugården för att
 man skulle få ladugårdslycka. Äfven lägges värde-
 saker under ladugårdsgolvet för samma ända
 mål.

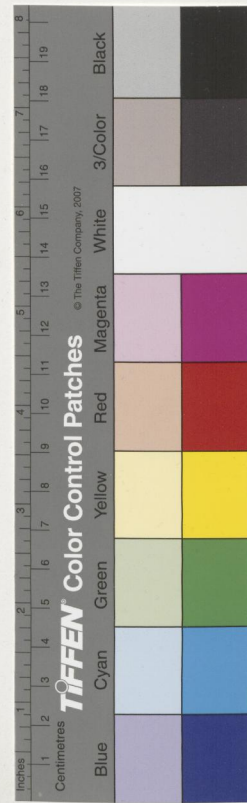
Flyttblock ^(vänder) sig hvar gång de höra kyrkklockor-
 na ringa

Offrens rop förbäddar döden. Ropar den "är b" ^{by}
 betyder det människodöd, ropar den "konlin"
 dör på.

Gråter näpen nära människoboningar kommer rop
 människa att dö.

Likaså om skoven springer på människobonings
 tak ell. vägg.

Jelmatten brännes äfven natten igenom för folks
 skydd

En ny lösa gjordes för i tiden
man sedan lösen var laddad, satte en lefvande
örn i pipan, hvarefter skottet afsköts. En sålm-
da inbjuten lösa kallades ombösa. Detta förfä-
ringsätt förekom en gång i Kimito för ej mer
än 80 år sedan, men mannen som använde
det för till marken af stöten och skadade
sin axel.

Fulhatten brändes lps natten igen för förtro-
vald fyg.

När natten brändes lps för förens valgång.

Tretton nätter brändes lps för hästarnas valgång.

Da man kände lade man under kornen 7 soafvelplattor.

Under mjölkstapen lades 5 soafvelplattor.

I förte drickat som gafs åt häskon lades glödlande kol,
malt skrapades soafvel lades kviipen, hvaremed soafvel skrapats,
& kviipen togs åter bort innan drycken gafs åt kon & och stackes
i ryggen öfver korns hufvud.

Da en ko hade blivit den förte mjölken bäras in afvertat,
så att ej det skulle få bläsa på den.

Förde man mjölk åt någon annan skulle man ha ett
saltkorn i mjölken ty om man skulle komma att gå
öfver vargspår, skulle mjölken i annat bli oduglig.

Om någon sitter bakom väfstolen, då väfven skäres af, blir den
svartsjukt.

Att möta gamla gummor är otur, men möter man
en gift kvinna, som har barn, är det tur.

Om någon står bakom bommen då väfven skäres af, får han
fallandesot.

På Gåsterby-Svartträsk gjorde träskkärningen en
mjölkfaskorna, om man om kvällen föde dem ned
till träsket och lammade dem där öfver natten.

Här ett djur gött vilt, två ¹ ² fukt ämnen
På sömliga ställen i Kimito tror folk
än att ett djur är bärgtaget, när det gött vilt,
och att ett bärgtaget djur kan lifva 15 dygn utan att
taga skada. Att det en ko l. ex. så mjölkar den o.s.v.

Fan gräler då två personer äro så goda värmes
att de tvätta sig i samma vatten.

Fan kan ej begripa att två reglar kunna mötas och
hvardera hafva god vind.

Ännu är tron på träskkärningar ganska allmän bland
gamla. På ~~träskkärningar~~ ^{träskkärningar} i Svartträsk vid
Gåsterby och i Lemnesträsk m. fl.

Lemnäs-träskkärningen har långt mycket öffigt mörkt
hår, som hänger ned också för ansiktet samt så
stora bröst att de gå i kors på nacken öfver axlarna.

I "Lymbälvalken" brukar träskkärningarna nattetid saka
fören i fatusen.

Kärningar, som voro behäftade med trolleri, förvandle-
des till skator skätoridagsmatten och betalade då
sin skatt till den lade, sedan blefvo de människor
igen.

Talar man med en skeppingsfru eller d. slipper man den aldrig.
Lyckas man döda en trollkärning förvandlas hon till
en grep. (gammaldags grep af trä)

Om ngn främmande förr tiden kom in i stugan, medan
man blandade till brännvinsbryggen var det otur, men
kallade man eld af den främmande, då han gick bort

113
fick han ej lyckan med sig, utan ~~han~~ man hade bevar
lyckan vid byggen.

När man om sommarn första gån ^{släpper} ~~släp~~ hästarna på
betes, skall man koka en brödbit under armen och ge
den åt hästarna, för att de sedan skola låta fångas sig.

När man säljer en ko, ger man, om man önskar köparen
lycka med kon, litet joder med. Köparen skall, då han kom
mer hem med kon, för den på norsa sidan om stugan
och 3 kvarf, mitsols kring ~~fäst~~ en jordfast sten. När
kon föres in i fästet, skall man taga några tagel af
den och knyta dem fast i bålet öfver kon samt ge den
det af säljaren erhållna fodret för att den ej skall börja
längta.

När man har skott en häst, skall man med fingret draga
rita ett kors under hästfoten.

På det ställe i sjön, där vattnet jolar på ytan, fins
det en trollkärning under.

Om man på kvällen lämnar nåsorna på marken för
man ej lämna dem tinnarne uppal, ty ^{i regnet} ~~de~~ blir det
regn.

När man slutat arbetet i rian före en mättimme, och
om kvällen förän att är sluttrostat, skall man läm-
na halan på grefvet, att tonten har arbete.

Likase skall man lämna säd i maskin, då
man maskinat.

Då man har kört på åkern och spänner ut redet,
måste man alltid taga lös mellanlån från gjäpva kö-
redskapet l. hökacken o.s.v. annars får hästarna ingen
vila.

Om elden är lös och man får den släkt, skall man den
lätt af sig, gjälf om en kvinna, som har ett nyss födt barn, tar
af sin egen lufv och kaster på elden.

110 80

119

Traditionen fortäljer att då Kimito-kyrkklöckor hämtades till Kimito för den större klockan i Jungfruund. Hvarför man säger att den lilla, som ~~här~~ hängdes upp, ännu klagar: "Bing bang, bing bang, min syster ligger i Jungfruund".

✓ 1106. Ett litet stycke från Kimito kyrka är belägen en backe benämnd "Brändkulla". På denna backe säges i tiderna en galge hafva varit rest, hvarför den också kallas "Galgebacken".

1107. En sägen är gånge att Kimito kyrka skulle under Katolska tiden byggas på Stornills egendom, då tillhörig familjen Bitz. Det förutses även att man därstädes skulle vid grundgräpningar påträffat lämningar efter grafvårdsmuren och grafplatser samt grundmurar till något, som ansetts varit klockstapel.

1108. I Moakils by finnes en backe benämnd "Rysbacken", där antagligen någon soldatgraf finnes.

Man säger att namnen Konstär (Kostär), Lankulla, Råtkulla och Kårkull (Korpkulla) skulle hafva mynnat på grund af att ryfsare en gång stulo en ko på ett ställe (Kostär). Därifrån begäro de sig i väg till ett annat där de stulo ett får (Lankulla). Sedan kommo de till en sjö och rodde öfver den med båt (därför Råtkulla) och sist begäro gjorde de kor af sina stulna djur på ett fjärran ställe (därför Korpkulla).

1109. Såsom prof på vantron och råkheten för icke så länge tider sedan hos folket, må nämnas ett fall, som berättats såsom alldeles sant. Det var nämligen i Hittis socken i Klockars tre led tillbaka i tiden folket skar handen af ett lik och använde den sedan till att röra i mjölken med, för att mjölken

120 Skulle bli på bättre där.

syg Kop
På Lando i Dragsfjärd finnas gamla graf-
var.

syg Kop
I Öllnsskogen i Dragsfjärd finnas ugvar,
där enligt traditionen ryfsar kapa gräddat sina
limpor.

syg Kop
Under orientaliska kriget, år 1854 togs engels-
männen några galeaser i Hütis socken och
man skall ha varit tvungna att skjuta från Skarps
fästning vid Bomarsund, men engelsmännen
kommer inte alls till Kimito.

syg Kop
Under 1808-9 års krig lågo ryska krigsskepp på
Falköfjärden och svenska på Lindholmsredden och
besköt hvarandra.

syg Kop
Sankt Laurentius var Kimito kyrkas helgon, och
till Larsmäsdeggen kommer folket från kapellen öfver
till storkyrkan.

syg Kop
Traditionen vel berättar, att då Gustaf Mauritz
skumpfelt efter sin konspiration mot Gustaf III af-
spändes öfveralt, trodde man sig ha på Kimito varit
i gläns. Det var nämligen en bonde därstä-
des, som så till den grad liknade skumpfelt
att han blef förd till Åbo af polisen. Bon-
den försäkrade att han ej var skumpfelt, men trodd
ej, utan först i Åbo blef han frigjorden, då ma-
n verkligen fann att han ^{var} skumpfelt.

syg Kop
Efter slaget vid Lando-ström intog Buxhövden
fulkost på Västankärrs egendom. En afdelning från
den flyende svenska flottan landsteg från Sönd
i trakten af Mjösund och försökte öfvervinna Bux-

hövden. Men en gammal tyckte synd om de vack-
ra rytskärarna och underrättade B. om den
hotande faran. Buxhövden hann dock endast i re-
sista stunden undan, så att han fick löf att hoppa
ut genom fönstret för att ej bli på tillfångtagaren.
Sin service måtte han lämna kvar. Litet sen-
are återvände han med mera folk och födrer
då svenskarna.

